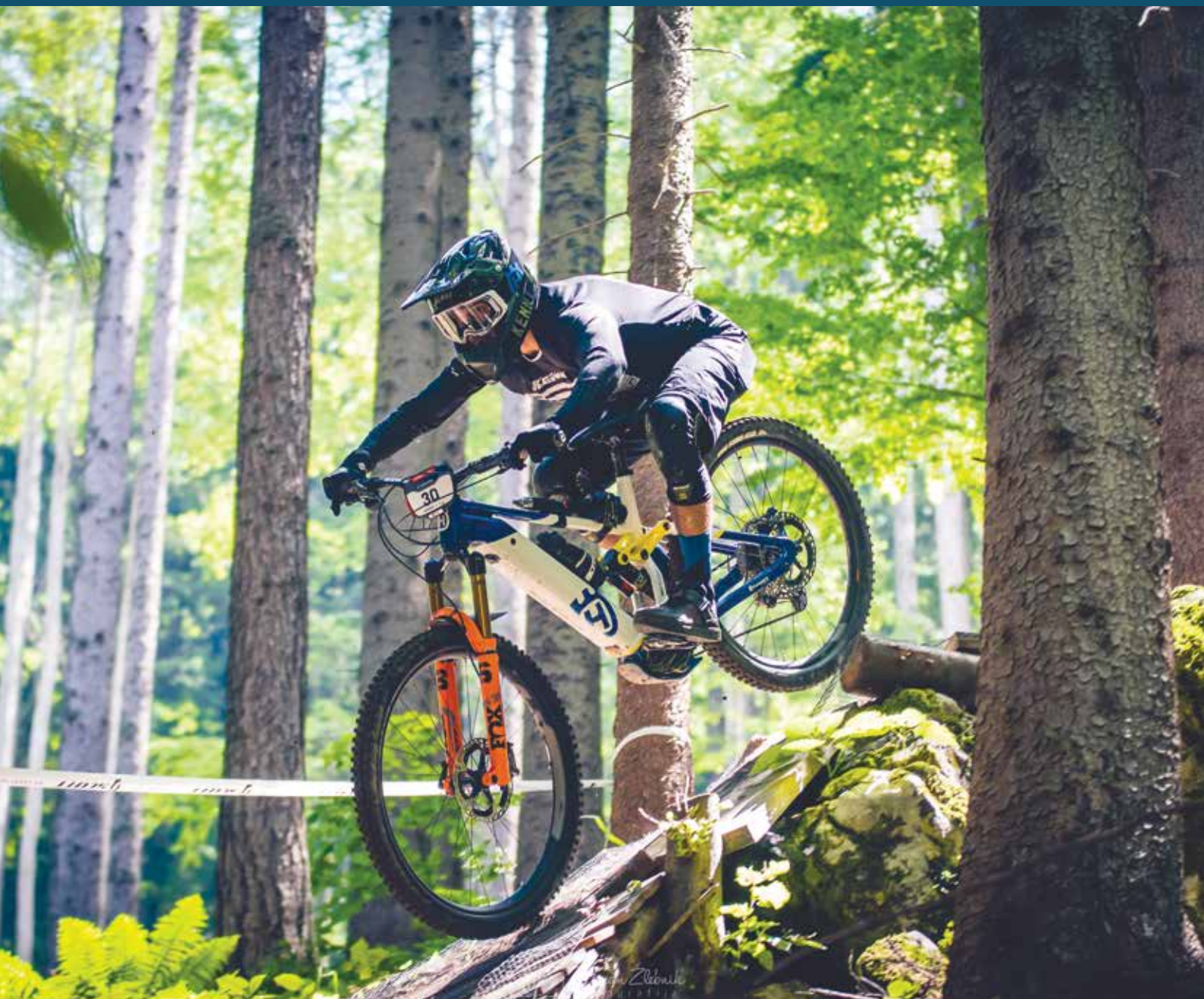

GLASILO OBČINE MEŽICA

ŠUMC

LXIX. ŠTEVILKA / SEPTEMBER 2022

KAZALO

BESEDA UREDNICE	2
UVODNIK	4
PREGLED IZVEDENIH NALOŽB	4
STREATEGIJA ZA MLADE V OBČINI MEŽICA	10
BOLJŠI JUTRI ZA MLADE V MEŽICI	13
POVEZANI ZA VSE GENARACIJE	15
PROSTOVOLJNI PREVOZI	16
OKOLJU PRIJAZNA MEŽIŠKA DOLINA	17
DAN ZDRAVJA	18
TRIGLAV: OTVORITEV OTROŠKEGA IGRIŠČA	19
VAROVANJE OTROK NA ŠOLSkih POTEH	22
PRAKTIČNO USPOSABLJANJE PILOTOV NA DALJAVO	23
USPOSABLJANJE CZ MEŽICA	26
KRAS 2022	26
GASILSKI TAVOR 2022	28
PRAZNOVANJE OB DRŽAVNEM PRAZNIKU NA ŠTALEKARICI	29
LUKA KROF, NOVI KAPELNIK MEŽIŠKE GODBE	31
MUSICA CREATIVA	35
ROCK VOJAK VOL. 2	38
MEŽICA POJE, PLEŠE IN IGRA 2022	40
DRUŠTVO INVALIDOV MEŽICA	43
MCM, BREZPLAČNA EKSKURZIJA	45
OTVORITEV RAZSTAVE OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE 1991	45
ŽGANKARIJA 2022	47
»MOJA« ŠOLA ZDRAVJA	48
KOROŠCI PLEZAJO	49
26. SPOMINSKI TEK BORISA KERŠBAUMERJA	51
SVETOVNI POKAL V GORSKEM KOLESARSTVU	54
MEŽICA OPEN 2022	56
NA KONJU!	58
POLETNE DELAVNICE HIŠE OTROK MALI KORAKI	58
DOJENČKI SE VRAČAJO V VRTEC	59
TEDEN BREZ IGRAČ	60
PROJEKT »POMAHAJMO V SVET«	62
MESEC SEPTEMBER V VRTCU MEŽICA	63
ČŠ MEŽICA: PODZEMLJE PECE – NAJBOLJŠA POPOTNICA	64
25 LET PODZEMLJA PECE	65
OHRANJANJE RUDARSKÉ DEDIŠČINE	69
ZNANI MEŽIČAN: JOŽEF LIBNIK	71
PREDSTAVITEV KNJIGE NIKA R. KOLARJA	73
NIJZ: MIRA, TESNOBA OB VRNITVI V ŠOLSKE KLOPI	75
NIJZ: SVIT	78
MSGR. DR. MAKSIMILIJAN MATJAŽ	79
PRAZNIK SVETE BIRME IN PRVEGA SVETEGA OBHAJILA	85
PRAVNI NASVET: DEDOVANJE IN POTEK ZAPUŠČINSKEGA POSTOPKA	86
NOVIČKE IZ NARODNEGA DOMA	89
JKZ NARODNI DOM MEŽICA: ABONMA ZA LETO 2022/23	90

Beseda urednice

KO ZADNJA KOŠNJA V KOZOLCU JE,
ČUTIŠ HLADEN ŽE OBJEM.
POSTAJAL SEM NEMIREN,
SAJ ZAČUTIL SEM JESEN.

(A. Šifrer)

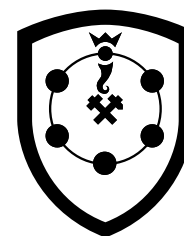
Jesen je že potrkala na vrata. Kot bi se jesensko bogastvo pridelkov prelilo tudi v obilje prispevkov v tokratnem Šumcu, se je nabralo res obilo jesenskega branja. Ko sem sprejela delo urednice, so me posvarili, da verjetno septembrska številka ne bo ravno naphana. No, pa se je čez letošnje poletje dogajalo toliko, da je tudi ta Šumc kar lepo »rejen«. Upam, da boste med številnimi prispevki našli tudi kaj po svojem okusu, prepoznali koga na slikah, se spomnili kakega lepega dogodka, o katerih pišemo, izvedeli kaj novega in uporabnega ter se morda odločili, da za naslednjo številko tudi sami kaj napišete. Lepo povabljeni že zdaj.

Z jesenjo so se spet odprla tudi šolska vrata. Zelo sem vesela, da mi ni treba več hoditi v šolo. Čeprav sem vse šolske stopnje izdelovala z relativno lepimi ocenami, bi težko rekla, da sem v osnovno šolo rada hodila. Nekako sva si kazali roge in se nisva marali, jaz in velika stara mežiška šola. Začelo se je že pred vstopom v šolo, ko sem se zavedla, da v šolo MORAM. Ko sem nekoč pred začetkom prvega razreda bila na izletu v Celovcu, mi je mama povedala, da je velikanski kip »tete« na trgu sredi mesta kip cesarice Marije Terezije. »Ona je uvedla obvezno šolo,« je še dodala. Jaz pa (v sveti jezi): »A TI si kriva, da moram jaz hoditi v šolo? Jaz nimam časa hoditi v šolo, jaz moram doma koruzo robkati!« Robkanje koruze se mi je zdelo pač bolj zabavno kot ... no, karkoli bi pač naj počeli v šoli. Srčno upam, da letošnji prvošolčki v šolo vstopajo bolj navdušeni, kot sem bila jaz. Če pa se slučajno najde tudi kaka meni podobna zmrda, pa nič hudega. Že v srednjo šolo sem hodila z velikim veseljem. Ene pač pamet sreča pozneje.

Želim vam res lepo jesen!

Ajda Vasle

Spoštovane občanke in občani,

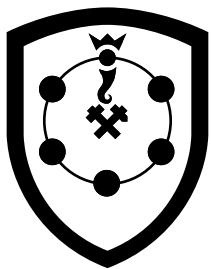
jesen je zame najlepši letni čas, saj se narava odene v čudovite barve. Vrhovi nad Mežico skupaj z goro Peco dobijo svojo značilno podobo in zažarijo v rumenih, rdečih in oranžnih odtenkih. Ta dar narave smo prepoznali tudi v nedavno sprejeti strategiji razvoja turizma v naši občini, saj v njej pohodništvu, planinarjenju in kolesarjenju namenjamo prav posebno mesto. Nasploh ima razvoj turizma v strategiji razvoja občine posebno težo, zato smo trdno odločeni in bomo naredili vse, da to spečo Trnuljčico ne le obudimo, ampak jo zopet postavimo na mesto, ki ji v našem kraju pritiče.

Verjamem, da smo ljudje tisti, ki dajemo kraju dušo, ki pletemo različne zgodbe, in te privabljajo druge ljudi. Imamo edinstveno priložnost, da lahko vsebine teh zgodb zajemamo iz globokega studenca naše bogate rudarske, tehniške in kulturne dediščine ter običajev našega kraja. Kot rečeno, zgodbe pišemo ljudje in nekateri bodo za vedno zapisani v svetlo zgodovino našega kraja. Eden izmed njih je prav gotovo Rudolf Galob; učitelj, sadjar, čebelar, z eno besedo – prosvetitelj, kateremu bomo v začetku oktobra postavili doprsni kip v aleji zaslužnih pred Narodnim domom Mežica. Že sedaj vsi prijazno povabljeni na slovesnost.

Jesen je nasploh čas žetve in tudi v naši občini žanjemo uspehe, ki smo jih skupaj zasnovali na različnih področjih življenja in dela. Ponosen sem na številne dosežke, ki so plod skupnega, bodisi letošnjega ali večletnega dela različnih deležnikov; občinskega sveta, občinske uprave, javnih zavodov, komunalnega podjetja, društev, prizadevnih posameznikov ter drugih organizacij. Vsi smo pomembni in vsakemu posebej gre zahvala in pohvala. Vesel sem, da smo tako na različnih področjih delovanja s povezovanjem in skupnimi močmi izboljšali kakovost bivanja občanov, od najmlajših pa vse do najstarejših.

Idej, kaj bi še lahko spremenili ali izboljšali v naši občini, imam še veliko. Precej tega, kar smo zapisali v strategiji občine, smo že realizirali. Določene stvari potrebujejo svoj čas ... A mi smo na pravi poti, na poti, ki smo si jo načrtali skupaj, skupaj z vami. Zato vas vabim, da to pot skupaj tudi nadaljujemo.

Župan Občine Mežica
Dušan Krebel

PREGLED IZVEDENIH NALOŽB OBČINE MEŽICA v mandatnem obdobju 2019 - 2022

Spoštovane občanke in občani,
z letošnjimi lokalnimi volitvami v mesecu novembru bodo prenehali mandati članom občinskega sveta in županu. Ob zaključku mandata smo na občinski upravi pripravili pregled izvedenih večjih, pomembnejših naložb, ki so bile izvedene v tem mandatnem obdobju. Nabor investicijskih projektov zajema široko področje gradenj: od izgradnje občinskih cest in poti, vlaganj v kanalizacijsko omrežje, gradnjo in obnovo objektov za šport in rekreacijo ter v drugo infrastrukturo. Pri realizaciji investicij smo v čim večji možni meri zagotavljali sofinanciranje z nepovratnimi evropskimi in državnimi viri.

Ceste in druge javne površine

V sklopu programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini in iz naslova odpravljanja posledic naravnih nesreč, za kar sredstva zagotavlja Ministrstvo za okolje in prostor, smo uredili in preplastili javne površine tako v mestu kot na podeželju.

Makadamsko lokalno **cesto na Lom** v odseku od Šumaha do občinske meje z občino Prevalje smo v celoti preplastili in nekoliko razširili s podpornimi zidovi v skupni dolžini 3 km. Z ureditvijo ceste se bistveno izboljšuje kakovost življenja tamkajšnjih prebivalcev, omogoča razvoj turizma in hkrati cesta služi kot obvozna cesta v primeru zapore ceste na relaciji Poljana – Mežica.

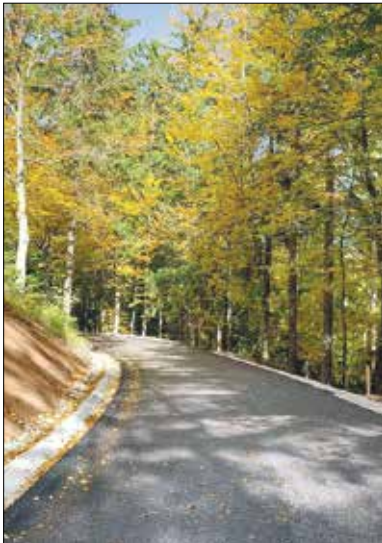
Fotografija »Cesta na Lom«

V naselju Breg smo uredili odsek **ceste Breg – Fridrih**. Ta odsek ceste poleg tamkajšnjih prebivalcev uporabljajo tudi turistični kolesarji, ki prikolesarijo iz podzemlja Pece skozi rov Fridrih. Asfaltirali smo tudi **cesto spodnji Breg**. Z ureditvijo asfaltirane površine se je bistveno dvignila kakovost življenja prebivalcem v tem zaselku.

Fotografija »Cesta Fridrih« in fotografija »Cesta spodnji Breg«

Uredili smo dovozno **cesto do kmetije Grauf**. Nova asfaltirana cesta bistveno dviguje standard stanovalcev v tem zaselku.

Fotografija »Cesta Grauf«

Cesta na Lom

Cesta Fridrih

Cesta spodnji Breg

Cesta Grauf

Prežihova ulica

Mariborska cesta

Kolesarska steza

Lenartova ulica

Polena

Cesta Ob Šumcu

Kmetija p.d. Pušnik

Kmetija p.d. Kočan

Most čez Šumc

Sanacija krova nad Šumcem

Na novo smo preuredili **Prežihovo ulico**. V sklopu ureditve se je razširilo cestišče, zgradil pločnik z javno razsvetljavo in umestila nova parkirišča. Z obnovljeno cestno površino in z novim pločnikom z javno razsvetljavo se je na tem območju povečala zlasti varnost pešcev v prometu. Z novimi parkirišči pa se omogoča urejeno parkiranje vozil tamkajšnjim stanovalcem.

Fotografija »Prežihova ulica«

Z rekonstrukcijo **Mariborske ceste** od mostu čez potok Šumc, mimo trgovine Tuš do priključka na regionalno cesto smo traso obstoječe ceste razširili s širšim cestiščem, novim pločnikom z razsvetljavo in kolesarsko stezo. Izgradnjo kolesarske povezave smo v nadaljevanju zgradili do Orešnikovega mostu na Poleni. Umeščena kolesarska steza predstavlja del dolinske kolesarske povezave po Mežiški dolini, ki se bo gradila v prihodnjih letih.

Fotografija »Mariborska cesta« in fotografija »Kolesarska steza«

Uredili in preplastili smo makadamsko **dvorišče – parkirišče v atriju Lenartove ulice med bloki**. Z izvedenim projektom se stanovalcem Lenartove ulice omogoča varen dostop peš in z vozili v atrij med bloki ter urejeno parkiranje na več kot 60 parkirnih mestih.

Fotografija »Lenartova ulica«

Obnovili smo povsem dotrajano cesto na **Poleni** od restavracije do vrstnih stanovanjskih hiš. Na novo se je zgradilo še parkirišče in uredila javna razsvetljava. Prav tako se je na novo preplastila **cesta Ob Šumcu**.

Fotografija »Polena« in fotografija »Cesta Ob Šumcu«

Na novo je asfaltirana tudi **cesta mimo kmetije p. d. Pušnik** in zaselka tamkajšnjih hiš in kmetije p. d. Kočan.

Fotografija »Kmetija p. d. Pušnik« in fotografija »Kmetija p. d. Kočan«

Preplastili sta se tudi dve vzporedni povezovalni cesti ob Podjunki ulici, in sicer **Podjunska I in Podjunska – Gosposvetska**, makadamska povezovalna pot **od regionalne ceste proti blokom na Mariborski cesti, ulica Ob Šumcu, odsek ceste na ribnik ob zaselku stanovanjskih hiš ter še nekaj manjših odsekov cest ter povezovalnih javnih poti**.

Z izgradnjo novega **mostu čez potok Šumc** v stičišču cest Leška – Mariborska – Ob Šumcu se je uredila dovolj široka cestna površina za srečevanje vozil, na mostu je tudi pločnik za varen prehod pešcev in kolesarska pot.

Fotografija »Most čez Šumc«

Zaradi dotrajanosti nosilne površine krova nad potokom Šumc na Trgu svobode je bilo potrebno v celoti na novo zgraditi **povozno površino krova nad koritom Šumca** in povozno površino preplastiti.

Fotografija »Sanacija krova nad Šumcem«

Kanalizacijska infrastruktura

S pridobljenimi kohezijskimi sredstvi smo zgradili gospodarsko javno infrastrukturo na območju **poslovne cone območja Glančnik**. Uredila se je sodobna dovozna občinska cesta s pločnikom in javno razsvetljava. Na severovzhodnem delu poslovne cone pa se je zgradila fekalna kanalizacija, ki omogoča podjetjem, ki poslujejo v tem delu poslovne cone, odvod fekalnih vod iz celotnega območja industrializirane poslovne cone v javni fekalni kanalizacijski sistem (levobrežni kolektor) in čistilno napravo. Z izvedenim projektom se bo na območju Glančnika omogočil nadaljnji razvoj podjetij z možnostjo širjenja proizvodnje in zaposlovanja dodatnih delavcev. Investicija pa predstavlja tudi velik prispevek k izboljšanju infrastrukture za opravljanje dejavnosti turizma, saj bo dovozna cesta proti turističnemu rudniku in muzeju omogočila nadaljnji razvoj in širitev turistične ponudbe.

Fotografija »PC Glančnik«

V okviru projekta **Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Meže – Občina Mežica** smo zgradili javno kanalizacijsko omrežje, ki zagotavlja 98 % priključenost gospodinjstev v

PC Glančnik

Odvajanje in čiščenje
odpadne vode v porečju Meže

Kanalizacija Stržovo

aglomeraciji in odvajanje odpadnih vod na čistilno napravo. Za izvedbo kanalizacijske infrastrukture smo pridobili kohezijska sredstva.

Fotografija »Odvajanje in čiščene odpadne vode«

Zaradi obremenjenosti mešanega kanalizacijskega voda za **odvajanje odpadnih vod** smo **na območju Stržovega** ločili sistem odvajanja odpadnih fekalnih in meteornih vod. Zgradil se je nov kanalizacijski vod za odvajanje meteornih vod z iztokom v potok Škratkovec. V območju izvajanja del smo v celoti preplastili tudi cestišče.

Fotografija »Kanalizacija Stržovo«

Športni park Mežica

Igrišče pri vrtcu

Športna infrastruktura

Dokončali smo investicijo v **Športni park Mežica**. S položitvijo tartanske prevleke na atletski stezi, ureditvijo tribun, postavitvijo reflektorske osvetlitve ter umestitvijo odbojcarskega in košarkarskega igrišča smo zaključili večletno urejanje Športnega parka. Novozgrajena infrastruktura v Športnem parku omogoča občanom kvalitetno športno vadbo.

Fotografija »Športni park«

Izvedli smo tudi **obnovo dvorišča in igrišča pri vrtcu**, ki je obsegalo polaganje tartanske podlage pod igrali, zamenjavo zemlje in polaganje travne ruše ter novo tlakovanje pohodnih površin dvorišča.

Fotografija »Igrišče pri vrtcu«

Ob vsem navedenem je bilo izvedeno še veliko drugih manjših naložb in projektov ter drugih investicijsko vzdrževalnih del na komunalni opremi, o katerih smo vas sproti seznanjali v Šumcu in na spletni strani občine.

Občinska uprava se vsem deležnikom, ki so kakorkoli pripomogli k uresnitvi zastavljenih ciljev, najlepše zahvaljuje. Prav tako se zahvaljujemo vsem občankam in občanom, ki so bili razumevajoči in strpni ob izvajanju raznih gradbenih del, ki so povzročala hrup, prašenje, zastoje v prometu itd.. Tudi v bodoče si želimo veliko tvornega sodelovanja za doseg zastavljenih ciljev.

Blaž Šaloven, direktor občinske uprave

Delovni posvet z mladimi v Medgeneracijskem centru Mežica

Strategija za mlade V OBČINI MEŽICA

V začetku letošnjega leta so se z dogovorom Občine Mežica in Koroškega regionalnega stičišča za nevladne organizacije – KOROCIV pričele aktivnosti za pripravo Strategije za mlade v občini Mežica za obdobje 2023-2026. Za ta namen se je oblikovala posebna delovna skupina, ki je v šestih mesecih delovanja opravila številne aktivnosti na področju mladih (sestanki, posveti, konzultacije, anketa, zbiranje predlogov). V delovni skupini so poleg predstavnikov Občine Mežice, KOROCIV-a ter Komisije za mlade in šport vključeni tudi člani Mladinskega društva Kulturna kibla.

Občina Mežica je leta 2020 prejela certifikat »Mladim prijazna občina«. Gre za priznanje samoupravnim lokalnim skupnostim, ki uspešno izvajajo ukrepe s področja mladinskih politik. S pridobitvijo certifikata se občina, ki se je pri svojem delu na področju mladih sicer že izkazala za uspešno, zaveže, da bo področje mladih še naprej uspešno sistemsko urejala in nivo učin-

kovitosti v štiriletnem obdobju ohranila oziroma dvignila. Ravno s tem namenom je bila sprejeta odločitev o pripravi strategije, s katero se bo v prihodnosti celostno naslovila, definirala in načrtovala mladinska politika v občini.

Strateški dokument v uvodu vključuje opredelitev ključnih pojmov ter metodolški, normativni in širši družbeni okvir.

Predstavljeni so tudi statistični podatki na področju mladih v občini Mežica in po drugih koroških občinah. Z željo po boljšem prepoznavanju in posredovanju informacij o nevladnih organizacijah (NVO) se je izdelal seznam s kontaktnimi podatki in informacijskimi kanali NVO. Vsebino dopolnjujejo že obsotoječi ukrepi Občine Mežica na področju mladih, v osrednjem poglavju pa so

predstavljeni ukrepi in aktivnosti, ki se bodo po predvidenem terminskem planu izvajali naslednja štiri leta.

Predlogi in ideje za končne ukrepe so se oblikovali na podlagi dela delovne skupine, posveta z mladimi (v mesecu maju v Medgeneracijskem

centru Mežica), zbiranja predlogov prek spletnega obrazca in spletne ankete, ki je bila opravljena v juliju in avgustu. V anketi je sodelovalo 124 mladih, starih od 15 do 34 let (v občini Mežica je sicer v kategoriji mladih, ki zajema starost od 15 do 29 let, število mladih 501). Anketiranci so

izpolnili obširen vprašalnik, ki je vključeval vprašanja na področju informiranja, mladinskega organiziranja, kulture, zdravja, športa in rekreacije, bivanjske problematike, participacije, zaposlovanja, mobilnosti, izobraževanja, trajnostnega razvoja, ekologije in varovanja okolja.

GLAVNE UGOTOVITVE ANKETE:

Informiranje

Mladi so v največji meri prisotni na Facebooku in Instagramu. So mnenja, da dobijo relativno uporabne informacije s področja mladih, a bi si jih želeli še več. Velika večina je vključena v skupino »Mladi v Mežici«, vendar visok odstotek teh skupino samo spremlja in ne sodeluje aktivno.

Mladinsko organiziranje

Anketiranci so mnenja, da mladi v Mežici potrebujejo nov lasten prostor za delovanje. Polovica sodelujočih je seznanjena, da imajo mladi na voljo brezplačen prostor v Medgeneracijskem centru.

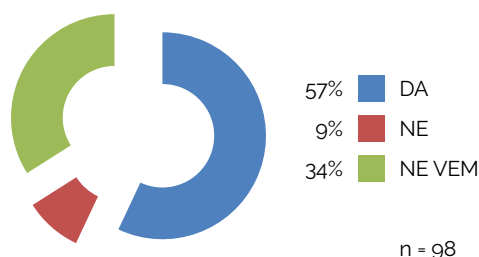
Kultura

Mladi se v povprečju enkrat na tri mesece udeležujejo prireditev s področja kulture. V največji meri si želijo več koncertov, filmskih večerov, festivalov in kulturnih dogodkov na prostem. Tričetrtnine mladih obiskuje prireditve v Narodnem domu.

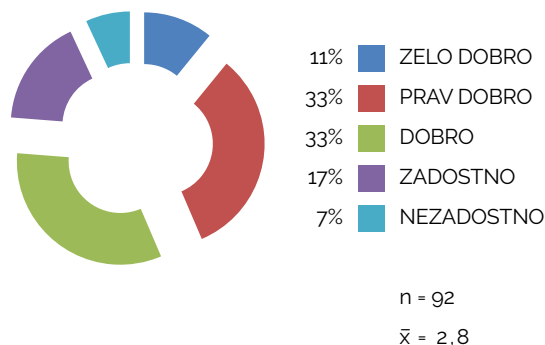
Zdravje, šport in rekreacija

Polovica mladih je športno aktivna 3- ali večkrat tedensko. Zadovoljni so s športno-rekreativno infrastrukturo, rezerve pa vidijo v programih, ki so na voljo športnikom in rekreativcem. Mladi si želijo več informacij o preventivnih programih na področju zdravja.

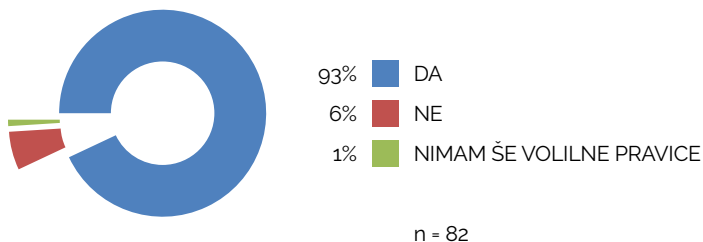
Bi morali mladi v Mežici dobiti nov prostor, ki bi bil namenjen samo mladim in njihovim aktivnostim?

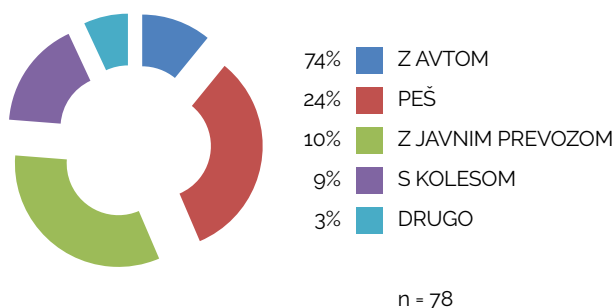
Kako ocenjujete možnosti za šport in rekreacijo glede na infrastrukturo (stadion, telovadnica, drugi prostori za izvajanje športnih aktivnosti) v občini Mežica?

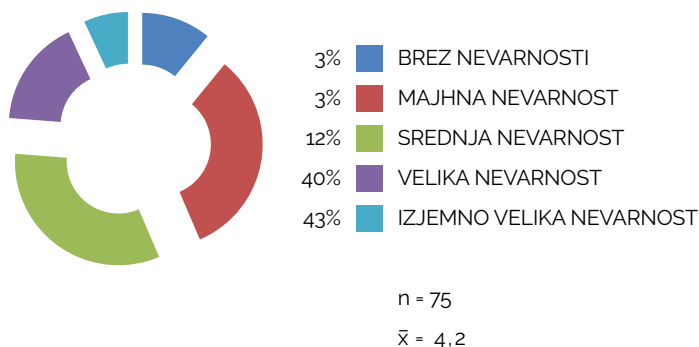
Ali se udeležujete lokalnih volitev?

S katerim prevoznim sredstvom se vozite v službo/šolo?

Eden izmed ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov je tudi boj proti podnebnim spremembam. Prosimo, da ocenite, kakšno nevarnost za prihodnost našega planeta in človeka po vašem mnenju predstavljajo podnebne spremembe.

BIVANJSKA PROBLEMATIKA

Mladi si želijo boljše možnosti za nakup in najem prebivališča v Mežici. Predlagajo možnost ugodnejšega nakupa parcel za mlade in mlade družine, gradnjo stanovanj za mlade in več neprofitnih stanovanj.

PARTICIPACIJA

Na področju participacije beležimo zelo visok odstotek mladih, ki se udeležujejo volitev in referendumov. Večina mladih tudi spremlja lokalno politično dogajanje v občini, predvsem pri temah, ki jih neposredno zanimajo.

ZAPOSLOVANJE

Večina mladih je zadovoljna s pogoji in odnosi na delovnem mestu, več kot polovica pa jih ni zadovoljna s prejeto plačo. 54 % anketirancev je strah, da po končanem izobraževanju ne bodo dobili zaposlitve.

MOBILNOST

Večina mladih se v službo in šolo vozi z avtom, četrtnina jih hodi peš. Me-cikel, sistem izposoje e-koles, uporablja 13 % mladih.

IZOBRAŽEVANJE

Največ mladih iz Mežice se izobražuje v Ljubljani in sicer je večina vpisana na družboslovne smeri. V kraju bi si mladi želeli več jezikovnih tečajev, izobraževanj s področja podjetništva in športnih usposabljanj.

TRAJNOSTNI RAZVOJ, EKOLOGIJA IN VAROVANJE OKOLJA

Več kot 80 % mladih prepoznava podnebne spremembe kot veliko oziroma zelo veliko nevarnost za prihodnost našega planeta in človeka. Tričetrtnine anketirancev dosledno ločuje odpadke. spremembe.

Glede na vse pridobljene podatke z vsemi naštetimi metodami dela, so se oblikovali ključni ukrepi za naslednja štiri leta.

KLJUČNI UKREPI 2023-2026

- *Informiranje mladih prek družbenih omrežij*
- *Informiranje mladih prek občinske spletne strani*
- *Informiranje mladih prek tiskane revije in/ali e-revije*
- *Ustanovitev in delovanje Mladinskega sveta Občine Mežica*
- *Lasten mladinski prostor/center*
- *Sodelovanje z nevladnimi organizacijami*

- *Kulturni center za mlade*
- *Skupni prostor za šport in druženje (stadion)*
- *Mladi kot posebna kategorija upravičencev na področju bivanjske problematike*
- *Pogovori med mladimi in Mladinskim svetom Občine Mežica*
- *Pogovori med mladimi in Občino Mežica*
- *Opravljanje pripravništva v službah občinske uprave in drugih javni institucijah v občinskem upravljanju*
- *Me-cikl – sistem izposoje električnih koles*
- *Me-peleš – brezplačni prevozi za občane*
- *Prostori za učenje in*

izobraževanje

- *Regijska štipendijska shema*
- *Ozaveščanje mladih o pomenu trajnostnega razvoja, ekologije in varovanja okolja*

Strategija za mlade bo predvidoma sprejeta na Občinskem svetu Občine Mežice v mesecu oktobru, udejanjati pa se bo začela s 1. 1. 2023. Vsem občanom bo dostopna v elektronski obliki na občinski spletni strani.

Jure Lesjak, KOROCIV – Koroško regionalno stičišče za nevladne organizacije

BOLJŠI JUTRI ZA MLADE V MEŽICI

Z letošnjim letom se je v naši občini pričela razvijati strategija za mlade. Projekt, ki že leta uspeva v Slovenj Gradcu, Ravnah na Koroškem in sosednji Črni, bo tudi pri nas položil temelje in usmeril pristojne institucije na pot, ki bo bolj v dobrobit mladih.

Odbor, ki je že januarja začel snovati strategijo, sestavljajo vodja projekta Jure Lesjak iz Korociva, predsednik komisije za mlade v Mežici Aleksander Praper, župan Občine Mežica Dušan Krebel, Monika Plemen, Amadej Grauf in Lara Domej iz Mladinskega društva Kulturna kibla, Renata Podjaveršek iz IKDM Perkmandelci.

Po številnih sestankih so določeni člani strateškega odbora pripravili delavnice v obliki debat in zbiranja idej. V soboto, 4. junija, je v Medgeneracijskem centru Mežica potekal posvet z mladimi. V okviru štirih izbranih tem so udeleženci orisali trenutno mladinsko situacijo ter predlagali dodatne možnosti in ideje,

za katere menijo, da bi jim izboljšale kvaliteto življenja v našem kraju. Govorilo se je o razvoju kulture mladih, o boljši organizaciji mladine v obliki mladinskega sveta in ločenem večnamenskem prostoru, o tem, kako bi se dalo uporabiti javne prostore za šport in rekreacijo, ter o dostopnosti in naklonjenosti občinskih organov do

Posvet z mladimi, delavnica

Posvet z mladimi

Pogostitev na posvetu

mladih. Produktivne debate je dopolnjevalo sproščeno druženje ob hrani in pijači. Večer se je zaključil uspešno, vse nove informacije in ideje pa so člani odbora uporabili pri naslednjem koraku strategije.

Julija je sledila priprava in izvedba daljše ankete, ki je zajemala vprašanja o željah in potrebah mladih v Mežici. Z razširjeno bazo podatkov bodo tako člani odbora lahko v prihodnjih mesecih sestavili že dolgo pričakovano strate-

gijo. Anketa se je zaključila 14. avgusta, naslednji koraki pa že vodijo k sprejemanju ukrepov, ki bodo mladim nudili večjo oporo in prinesli več priložnosti v lokalnem okolju.

Vesna Plemen

POVEZANI ZA VSE GENARACIJE

Starejši in gibalno ovirani občani Mežiške doline so zaradi slabih prometnih povezav, odsotnosti avtomobila in oddaljenosti prevečkrat izolirani, osamljeni, zato posledično ne zapuščajo svojih domov in se ne vključujejo v družabno življenje.

Občine Mežiške doline smo prijavile projekt »Povezani za vse generacije«, ki je namenjen vsem generacijam, predvsem starejšim.

Z operacijo želimo dvigniti kvaliteto bivanja prebivalcev Mežiške doline. Z vzpostavitvijo sistema prevoza za starejše in invalide želimo olajšati njihovo življenje.

Občina Mežica je v okviru projekta v letošnjem letu nabavila osebni avto, ki bo namenjen za prevoz starejših občanov. Vrednost projekta je 42.000,00 €, sofinanciran je s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

Vzpostavitev sistema prevoza za starejše in invalide je predstavljen v nadaljevanju.

Mateja Mešnjak,

Občina Mežica

Služba za gosp. zadeve

Brezplačni prevozi za starejše in invalide v Mežiški dolini

Je skupni projekt območja LAS, ki ga ob podpori LAS Mežiške doline izvajajo vse štiri občine Mežiške doline in je sofinanciran s sredstvi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republike Slovenije.

Ena izmed pomembnih aktivnosti projekta je vzpostavitev sistemov za brezplačni prevoz starejših in invalidov v posamezni občini v dolini.

Projekt vključuje aktivnosti, namenjene širokemu krogu prebivalcev Mežiške doline:

- vzpostavitev sistema brezplačnih prevozov za starejše in invalide na območju celotne doline,
- aktivnosti za kvalitetnejše življenje za vse generacije v Meziški dolini,
- zagotavljanje infrastrukture za prosti čas ter kulturne in športne dejavnosti na območju Mežiške doline.

Z brezplačnimi prevozi, ki jih opravljajo lokalni prostovoljci, starejšim omogočimo:

- večjo mobilnost in s tem boljšo kakovost življenja v tretjem življenjskem obdobju,

- večjo socialno vključenost, medsebojno povezovanje in pomoč,
- možnost, da lahko čim dlje ostanejo doma, v svojem okolju, kjer so zadovoljni ...

Na drugi strani pa šoferjem prostovoljcem izvajanje prevozov pomeni spoznavanje ljudi in druženje, daje jim občutek koristnosti in je doprinos k njihovem aktivnemu staranju. Prostovoljci verjamejo, da je za vsakega starostnika zelo pomembno, da se aktivno udeležuje, zato podpirajo samostojnost in ponujajo pomoč, kjer je ta potrebna.

SOLIDARNOST POVEZUJE LJUDI IN PRINAŠA POMOC V ŽIVLJENJA TISTI, KI JO POTREBUJEJO.

MEŽICA PROSTOVOLJNI PREVOZI

**Pokličite 02 82 79 350
vsak delovni dan od 7.00 do 13.00**

Občina Mežica v okviru projekta »Povezani za vse generacije« in v sodelovanju z Združenjem šoferjev in avtomehanicov omogoča brezplačne prevoze za starejše občane, ki zaradi zdravstvenih razlogov potrebujejo prevoz do zdravstvenih ustanov v Koroški regiji.

Do prostovoljnih prevozov so upravičeni starejši občani in invalidi, ki imajo stalno ali začasno prebivališče v Obliini Mežica ter si sami ali s pomočjo svojcev in drugih bližnjih oseb (prijateljev, sosedov ...) ne morejo zagotoviti prevoza za potrebe opravljanja zdravstvenih storitev.

Starejši občani, ki potrebujejo prevoz, lahko pokličejo vsak delovni dan od ponedeljka do petka od 7.00 do 13.00 na številko 02 82 79 350 ali posredujejo naročilo na mail: info@mezica.si.

PREVOZ MORAJO NAROČITI VSAJ DVA DELOVNA DNEVA PRED ŽELENO STORITVIJO.

VSI PROSTOVOLJCI SO S SVOJO NESEBIČNOSTJO IN PRIJAZNOSTJO SVETEL IN VZORČEN PRIMER, KAKO LAHKO VSAKDO PO SVOJIH MOČEH S SVOJIMI DEJANJI PRISPEVA, DA POLEPŠAMO ŽIVLJENJE TISTI, KI POMOČ POTREBUJEJO. VARNA VOZnja DO ZDRAVSTVENIH USTANOV JE SAMO DEL NJIHOVEGA POSLANSTVA, PRAV TAKO JE ZELO POMEMBEN TUDI NJIHOV TOPEL IN OSEBEN ODNOS DO UPORABNIKOV.

Za vsebino članka »Brezplačni prevozi za starejše in invalide v Mežiški dolini« odgovarja LAS Mežiške doline. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Naložbo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija

LAS MEŽIŠKE DOLINE

OKOLJU PRIJAZNA MEŽIŠKA DOLINA

Operacija »Okolju prijazna Mežiška dolina« je skupna operacija območja LAS Mežiške doline, katere prijaviteljica je LAS Mežiške doline, partnerice pa vse štiri občine Mežiške doline.

V Mežiški dolini se zavedamo pomembnosti okoljevarstva in vsega povezanega s to tematiko, zato smo sklenili partnerstvo, v okviru katerega bodo posamezne občine izvajale aktivnosti, ki bodo reševale posamezne okoljske probleme na njihovem območju in s tem doprinesle

k okolju prijaznejši Mežiški dolini.

Pomemben del skupnega projekta je tudi ozaveščanje in informiranje prebivalstva Mežiške doline, saj je ozaveščenost prebivalcev resnično eden izmed glavnih dejavnikov za izboljšanje stanja na

področju okoljske problematike in naravovarstva.

Občina Mežica je projekt razdelila na dva dela, in sicer investicijski del in mehke vsebine.

V okviru mehkih vsebin smo organizirali:

- čistilno akcijo »Očistimo Mežiško dolino«. Sodelovala so nekatera društva, Osnovna šola Mežica ter Vrtec Mežica.
- »Ekološko tržnico informacij« v okviru katere smo želeli ozavestiti lokalno skupnost o pomenu varovanja okolja, zmanjšanju količine odpadkov in varčnem življenjskem slogu. Na dogodku so sodelovali

Eko sklad ENSVET, Medgeneracijski center Mežica, Komunala Mežica d.o.o., JKP Ravne na Koroškem d.o.o., Podjetje kocerod d.o.o., Osnovna šola in Vrtec Mežica.

- Osnovna šola Mežica je v okviru projekta gostila društvo Moj svet, čist planet, ki jim je pripravil različne aktivnosti (Olimpijado o ločevanju odpadkov, delavnico z odpadnim materialom ter predavanje o ločevanju odpadkov).
- Vrtec Mežica je bil vključen v pravljico jogo ter fotografsko delavnico.

Investicijski del projekta vključuje ureditev smetarnikov

pri večstanovanjskih blokih, in sicer na Lenartovi ulici, pri Narodnem domu, Prežihovi ulici ter na Mariborski cesti. Gre za ureditev platoja z leseno ograjo kjer so postavljene posode za zbiranje odpadkov. Izvajalec del je bilo podjetje Lesoteka IP, podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov d.o.o.. Celotna vrednost projekta je ocenjena na 32.000,00 €, sofinanciran pa je s strani Evropskega sklada za regionalni razvoj RS. Projekt bo zaključen v letošnjem letu.

Mateja Mešnjak,
Občina Mežica
Služba za gosp. zadeve

O zdravem načinu življenja tudi letos v okviru Dneva zdravja

Občina Mežica je v sodelovanju z Zdravstvenim domom Ravne na Koroškem (ZD Ravne) in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, enota Ravne na Koroškem (NIJZ Ravne), tudi letos organizirala Dan zdravja v Mežici. V telovadnici Osnovne šole Mežica so poleg Občine Mežica, ZD Ravne in NIJZ Ravne, stojnice postavili še društvo Altra, društvo Projekt človek, Rdeči križ Mežica, dogajanja se je udeležila tudi Šola zdravja – skupina Mežica. Otroci Vrtca Mežica in osnovnošolci so se lahko poučili o pomenu duševnega zdravja, rednega gibanja in zdrave prehrane, pa tudi o pomenu skrbi za čiste in zdrave zobe. Za otroke vrtca in učence smo

pripravili tudi zdravo malico. Z dnevom zdravja, ki je potekal pod okriljem evropskega projekta Medgeneracijsko povezovanje v Mežiški dolini, smo uradno zaključili Mežiško poletje, ki v poletnih mesecih ponuja pestro dogajanje za Mežičane in druge obiskovalce. Dan zdravja, ki se prvenstveno posveča izobrazbi otrok o zdravem načinu življenja, pa potrjuje tudi naziv Mežica – zdravo mesto, ki smo ga pridobili v letu 2020. Ponujamo nekaj fotografskih utrinjkov dogajanja.

Jana Horvat Tomaž
Služba za gospodarstvo Občine Mežica

ZAVAROVALNICA
TRIGLAV ŽE ENAJSTO
LETO ZAPORED
PODPIRA PRENOVO
OTROŠKIH IGRIŠČ
PO SLOVENIJI

OTVORITEV OTROŠKEGA IGRIŠČA NA LEŠKI CESTI

Župan Očine Mežica Dušan Krebel in direktorica območne enote Slovenj Gradec Zavarovalnice Triglav ga. Tonja Vinkl Vončina sta v torek 14. junija 2022 ob 11. uri predala namenu obnovljeno otroško igrišče na Leški cesti.

Na prireditvi so sodelovali otroci mežiških vrtcev, Vrtca Mežica in Hiše otrok mali koraki – Montessori ter maskota Zavarovalnice Triglav Kuža Pazi.

Občina je za obnovo igrišča prejela donacijo Zavarovalnice Triglav d.d..

Olga Vršič,
Služba za družbene dejavnosti

Otroci Triglava v Mežici plezajo po novem plezalu

OTROŠKA SODOBNA IGRALA OMOGOČAJO VARNO IGRO, HKRATI PA TUDI RAZVIJANJE MOTORIČNIH SPOSOBNOSTI, KI KREPIJO TELO IN DUHA NAJMLAJŠIH. V OKVIRU AKCIJE OTROCI TRIGLAVA JE ZAVAROVALNICA TRIGLAV V SODELOVANJU Z OBČINO MEŽICA OMOGOČILA POSTAVITEV NOVIH OTROŠKIH IGRAL V OKVIRU SVOJEGA DRUŽBENO ODGOVORNEGA PROJEKTA OTROCI TRIGLAVA.

Otroška igrišča so okolje, kjer se otroci igrajo, zabavajo ter razvijajo tako motorične kot socialne veščine. V želji in s ciljem, da bi bila otroška igrišča in igrala za otroke čim bolj varna, Zavarovalnica Triglav že enajsto leto v okviru akcije Otroci Triglava razveseljuje najmlajše in njihove starše s postavljanjem in prenovo otroških igrišč po vsej Sloveniji in tako skrbi za brezskrbno ter varno igro na prostem.

NOVO PLEZALO ZA OTROKE

S pomočjo sredstev Zavarovalnice Triglav je na otroškem igrišču med mežiškimi bloki zraslo novo večnamensko igralo. »S postavitvijo otroškega igrala – večnamenskega plezala smo otrokom omogočili razvoj njihovih gibalnih sposobnosti, ki so zelo pomembne tako za fizični kot mentalni razvoj otroka. Veseli smo, da smo skupaj z Zavarovalnico Triglav uspeli ustvariti še eno pozitivno zgodbo v lokalnem okolju.« je o pridobitvi, ki so se je vsi razveselili, povedal župan Občine Mežica Dušan Krebel.

ZA ZABAVO POSKRBE TUDI KUŽA PAZI

Otvoritve prenovljenega igrišča se je udeležil tudi znani rumeni kosmatinec Kuža Pazi, ki je kot vedno izkoristil priložnost in najmlajše osveščal o varnosti na igrišču in v prometu. »Z akcijo Otroci Triglava si že enajsto leto zapored prizadevamo za urejanje ali novo postavitve okolij, v katerih lahko družine, otroci, mladostniki in vsi mladi po srcu kakovostno in razigrano preživljajo prosti čas. Spodbujanje k zdravemu načinu preživljanja prostega časa na prostem je del trajnostno naravnane delovanja naše zavarovalnice.« je o namenu akcije povedala direktorica Območne enote Slovenj Gradec Zavarovalnice Triglav Tonja Vinkl Vončina.

AKCIJA OTROCI TRIGLAVA V DUHU TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

Zavarovalnica Triglav z družbeno odgovornimi akcijami že desetletja pušča pečat v lokalnih skupnostih. Akcija Otroci Triglava kot del trajnostnih prizadevanj Zavarovalnice Triglav v ospredje postavlja najmlajše ter skrb za njihov zdrav razvoj in varnejšo prihodnost. V sklopu omenjene akcije je največja slovenska zavarovalnica do sedaj sodelovala pri postavitvi in prenovah že več kot 50 otroških igrišč.

Zavarovalnica Triglav

Občina Mežica je, kot vsako leto doslej, skupaj s policisti PP Ravne na Koroškem in člani prostovoljnega Gasilskega društva Mežica ter člani Društva šoferjev in avtomehanikov Ravne na Koroškem tudi tokrat v prvih dveh tednih septembra poskrbela za varnost otrok v prometu pri prihajanju v šolo in odhajanju iz nje.

Varovanje otrok bo poleg prvih dni šolskega leta organizirano tudi v času po krompirjevih, novoletnih in zimskih počitnicah. Ob poti v šolo je občina razstavila dela učencev Osnovne šole Mežica na temo varne poti v šolo.

Na drugi šolski dan pa se je s prvošolčki skozi Mežico sprehodil kuža Pazi.

Olga Vršič, Služba za družbene dejavnosti

VAROVANJE OTROK NA ŠOLSKIH POTEH NA PRVI ŠOLSKI DAN

Praktično usposabljanje pilotov na daljavo: Sistem brezpilotnih zrakoplovov v odprti kategoriji A2

V soboto, 25. 6., med 9 in 19 uro je v Športnem parku v Mežici potekalo usposabljanje pilotov na daljavo za odprto kategorijo brezpilotnih zrakoplovov A2. Usposabljanje organizira Gasilska zveza Slovenije. Izvajalec usposabljanja je Inštitut za razvoj brezpilotnih sistemov iz Ljubljane.

Vodja Usposabljanja je Boštjan Vidmar. Usposabljanje pilotov na daljavo se izvaja za namen pridobitve licence v odprti kategoriji A2 in za izvajanje nalog v okviru sil za zaščito, reševanje in pomoč (CZ, gasilci).

V okviru usposabljanja smo izvajali praktične vaje postopkov pred letom (načrtovanje operacije z brezpilotnim zrakoplovom (v nadaljevanju BPZ), opredelitev operativnega obsega in ustrezen dodatni talni varnostni prostor (angl. ground risk buffer), ki je primeren za predvideno operacijo. Prepoznati je potrebno ovire znotraj operativnega volumna,

oceniti topografijo in ovire znotraj operativnega volumna, ki vplivajo na hitrost in/ali smer vetra. Opravi se izbor relevantnih informacij o zračnem prostoru (geografska območja), ki lahko vplivajo na predvideno operacijo, primernosti BPZ in koristnega tovora za predvideno operacijo, izvedba ukrepov za zagotovitev skladnosti z omejitvami in pogoji, ki se uporabljajo za operativni volumen in varovalno višino do tveganja na tleh.

Izvedli smo pripravo BPZ na let: viri informacij (vremenski pogoji, posebnosti okolja, ovire, morebitne motnje, druge nevarnosti itd.) za iz-

1: BPZ nad Štalekarjevimi vrhom

2: vaja tehnik letenja z BPZ

3: vaja – prepoznavna oznak nevarnih snovi

vedbo operacije, seznanitev opazovalca/vodje operacij, priprava na nenormalne postopke in postopke v sili, osnove pregledovanja zračnega prostora (območje, pogoji, tehnika), pregled frazeologije med ekipo BPZ, razpoložljivi kontrolni seznam.

Z BPZ DJI Mini 2 smo Izvedli let nad Štalekarjevimi vrhom (slika 1). V okviru vaj za letenje v normalnih pogojih smo izvajali vaje različnih tehnik letenja z BPZ (sliki 2 in 3).

Pomembni dejavniki v zvezi s tehnikami letenja so predvsem postavitve pilota; vpliv sonca, vetra, (premikanje/usmerjenost BPZ glede na pilota), pojav VRS in ukrepi povezani s tem, vzlet, lebdenje, pristane (upravljanje BPZ pred seboj, logika ročic in stikal), osnovni premiki iz lebdenja (korekcije v lebdenju – smer in nagib, dviganje, spuščanje – VRS!), lebdenje in seznanitev z upravljanjem BPZ; usmerjenost BPZ proti pilotu (osnovni premiki po smeri, bočno, naprej in nazaj). Izvedba 2D figur, koordinacija za izvedbo 2D figur, izvedba horizontalnih figur v zaporedju (kvadrat, krog, osmica, vzlet, lebdenje, pristane, obračanja 360° v vogalih elementov).

Seznani smo se s kontrolami in krmiljenjem kamere, nastavitvami, upravljanjem parametrov kamere, zajemom in shranjevanjem podatkov, varstvom podatkov, standardnimi nastavitvami oddajnika BPZ.

V zvezi z izvajanjem operativnega leta smo se usposabljali za upravljanje operativnega leta do skrajnosti vidnega polja, vertikalno in horizontalno izogibanje oviram z avtomatskim povratkom na točko vzleta (angl. return to home: RTH), vzlet in pristane BPZ iz roke, prepoznavanje pozicije BPZ v prostoru in vodenje nazaj na domačo točko, vizualno prepoznavanje višine in oddaljenosti BPZ od pilota, aktivacijo funkcije RTH pod različnimi pogoji (ročna aktivacija RTH gumba), približevanje stacionarnim oviram (objektom, ljudem, vozilom ...), uporabo zmanjšanja hitrosti s sensorji in brez sensorjev in ustavljanje pred ovirami, izogibanje in letenje ob stacionarnih ovirah, bočno in na isti višini (in ohranjanje varne razdalje, s sensorji in brez), izogibanje in letenje ob stacionarnih ovirah, prelet ovire (in ohranjanje varne razdalje, s sensorji in brez), letenje v objektu/

prostoru (z vizualnim pozicioniranjem in senzorji za preprečevanje trka ali brez). Usposabljali smo se tudi za ravnanje ob izrednih postopkih, ukrepe ob nenormalnih postopkih in postopkih v sili. Izvajali smo elemente vaje ob rabi kontrolnega seznama za izredne postopke: simulacija izgube ali nepravilno delovanje pozicioniranja GNSS (uporaba ATTI načina vodenja), sprememba poti leta zaradi negativnih okoljskih vplivov (preklop Sport mode ali ATTI za pobeg), sprememba poti leta zaradi vstop neudeleženih oseb v nadzorovano talno območje, prekinitve pristajanja (ročnega/RTH) in pristank na nadomestno mesto pristanka (zaradi vstopa neudeleženih oseb na pristajalno mesto BPZ), izogibanje premikajočim se oviram na tleh (ljudje, živali, vozila ipd.), izogibanje premikajočim se oviram v zraku (približevanje zrakoplova s posadko, drugi BPZ, ptice), simulacija izgube vodenja in upravljanja: C2 (ukrepi ob izgubi vodenja in prenosa slike UA), ukrepi pri

okvari na pogonskem sklopu (propeler, motor, regulator ipd.), ukrepi pri nepravilnem delovanju sistema BPZ (nekontroliran odlet BPZ, prekoračitev meje operativnega volumna) in simulirano terminiranje BPZ v zraku.

Postopki po zaključenem letu: zaustavitev in zavarovanje BPZ, pregled BPZ po letu, priprava za transport BPZ, rokovanje z baterijami, stanje shranjevanja, kadar je to potrebno; zapisi o letu (dnevnik BPZ, dnevnik pilota na daljavo), prenos in zaščita podatkov iz BPZ in daljinskega upravljalnika, debriefing opazovalca/vodje operacij, opredelitev primerov, v katerih bi bilo potrebno pripraviti in poslati poročilo o dogodku.

Zahvala Komunalni Mežica d.o.o. za uporabo infrastrukture za izvedbo usposabljanja, Dragu Pečniku in Vladu Triplatu za logistično podporo pri izvedbi usposabljanja.

Nenad Donau, univ. dipl. var., spec.

USPOSABLJANJE pripadnikov CZ Mežica za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči

10. 6. 2022 je v Izobraževalnem centru Uprave RS za zaščito in reševanje na Igu potekalo usposabljanje pripadnikov reševalnih in drugih služb ter enot za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči. Usposabljanja so se udeležili pripadniki CZ Mežica **Tomaž Kunc**, **Aleksander Jamnik** in **Nenad Donau**, univ. dipl. var., spec.. Usposabljanje je obsegalo tematike: organizacija in delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, mednarodno sodelovanje na področju sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, fizikalne osnove radioaktivnosti, varstvo pred sevanji, zaščitni ukrepi ob radiološki ali jedrski nesreči, izvajanje nalog, značilnih za pripadnike reševalnih služb in enot. Pridobljena znanja bodo vključena v operativno delo enot CZ Mežica.

Čestitamo!

Igor Pšeničnik, poveljnik CZ Mežica

Kras 2022

15. julija 2022 je Kras zajel hud požar. Ognjeni zublji so zajeli več kot 2000 hektarjev italijanskega in slovenskega dela Krasa. V Sloveniji se je s požarom spoprijelo več kot 1500 poklicnih in prostovoljnih gasilcev. Tudi naše društvo je bilo vpoklicano na pomoč pri gašenju požara.

Gašenja smo se udeležili v treh izmenah.

Prva dnevna izmena v sestavi Klavdijo Čapelnik, Franjo Hercog, Vilko Plaznik, Blaž Dlopst, Matevž Plaz, Klemen Štifter in Boštjan Klavž se je na pot podala v zgodnjih jutranjih urah. Razporejeni so bili na lokacijo Korita na Krasu, nato pa so se pomikali še na lokaciji Hudi log in Selo na Krasu. V tej izmeni so naši

fantje doživeli veliko hudega. Čakale so jih visoke temperature zraka, ognjeni zublji so švigali sem ter tja, sonce je zakril dim, slišalo se je pokanje min ... Po dvanajsturni izmeni so se utrujeni podali na dolgo pot nazaj proti Koroški.

Že takoj naslednji dan se na pot poda ekipa Blaž Zapečnik, Matej Fortin in Matevž Plaz, tokrat v nočno izmeno.

Ta ekipa je bila razporejena na lokacijo Kostanjevica na Krasu. Tokrat so izvajali nočno stražo naselja, da bi utrujeni vaščani vsaj za kakšno uro zaprli oči, brez skrbi, da bi jim ogenj zajel domove. Tudi ta skupina je dvanajst ur izvajala nočno izmeno ter se neprespansko v dopoldanskih urah odpravila nazaj prozi domu.

Požar še vedno ni pojenjal,

zato je bila vpoklicana še tretja ekipa. Tokrat so na Kras odšli: Klavdijo Čapelnik, Darko Komar, Matevž Plaz, Blaž Zapečnik, Jure Dlopst, Špela Žuran in Renata Komar. Ta dan pa so se gasilcem v Mežici pridružili tudi naši gozdarji, ki so odšli pomagat s sečnjo gozdov. Tretja dnevna izmena je bila na lokaciji Renče z okolico. Ta dan so gasilci lahko še samo preprečevali širjenje požara na vasi in s tem ščitili domačine, da ne bi ostali brez vsega. Ta ekipa ni imela sreče, da bi po koncu izmene dobila menjavo in bi se lahko odpravila na počitek. Zaradi novih izbruhov ognja, niso dobili menjave nočne izme-

ne, zato so morali obdelati še pol le-te. Na koncu z močmi so se proti jutranjim uram le odpravili proti Koroški. Vse tri ekipe so na Krasu doživele peklenske ure, vendar so bile pozabljene, ko so domačini s solzami v očeh stisnili roko, te objeli in ti zagotovili, da te nikoli ne bodo pozabili. Ob takšnih dejanjih sta pozabljena vse trpljenje in ves strah, ki smo ju doživel v boju z rdečim petelinom. PGD Mežica smo bili na Krasu z enajstimi gasilci in dve ma gasilkama ter obdelali 400 delovnih ur. Doma smo porabili še 20 ur za pripravo opreme in obvrnitvi za čiščenje delovne

zaščite ter orodja, ki smo ga potrebovali. Ves čas pa smo skrbeli, da je bila tudi v domačem kraju ekipa, ki je skrbela za požarno varnost. Tako, da so bili tudi naši občani varni.

Velika zahvala gre tudi Vam, občanom, saj ste s svojimi dejanji, sporočili, besedami in stiski rok prispevali velik delež, da smo na Krasu dali vse od sebe.

V najhujših trenutkih se ti utrne misel: »Gremo fantje in dekleta, dajmo vse od sebe, Mežica diha z nami.»

NA POMOČ!

Renata Komar

Gozdarji pomagali v požaru na Krasu

Na Primorskem pa niso pomagali le koroški gasilci, temveč so svojo požrtvovalnost in pomoč v stiski nudili tudi naši gozdarji.

Tomaž Kunc je prejel klic s Primorske, saj so na območju požara iskali gozdarje, ki bi pomagali čistiti pogorišče in nudili pomoč pri sečnji delov živega gozda. Obljubil je, da bodo čez dva dni prišli na pomoč s svojo opremo, predvideval je, da bo zbral kakih 5 gozdarjev. Takoj pa se jih je nabralo 16, vsi z nacionalno poklicno kvalifikacijo gozdar. V dveh dneh so se zorganizirali, uredili prevoz in v kon-

voju z gasilci v dveh kombijih krenili na Primorsko. Ob prihodu so gozdarje razporedili na različne lokacije, mežiški so šli na vzhodni del, na območje Kostanjevice. Njihova naloga je bila urediti presek v gozdu, širok okoli 25 metrov in dolg 2 kilometra, za potrebe gasilskih vozil in kot oviro ognju. V drugem delu dneva so se predstavili v Opatje selo, v Miren, kjer so delali na pogorišču. »Tam je bilo pa zelo vroče, okoli 70 stopinj,

pod nogami nam je gorelo,« pravi Kunc, ki doda, da so delali do petih popoldne, ko so dobili poziv, da na pomoč prihajajo romunska letala, zato so se morali umakniti. V Kostanjevici so ob koncu dneva domačini v zahvalo tistim, ki so jih pomagali varovati pred najhujšim, pripravili srčen sprejem, za katerega Kunc pravi, da je bil poplačilo za vse.

Jerneja Vertačnik

Gasilski tabor 2022

Kljub težkim časom, ki so za nami, smo v PGD Mežica uspeli preživeti kar nekaj časa z našimi najmlajšimi.

Z novim šolskim letom se nam je pridružilo kar nekaj novih obrazov in bila sem jih zelo vesela, kajti s tako velikim številom mladine se lahko zelo dobro in kvalitetno dela. Na žalost pa je naše veselje hitro minilo, saj so bila druženja ponovno prepovedana. Toda nisem se predala in ob koncu ukrepov smo se zopet dobili, tokrat še številčnejši.

V upanju na kakšno tekmo-

vanje smo vsak torek trenirali z ekipami pionirjev in mladincev, vendar tekmovanja nismo dočakali, saj se je zaradi ukrepov in prepovedi vse prestavilo za nedoločen čas.

Ves čas pa so otroci redno prihajali na vaje in odnesli ogromno znanja o gasilstvu, zato sem se odločila, da jih nagradim in jih za zaključek pred šolskimi počitnicami odpeljem na gasilski tabor.

Tako smo se 18. Junija zjutraj dobili pred gasilskim domom, se poslovili od staršev in se dobre volje odpravili v Žerjav, na taborniško kočo, ki

so jo nam za dva dni prijazno odstopili žerjavski taborniki. Odločili smo se da bomo spali v šotorih, vendar smo kar hitro ugotovili, da smo gasilci ne taborniki, zato nam je postavljanje tabora vzelo tudi malo več časa. Toda uspelo nam je postaviti tabor in dogodivščine so se lahko začele.

Ta dan smo si izbrali vodne igre in ves popoldan smo se škropili, se zalivali in si nagajali z vodo in vodno peno, ki pa smo jo po gasilsko izdelali sami. Premočeni in utrujeni smo komaj dočakali večerjo. Po večerji smo si ob ognju

pekli še penice, vendar tudi polni sladkorja nismo imeli več energije za ponočevanje in smo se kar hitro skrili v šotore na nočni počitek.

Naslednje jutro se je začelo zgodaj, saj so prve glavice iz šotorov pokukale že ob petih zjutraj. Ni lepšega pogleda kot na razkuštrane glavice s čajem v roki in čakanjem na sončni vzhod. Nепrecenljivo. Po sončnem vzhodu smo si

privoščili okrepljen zajtrk ter nadaljevali z igrami z žogo, vlečenjem vrvi ... Dopoldan je minil prehitro in začeti smo morali pospravljati tabor ter se pripravljati na odhod domov. Po kosilu so začeli prihajati starši in ugotovili smo, da je bil naš tabor čisto prekratek.

Tabora se je udeležilo 15 otrok, starih od 6 do 15 let, ter 5 mentorjev.

Z našimi mladimi smo preživeli dva nepozabna dneva in upam, da bomo tabor naslednje leto zopet ponovili, ter da se nam pridružijo tudi otroci, ki so bili letos odsotni.

Hvala staršem za zaupanje vaših malih junakov.

NA POMOČ!

Renata Komar

PRAZNOVANJE OB DRŽAVNEM PRAZNIKU NA ŠTALEKARICI

Letos smo se prvič zbrali pod slovensko zastavo na Štalekarici, da s kulturno prireditvijo počastimo 25. junij, državni praznik. Iz centra Mežice je bil organiziran pohod pod vodstvom planinskega vodnika Kristijana Krajgerja, vsak udeleženec, ki je pripešočil na vrh, pa je dobil slovensko zastavico.

Letos smo se prvič zbrali pod slovensko zastavo na Štalekarici, da s kulturno prireditvijo počastimo 25. junij, državni praznik. Iz centra Mežice je bil organiziran pohod pod vodstvom planinskega vodnika Kristijana Krajgerja, vsak udeleženec, ki je pripešočil na vrh, pa je dobil slovensko zastavico.

Štalekarica je bila vedno ponos našega kraja. Že zgodbe naših prednikov

govorijo o grofu Štalekarju in njegovemu gradu. V 80. letih prejšnjega stoletja je ta vrh predstavljal velik del bogatega zimskega turizma, danes pa ostaja simbol naših korenin. Zgodbe o tem, kako je Štalekarica prvič dobila svojo zastavo, marsikateri krajan ne pozna, zato se mi zdi pomembno, da vam jo predstavim.

Ideja, da bi na Štalekarici plapolala slovenska zastava

se je najprej porodila Primožu Dolerju. Skupaj z Mirom Strmčnikom, Boštjanom Slodejem, Dejanom Kreblom in Igorjem Plazom se je odločil, da bo to idejo tudi uresničil. Na Jesenikovem so posekali visoko suhlico in jo sami privlekli na vrh Štalekarice. Za nakup zastave so v Mežici zbirali prostovoljne prispevke, ki pa niso zadostovali, zato so ostali denar dodali sami. Tako

je v letu 2018 nad Mežico prvič zaplapolala slovenska zastava.

Po dveh letih je veter pustil svoje posledice. Razcefral je zastavo na več trakov, leseni drog pa ni več prenesel moči narave, zato je bilo treba nekaj narediti. Mežiška Komunala je naredila načrt obnove in k sodelovanju povabila še nekaj posameznikov, ki so ji kot prostovoljci priskočili na pomoč in z lastnimi rokami na vrh nosili kamenje in polna vedra malte, da

so lahko utrdili drog, na katerega so obesili novo slovensko zastavo. Prav tako so uredili okolico, ki je sedaj prečudovita razgledna točka, s katere lahko s pogledom zajamemo naš celoten kraj.

Da je danes ta mežiški vrh, ki je v celoti naš, prečudovita in naša najbolj obiskana pohodna točka, je v prvi vrsti zaslužen mežiški planinec Kristijan Krajger, saj je vrh označil s tablo in mu dodal omarico, v kateri se nahaja vpisna knjiga. V njej so tudi barvice, da lahko najmlajši

planinci vrišejo svoj obisk. Današnja podoba Štalekarice je zagotovo zaznamovala tudi lesena klopca g. Rudija Novaka, ki upodablja zgodbo iz naše preteklosti, ki se še danes prenaša iz roda v rod.

Štalekarica danes ponosno predstavlja naš kraj kot delček v mozaiku Slovenije. Ob pogledu na plapolajočo Zastavo, ki lebdi nad nami, pa se Mežičani spomnimo naših korenin in državljskih pravic.

Tatjana Smuk

NOVI KAPELNIK MEŽIŠKE GODBE SE PREDSTAVI

Na letošnjem slavnostnem koncertu pihalnega orkestra smo lahko spoznali novega dirigenta naše »plehmuzike«, akademskega glasbenika skladatelja Luko Krofa. Da bi o njem izvedeli še kaj, sem ga prosila za pogovor za Šumc. Prijazno je privolil, ampak takoj dodal, da se morava dobiti še pred poletjem. »Ker je poletje poleg decembra najbolj naporen del leta. Januarja, februarja in marca pa so glasbeniki skoraj čisto brez dela.«

Dobila sva se torej še pred počitnicami in seveda sem bila radovedna, kako se je začela njegova glasbena zgodba.

»Od malega sem rad prijel za kak inštrument, nato nekaj časa nisem niti pomislil na glasbo. Kasneje so me starši vpisali k verouku. Nekaj časa sem hodil, potem pa sem se uprl in protestno rekel, da tja pa ne grem več. Starši so rekli, da nekam pa moram hoditi, pa naj bo glasbena šola. Čez nekaj dni sem že bil pri gospodu Janezu Miklavžini. Vprašal me je, ali bi igral trobento. Jaz sem bil pa sramežljiv in sem samo pokimal. Tako sem začel igrati trobento. Nauk o glasbi me je poučevala Ela Skarlovnik, ki me je spodbujala, da sem čim več delal, začel sem ji nositi lastne skladbe. Ona pa ni rekla, da to ni običajno za tako mladega glasbenika, ampak me je spodbujala, da sem skladal še naprej in se v 4. letniku začel sočasno učiti še klavirja. Kombinacija Janijevega karakterja (»če Jani kaj NE ZNA, je to voljo ti zbit«) in Ele je dala osnovo za moje življenje z glasbo. Obema sem za to zelo hvaležen. Istočasno sem se sam naučil igrati še harmoniko, po potrebi pa igram še kaj drugega. Če bi sledil napotkom mojega profesorja z Akademije, bi se moral naučiti osnov vseh

inštrumentov, za katere skladam.

Srednjo šolo sem naredil iz trobente pri profesorju Janezu Vouku na Konservatoriju za glasbo in balet v Mariboru. Vpisal sem se na Akademijo za glasbo v Ljubljani, kjer sem naredil en letnik trobente pri profesorju Stanku Arnoldu, nato pa sem se prepisal na študij kompozicije k profesorju Marku Mihevcu. Diplomiral sem leta 2021. Vrnil sem se domov v Mežico, po 10 letih odsotnosti. Zdaj sem »z železno ketno priklenjen« na Mežico.« (Se nabrito nasmehne.)

Pa preskočiva na godbo. 14 let ste bili aktivni član, nato pa prestopili v dirigentske čevlje. Kak je bil prehod?

»Čudovit, ker je to zelo lepo poslanstvo. Dirigiranje nasploh je način izražanja, ki mi je zelo naraven in bom vzel to priložnost kot 'vržeh', da si to znanje pridobim in izpilim. V domačem kraju vidim prednost v tem, da se vsi med seboj poznamo. Dobro je, ker vem kakšne glasbenike imam na voljo in kakšni so njihovi karakterji. Po drugi strani pa moram nastopiti kot »nova« glasbena avtoriteta, kot bi kjerkoli drugje, če bi bil postavljen v enako vlogo. Težko je spremeninjati odnose, za kar se sploh ne trudim, ampak se trudim, da je moja vloga v glasbeni sobi taka, kot je, sem

dirigent. Zunaj glasbene sobe pa smo v enakih odnosih kot prej.»

Letos spomladi je Pihalni orkester Rudnika Mežica pripravil slavnostni koncert ob 120. obletnici delovanja. Kakšne načrte pa imate za naprej?

»Pripravili bomo Miklavžev koncert v Črni in božično-novoletni koncert v Mežici. Gostja teh bo Ditka. Naslednje leto bo tekmovanje pihalnih orkestrrov, prvo po 2017, zelo pestro bo. Verjetno bo »padel« tudi kak delovni vikend in zna se zgoditi, da bo v okviru tega tudi promenadni koncert ali pa odprta vaja. Se še nisem odločil. Jaz vidim to, da sem dobil pod svoje okrilje PO RM in Mežiške knape, kot priložnost, da se v Mežici pokazem kot mlad človek z velikim ponosom na našo rudarsko dediščino, za katero se želim v bodoče (predvsem zdaj, ko sem doma), še posebej zavzemati.

Mora biti dirigent kdaj tudi kaj drugega kot umetniški vodja?

»Seveda, dirigent ali zborovodja mora biti tudi psiholog, na kar te na Akademiji za glasbo sploh ne pripravijo. Imeti moraš isti čut, kot ga imajo pedagogi. Z besedami vedno poskušam izražati nekaj med vzpodbudo, »zah-tevo«, kolegialnostjo, lahkotnostjo, strogostjo ali pa zgolj glasbeno umetnost. Pomembno je spoznanje, da ne delamo za dirigenta ali glasbenika, ampak za skupni cilj – Glasbo, ki je nad nami. Če razmišljam tako, bom prej našel prave besede. Pravo razmerje med vsem tem pa še iščem.»

Podoben pristop verjetno uporabljate tudi pri pevskem zboru Mežiški knapi, kjer delujete kot umetniški vodja že dlje časa. Kako je pa prišlo do tega sodelovanja?

»Prejšnja zborovodkinja je odšla. Po več poskusih prepričevanja me je gospod Slavko Podričnik uspel pregovoriti, da sem prevzel vodenje Mežiških knapov, čeprav nisem imel nobenih delovnih izkušenj z zbori ali vokalno tehniko. Zdaj že dve leti vadimo skupaj. Po

prihodu v zbor me je prijetno presenetilo, da sem se kljub razliki v letih takoj počutil sprejetega. »Fajn« gospodje so, čudoviti, prijazni, umirjeni, pri pevskem delu mi sledijo. Zabavno je z njimi. Je pa res, da Knapi iščemo tudi mlade člane. Vsako leto par mladih tudi pride. Bi želel, da se trend nadaljuje, da bo knapovska tradicija v Mežici še dolgo živela. Če bomo imeli mladostno energijo, bomo lahko še lepše peli in se še lepše imeli. Na vsake vaje ste novi pevci lepo povabljeni!«

Zadnje čase se mi zdi, da ne mine koncert, predstavitev nove zgoščenke ali proslava brez vašega sodelovanja. Katera vaša glasbena sodelovanja bi izpostavili?

»Dobra 4 leta sem igral pri ansamblu, katerega ime je komu šlo tudi v nos – pri Vražjih muzikantih. Aktivno sem igral in prispeval veliko aranžmajev in kak komad. Moj valček Misel nate ne zaspi je postal Valček leta 2019. En komad kasneje, ki je bil v sodelovanju z Raayem, pa je bil moj zadnji glasbeni prispevek ansamblu – napisal sem aranžma. Hvaležen sem za to »oberkrain« obdobje, ker sem bil toliko izpostavljen odru, da sem popolnoma izbrisal tremo iz svojega sistema. Je ni. Imel sem jo le za prve vaje pri pihalnem orkestru. (Spet nabrit in čisto deški smeh.)

Parkrat na leto skupaj z Žanom Plohlom organiziram koncert narodno zabavnega big banda Š'ta godba. Povod za nastanek tega je bil moj prvi stik z glasbo, moja prva glasbena ljubezen Avsenik. Tudi aranžiranje in komponiranje sta povezana s tem – začel sem izrecno zaradi Vilka Ovsenika. Harmonike sem se naučil zaradi Slavka Avsenika, a komponiranja zaradi Vilka. Š'ta godba ima svoj domicil na Prevaljah. Koncept je bil, da dobiva dobre glasbenike, ki imajo enako fanatično ljubezen do narodno zabavne glasbe kot midva in da poustvarimo projekte, ki so jih imeli že drugi – Avsenik s pihalno godbo, tudi Alpski kvintet v razširjeni sestavi. Igra nas 17. Slišali so nas nekateri ustanovitelji

Foto: Jože Lešnik

tega specifičnega sestava in deležni smo bili veliko pohval. Povabili so nas, da letos avgusta nastopimo na festivalu Avsenik v Begunjah na Gorenjskem. Sodelujem tudi z zasedbo Dimme in Pedenjpedi. Začelo se je, ko je Dejan Dimec posodil studio za snemanje. Presenetilo me je, da mi je že prvi dan pokazal, kako se dela s programom in me pustil samega delati v studiu. Zgleda, da sva si že v začetku zaupala, nato pa je to samo še eskaliralo, se nadaljevalo s pomočjo pri aranžmajih za CD, snemanjem inštrumentov, zdaj nastajajo novi komadi. Imamo zasedbo, kjer z istimi komadi nastopamo v živo. Dejan Dimec, jaz na harmoniki, Zala Rek igra violino, Grega Šteharnik saksofon, Oskar Kolar kontrabas in Žan Plohl pozavno.»

Meni pa je bil všeč posnetek Vražji gipsy ...

»O, to je pa Karavana. Karavana je band, ki je nastal v študentskih letih. Je etno gipsy jazz band. V povojih se je začel na AGRFT, sošolec Gregorja Podričnika je hotel imeti etno band. Poklicali so me zraven, bili smo

študentje iz različnih fakultet – AGRFT, ALU, psihologija, glasba. Probali smo. Bilo je zanimivo. Najprej smo igrali priredbe, nato lastne komade – ampak niti enega nisem prispeval jaz. Moji so samo aranžmaji za violino in violončelo. Še vedno igramo. Zdaj smo posneli, a še ne izdali svoj avtorski CD. V Mežici smo tudi že nastopili na prireditvi »Sedi dou«. Karavana smo poleg mene Gašper Lovrec (kitara, bas kitara, vokal), Martin Vogrin (kitara, bas kitara), Lovro Zafred (vokal), Ema Kobal violončelo in Ivana Percan Kodarin (violina, vokal).«

Najmlajši so vas lahko opazili tudi v oddaji Z kot Zofka. Kako pa je delati glasbo za otroke? Je treba biti do otroških ušes še bolj odgovoren?

»Zavedati se je treba, da so otroci bitja z najbolj »spužvastimi« možgani, kar vpijejo, to ostane do konca življenja. Za otroke je treba narediti kvalitetno glasbo. Za odrasle še lahko rečemo, da kaj po filozofsko zavijemo, sprejmemo kak kompromis, pri otrocih pa je ta odgovornost veliko večja.«

Glasba je vaša ljubezen, način življenja, pa tudi služba. Ste samostojni podjetnik. To pa ni vedno lahko ...

»Freelancer je težko biti, ker so vmes mrtvi meseci – januar, februar ... Vmes so občasni projekti – aranžiranje ali snemanje za razne pihalne orkestre, zборе, za Radiotelevizijo Slovenija, orkester Slovenske vojske, za komorne zasedbe Orkestra Slovenske policije, delno po zaslugi Romana Grabnerja, ki je tam šef. Delal sem tudi za Andreja Šifrerja, Dareta Kauriča, Janeza Pera, ansambel Saša Avsenika, koroške glasbene kolege kot so Grega Šteharnik, Damjan Zih, Dejan Dimec, Jure Gradišnik, Ditka, Lenart Zih, Folkrola, razne druge ansamble in najnovejši projekt Modrijanov, kjer sem posnel »plehmuzikantarski« del. Sigurno sem še koga pozabil. Na novo pa igram tudi pri Milanu Kamniku ...«

Kaj pa prosti čas? Kakšno glasbo poslušate, ko niste v službi?

»V bistvu ne poslušam veliko. Če je priložnost, sem raje v tišini ali poslušam avdioknjige. Ampak sem res rad v tišini.«

Najlepša hvala za vaš čas. Želim vam obilo uspehov še naprej!

Ajda Vasle

OPOMBA UREDNICE:

9.9.2022 je na 25. festivalu Slovenska polka in valček med valčki zmagala skladba Drobno srce, ki je postala Slovenski valček 2022. Avtorji so Andrej Gorenjak (glasba), Vera Šolinc (besedilo) in Luka Krof (aranžma). Iskrene čestitke!

Luka Krof

Spomnim se Luke, majhnega fantiča, ki je prišel v glasbeno šolo, da bi se učil trobento. Od kod mu navdih za trobento ne vem, po vsej verjetnosti pa je slišal igrati domačo godbo in se tako navdušil.

V glasbeni šoli je bil vesten učenec in je zelo hitro napredoval. Na nastopih je vedno izstopal, kar mi je dalo slutiti, da si bo Luka izbral glasbo za svoj študij. Številni zelo uspešni nastopi v glasbeni šoli so pripeljali Luko tudi do regijskega in državnega tekmovanja TEMSIG, ki je bilo takrat v Novem mestu. Luka je tekmovanje izpeljal z odliko in prejel ZLATO PRIZNANJE. Spomnim pa se tudi dogodka povezanega ravno s tem tekmovanjem. Z Lukom sva vadila pri meni doma in ko je odšel, je na poti domov padel in si zlomil nogo. Tekmovanje je bilo ogroženo, ampak se ga je kljub temu udeležil. Tu pa se kaže njegova močna volja in vztrajnost doseči zastavljen cilj.

Luka je študij trobente nadaljeval v Mariboru. Kmalu je napisal svojo prvo koračnico in jo z orkestrom tudi predstavil. Vse bolj se je začel ukvarjati s pisanjem skladb in aranžmajev, kar ga je kasneje pripeljalo do študija kompozicije. Zanimali so ga tudi ostali instrumenti kot sta harmonika in klavir, ki ju tudi odlično igra.

Danes Luka piše skladbe in aranžmaje za vse vrste zasedb. V domačem kraju pa je postal dirigent Pihalnega Orkestra Rudnika Mežica. Na tej poti mu želim VELIKO USPEHA in odličnih nastopov v domačem kraju in tudi drugod.

Janez Miklavžina

MUSICA CREATIVA

PERSPEKTIVNI MEŽIŠKI GLASBENIKI V IZOLI

V mesecu avgustu je v Izoli potekal poletni glasbeni tabor Musica Creativa.

To je poletna šola namenjena mladim godbenikom, kjer pod vodstvom strokovnih mentorjev, pedagogov in dirigentov čez obdobje sedmih dni izpolnjujejo in dopolnjujejo svoje glasbeno znanje. V teh sedmih dneh imajo mnogo vaj in koncertov, skozi katere si pridobijo neprecenljiva znanja in izkušnje, ter navežejo nova prijateljstva z mladimi slovenskimi godbeniki.

Razširjenost slovenskega godbeništva v Sloveniji je zelo močna, kvaliteta godb in orkestrrov pa zmeraj višja. Zato sta v veliki meri zaslužna Javni sklad kulturnih društev in Zveza slovenskih godb, ki v sodelovanju izvajata mnoge izobraževalne seminarje, šole in tečaje. S tem slovenske godbe iz leta v leto glasbeno napredujejo in ohranjajo dober kolegialen godbeniški duh, ki je gonilna sila za obstoj vsake »plehmuzike«.

Pihalni orkester Rudnika Mežica si šteje v

čast, da se je letos Musice Creative udeležilo 12 naših najmlajših članov, kar je bila približno ena desetina vseh nastopajočih. To so Ožbej Čampa, Helena Ladinik, Taja Jesih, Ela Vidovič, Tjaš Vertačnik, Julija Pečovnik, Neža Maurič, Jaka Naglič, Liza Polenik, Mojcej Jonke Grabner, Iza Dorič in Klara Piko.

Sam sem bil v Slovenski filharmoniji na zaključnem koncertu, kjer sem slišal kako so igrali in vem, da teh besed ne pišem zaman. Tako orkester, kot sama kraja Mežica in Črna na Koroškem imamo srečo, da jih imamo. Naša dolžnost je, da jih vzpodbujamo in jim pomagamo. Ne bi rad bil klišejski, ampak res »na mladih svet stoji«.

Kot dirigent bi rad izrazil svoj ponos na našo mladino, njihovo angažiranost in glasbeno sposobnost, ter upam, da bodo ljubezen do glasbe gojili še dolga leta. Tako v orkestru kot izven njega.

Luka Krof, dirigent

MLADI GLASBENIKI O MUSICI CREATIVI

V pogovoru so sodelovali Neža, Liza, Ožbej, Jaka, Mojcej, Iza, Helena in Taja, ki igrajo trobento, flavto, tolkala, saksofon in pozavno (če povzamemo). Ker so glasbeniki v orkestru, so navajeni sodelovati, se dopolnjevati in poslušati drug drugega. Zato so tudi na vprašanja odgovarjali kot orkester – vsak zase in vendar uglašeno. Zapis je samo povzetek žuborenja odgovorov ...

Kakšna se vam zdi Izola kot mesto?

Izola je super, zanimiva in fajn, pestra, z veliko dogajanja.

Kje ste bivali?

Bivali smo v dijaškem domu Izola.

Kakšen se vam je zdel dirigent?

Dirigent Gašper Salobir je bil »ful fajn«, legenda, sproščen, glasbeno visoko izobražen – in imel je res »fajn« pas. Mentorji za posamezne inštrumente pa so bili tudi vsi po vrsti izjemno prijazni, glasbeno na visokem nivoju in prijetni. Trobentače je spremljal Miha Salobir, flavte Nina Rupnik, pozavne Andraž Cencič, saksofoniste Matija Marion in tolkala Mitja Tavčar.

A so vas imeli lepo?

Jaaa! Seveda!

Se vam zdi, da ste se na glasbenem taboru Musica creativa veliko naučili?

Seveda, zdi se mi, da več kot prej v 6 letnikih glasbene šole, največ na mentorskih urah, kjer so se nam individualno posvetili. Dobili smo veliko, tako v smislu »muzike« kot tehnike igranja.

Koliko ur na dan pa ste vadili?

Sedem ur na dan. Včasih smo imeli cel dan vaje z orkestrom, drugič spet cel dan sekcijske vaje. Včasih smo imeli dopoldne sekcijske vaje, popoldne pa orkester.

To je pa veliko. Bi moral tudi jaz narediti tako?

Ne, ne, je čisto v redu kot je! (hihitanje v ozadju)

Ste spoznali kake nove prijatelje?

Družili smo se s člani godb iz Cerknice, Laškega, Ajdovščine, Radovljice, Divače, Medvod, Vodice ...

Bi šli še enkrat?

Ja!!!

Bi še kaj sporočili bralkam in bralcem Šumca?

Splača se iti na tako poletno šolo. Naš koncert v Filharmoniji je posnela tudi RTV Slovenija in si splača pogledati posnetek. Pa v Izoli imajo odlične palačinke!

Hvala za pogovor!

Pogovor je pripravil **Luka Krof**, dirigent.

POGLED STARŠEV

Ko so Neži ponudili udeležbo na Poletnem festivalu mladinske glasbene kulture *Musica creativa* 2022, se je tega zelo razveselila in ni imela niti malo pomislekov ali dvomov. Tudi midva ne, saj se nama zdijo take delavnice zelo primerne za kvalitetno preživljanje počitnic. Če združiš prijetno s koristnim, je rezultat dober, kar so udeleženci festivala neizpodbitno dokazali.

Kljub napornemu urniku – igrali so najmanj 8 ur dnevno, so imeli otroci dovolj časa in energije za druženje in zabavo. Med njimi so se stkale močne prijateljske vezi, za katere verjameva, da jih bodo še dolgo negovali.

Osvojeno znanje so na dveh večernih koncertih v Izoli delili tudi z nami (preko FB in Youtube). Vrhunec vsega pa je bil koncert v Slovenski filharmoniji, ki nikogar ni mogel pustiti ravnodušnega. Že kot zelo urejeni, v elegantni črnini, so delovali kot pravi glasbeni

mojstri, ko pa so zaigrali, so to tudi dokazali. Kot starša sva doživljala pravi vihar čustev. Neizmeren ponos in sreča, popolno zadovoljstvo in iskrena radost ... vse to pa pomešano z globoko hvaležnostjo Pihalnemu orkestru Rudnika Mežica, ki ji je omogočil udeležbo na festivalu.

Glede na njeno energijo po vrnitvi domov sva prepričana, da se je za vedno s srcem in dušo zapisala igranju v pihalnem orkestru, pripomoglo pa je tudi k odločitvi o nadaljevanju

glasbene izobrazbe in tudi širitvi znanja na drug instrument.

Naj zaključiva z zahvalo. Pihalnemu orkestru Rudnika Mežica za to, da so naši otroci sploh lahko bili deležni te čudovite izkušnje, in mentorjem *Musica creativa* za predajo znanj z dušo in srcem. Globok poklon vsem organizatorjem za izjemno delo, ki bo oz. je že obrodilo bogate sadove v širjenju glasbene kulture med slovensko mladino.

Darja in Brane Maurič

KOROŠKI OPEN AIR FESTIVAL

ROCK VOJAK vol. 2

Že drugo leto zapored se je od kmetije Vojak-Jakopič pa vse do centra Mežice slišala odbita izvedba festivala Rock Vojak. Poletni spektakel se je s svojim izjemnim razgledom na okoliške vrhove marsikomu vtisnil v spomin.

Na prvo julijsko soboto se je že pred začetkom festivala na travniku onkraj prizorišča zvrstilo več šotorov kot lani. Čakajoč na prvi bend se je druženje iz kampa počasi začelo pomikati proti šanku. Ob sedmih zvečer so oder otvorili Juicy bend. Med okusno izbranimi

priredbami so razkrili tudi nekaj svežih avtorskih komadov s prihajajočega albuma. Ko je sonce začelo zahajati, so sceno prevzeli Manifest in nadaljevali ritem v domačem punk-rock stilu.

Vzdušje festivala je prišlo do vrhunca, ko je na oder

stopila domača Piksna. Po skoraj petnajstih letih se je priljubljena koroška punk-rock skupina vrnila v zasedbi Luke Perneka, Dejana Vončine, Borisa Strmčnika in Mateja Podričnika. Množica pod odrom je obujala spomine, pela in dvigala roke v zrak.

HAPPY OL' MCWEASEL

KMETIJA VOJAK-JAKOPIČ

JUICY BAND

MANIFEST

OBČINSTVO ROCK VOJAK

PIKSNA, LUKA PERNEK IN DEJAN VONČINA

PIKSNA

PRISMOJENI PROFESORJI BLUESA

Nostalgichen občutek je bil neopisljiv in edinstven.

Po treh razigranih koroških skupinah so na oder priskakljali še štajerski Happy Ol' Mcweasel, ki so s kitaro, basom, bobni, banjom, violino, harmoniko, violo in rustikalnimi vokali pričarali pravo keltsko doživetje. Noč

so v duhu *bluesa*, *funka*, *reggaeja* in *soula* zaključili Prismojeni profesorji bluesa.

Zahvala za izvedbo sončnega, nostalgичnega in neponovljivega rock festivala gre organizatorju Gašperju Kamniku, izletniški kmetiji Vojak-Jakopič, Narodnemu domu Mežica, Mladinskemu

društvu Kulturna kibla. Zahvala za pomoč, podporo in sofinanciranje pa Občini Mežica, Komunalni Mežica, Papirnici Ostržek, Mežiškimi gasilcem in vsem ostalim pomočnikom.

Vesna Plemen

Foto: Tatjana Smuk

Mežica poje, pleše in igra 2022

V četrtek, 23. 6. 2022, se je v Narodnem domu odvila tradicionalna prireditev Mežica poje, pleše in igra, ki je bila letos po krajši »korona prekinitvi« že 18. po vrsti. Leta 2004 je prvo prireditev organizirala Pevska skupina DU GORNA v počastitev naše domovine Sloveniji in dneva državnosti. PS Gorna je bila tudi letos organizatorica prireditve in je poleg tega slavila tudi visoko obletnico – 25 let svojega uspešnega delovanja.

Ne samo jubilatke – pevke Gorne, prav vsi nastopajoči smo se veselili tega dogodka, saj nas je čas korone prikrajšal za marsikatero druženje, ki predvsem nam, ki se na kakršenkoli

način ukvarjamo s širjenjem kulturnega dogajanja v našem kraju, pomeni res veliko.

Slavnostna govornica je bila ena izmed ustanovnih članic

Gorne, ambasadorka kulture in medgeneracijskega povezovanja, Mežičanka s srcem in dušo, ga. Draga Simetinger. V svojem govoru je dobro povezala ljubezen do kulture z ljubeznijo do domovine

MEŽIŠKI KNAPI

PUŠLC

DRAGA SIMETINGER

in izpostavila pomembnost iskrenosti, dobrega sodelovanja in povezovanja, saj smo skupaj veliko močnejši kot je posameznik.

Prireditev je v imenu DLG TRESKA vodila Ajda Vasle, ki je s svojo milino in nežnostjo v glasu pobožala duše vseh navzočih. Takoj za njo pa so bili naši najmlajši – vrtec Mežica, ki je takoj po odpeti himni začel s programom.

Sodelovali so PS Gorna, KD Mežiški knapi, DLG Treska, Vrtec Mežica, KD sv. Lenart – Štima band, KD Rožnik, KD LD Peca, KD sv. Jakob, KD Mežišli frajtonarji in FS Pušlc.

Bogato izveden repertoar vseh skupin ni bil namenjen samo dnevu državnosti, ampak so se vsi z globoko hvaležnostjo poklonili tudi pevkam PS Gorna, ki so v vseh letih delovanja vzor medgeneracijskega sodelovanja in širjenja pevske kulture ne samo v Mežici, temveč tudi izven njenih meja.

Za posebno presenečenje je poskrbel naš župan g. Dušan Krebel, ki je Gorni podelil visoko občinsko priznanje, pevovodkinja Gorne ga. Klavdija Freidl pa je za svojo bogato, srčno, več kot 30-letno glasbeno ustvarjanje prejela od JSKD Zlato Gallusovo značko.

Zaključek je bil že tradicionalen – predaja metle. Predsednica PS DU Gorna ga. Milena Grauf je s predajo metle simbolično predala tudi organizacijo naslednje prireditve PS Rožnik in se zahvalila vsem sponzorjem, Občini Mežica, Komunalni Mežica in JKZ Narodni dom Mežica.

S skupno pesmijo smo prireditev zaključili. Nikakor pa ni bil to konec druženja, saj so vesele viže Mežiških frajtonarjev in pesmi pevcev odzvanjale še dolgo v noč.

Darja Maurič

Foto: Roman Abraham

GOVOR SLAVNOSTNE GOVORNICE

Spoštovane občanke, občani, gospod župan z ženo in podžupan z ženo, občinski svetniki in cenjeni gostje.

Prav lep praznični pozdrav vsem ob počastitvi dneva državnosti in tudi 25 let delovanja pevske skupine Gorna pri DU Mežica.

Slovenec sem! Tako je mati djala, ko me je dete pestovala. Zatorej dobro vem, Slovenec sem, Slovenec sem.

Pesem Slovenec sem je bila zapeta pred skoraj 200 leti in je dokaz, da so naši predniki dolga leta želeli in sanjali imeti svojo samostojno državo in da je do nje vodila dolga in trdna pot številnih generacij.

Razglasitev samostojne države Slovenije je nastala na podlagi demokratične odločitve

večine Slovencev na plebiscitu leta 1990.

Optimizem in pogum sta zaznamovala utrip zadnjih junijskih dni v letu 1991, ko se je začela 10 dnevna vojna za Slovenijo. To je bila zmagovalna vojna Slovencev in zmagala sta njihova enotnost in pogum. Tudi enotnost in pogum Korošcev na tej strani Pece, kjer živimo kleni in delovni ljudje, ki smo že mnogokrat dokazali, da smo se in se še bomo borili in zavzemali za svojo koroško zemljo in jo branili.

Dr. Sušnik je zapisal: »Iz rodu smo samorastnikov, obet smo in obljuba tebi, domovina.« In to obljubo smo izpolnili ob osamosvojitveni vojni, v boju na Holmcu in Dravogradu, kjer smo branili domovino in svoje domove.

Danes pa je praznik naše domovine Slovenije.

In naj nas prevzameta ponos in domoljubje, saj so se uresničile večstoletne sanje Slovencev po samostojni državi. Spominja nas na veličastni dogodek in zgodovinski trenutek, ko je bila pred 31 leti razglašena samostojna slovenska država, ki je danes ponosna članica EU, zveze NATO, polnopravna članica evropske in svetovne družine narodov in držav.

Zato ohranjajmo vrednote Slovenske osamosvojitve kot ponosen in pokončen narod, saj domovina ostane za vedno le zaradi nas, ljudi, naše narodne zavesti, kulturne omike in lepote maternega jezika. Zato naj nas vse na ta praznični dan spremljajo občutki upanja in sreče za lepšo prihodnost nas, vseh Slovencev. Preteklost spoštujmo, ozirajmo pa se v prihodnost, ki naj bo polna strpnosti, medsebojnega razumevanja in sodelovanja, saj živimo v najlepšem koščku sveta in vedno si preprosto rečemo: »Tu je moj dom. Moja domovina Slovenija. Tu je moj zeleni raj, ki ga

moramo skupaj varovati in ohraniti za naše bodoče rodove.«

Danes pa ne praznuje samo Slovenija. Danes praznujemo tudi pevke PS Gorna pri DU Mežica. 25 let že skupaj ustvarjamo in prepletamo naša življenja z življenji ljudi v Mežici. Ob visokem jubileju nam pevkam iskrene čestitke in da bi lahko to našo zgodbo še dolgo delile z vami vsemi.

Teh 25 let našega delovanja in povezovanja s krajem je lepo opisala pevka Gorne Darja Maurič: »Tako kot je veličastna Gorna nad Mežico pomemben del našega kraja že od nekdaj, tako trdno in globoko so članice PS Gorna povezane z Mežico že od nastanka, leta 1996. Bogato medgeneracijsko, dobrodelno in kulturno delovanje na področju Mežice, Koroške, cele Slovenije in tudi preko naših meja je članicam v veliko zadovoljstvo in ponos. Kraju pa je dalo pomemben pečat in večer opomin, da z dobro

KLAVDIJA FREIDL

GORNA

PREDAJA PRIZNANJA

voljo in ljubečim srcem lahko narišemo nasmehe na obrazih vseh.»

Drage pevke, pevci, glasbeniki, folkloristi. Mi vsi smo neprecenljiv steber kulture v kraju in zato lahko danes, ob prazniku naše Slovenije in pevk PS Gorna, praznujemo združeni na prireditvi Mežica poje, pleše in igra.

Ljubezem do petja je združila glasbo in ples. Karel Destovnik Kajuh, katerega 100 letnico rojstva letos obeležujemo je o pesmi zapisal: Moja pesem ni le moja pesem, to je krik vseh nas. Moja pesem ni le moja pesem, to je boj

vseh nas. Zato naj nocoj zadoni pesem, glasba in ples in spreminja svet v svetlo prihodnost nas vseh.

Vsem vam, drage občanke in občani Mežice, vsem nastopajočim in vsem ki ste tukaj z nami, izrekam iskrene čestitke ob dnevu državnosti. Bodimo pogumni, enotni, imejmo radi svojo domovino Slovenijo.

*Srečno Slovenija!
Vsem vam pa lep praznični večer še naprej.*

Draga Simetinger

DRUŠTVO INVALIDOV MEŽICA

INVALIDSKA ORGANIZACIJA IO, NEVLADNA ORGANIZACIJA

DELO IN DOGAJANJA

V DI MEŽICA

Društvo Invalidov Mežica – DIM aktivno deluje vsa leta od odcepitve od DIMD Ravne leta 2004. Istega leta smo zaradi nesoglasij in dela v ravenskem društvu na pobudo članstva ustanovili samostojno društvo Invalidov DI Mežica. Tako bomo leta 2024 praznovali dvajseto obletnico samostojnega delovanja v Občini Mežica, kjer imamo tudi svoj prostor v Narodnem domu. Društvo aktivno deluje za vse člane, ki jih je trenutno 356. Delovanje poteka na več področjih, predvsem pa je poudarek na socialni, športni za invalide, pomoči. Naši odborniki so v neposrednih stikih s člani, jih obveščajo, obiskujejo, jim pomagajo.

Vsa leta aktivno delujemo na področju socialne, športne in kulture. Aktivno spremljamo socialni položaj naših članov in jim v okviru finančnih zmožnosti pomagamo, člani odbora pa jih obiskujejo in prenašajo njihove predloge na odbor društva.

Tudi mi smo imeli v času korone težave, saj so bili

omejeni stiki, pikniki, izleti, obiski ter organiziranje raznih druženj. Kljub temu smo se organizirali tako, da smo del načrtovanih stikov lahko izvedli. Eden teh je tradicionalni piknik na turistični kmetiji Kajzar, kjer so se ves dan odvijali športni in drugi družabni dogodki. Celodnevna srečanja se udeležijo tudi druga povabljenja inva-

lidska društva, predvsem pa DI Vuzenica, DI Mislinja. Skozi vse leto se organizirajo izleti, trenutno bolj okrnjeni zaradi prej omenjenih problemov, ampak se izvedejo pod vodstvom komisije za izletništvo.

Igramo pikado, balinamo, te dejavnosti vodi njihov odbor za šport. Te dejavnosti so bile izvedene v skladu z

zastavljenimi cilji, saj to društvo močno povezuje tudi z društvi izven Občine Mežica, kot so Mislinja, Dravograd, Mozirje, Muta, Konovo, Ruše, Vuzenica. Vsako leto organiziramo pikado turnir, katerega se udeležijo vsa omenjena društva invalidov ter Društvi upokojencev Mežica in Prevalje. Skupna udeležba je okoli 140 članov in članic. Balinanje pa se odvija na igrišču DU Mežica pod pokroviteljstvom balinarske sekcije DU Mežica in njihovega vodstva. Balinanje se odvija med invalidi Dravograd in Mežica, enkrat v Mežici, povratno v Dravogradu. Tekmovalci so v

obeh panogah zelo uspešni in dosegajo odlične rezultate.

Na področju kulture zelo aktivno deluje sekcija DIM-KE. Vse leto vodijo razne aktivnosti – od ročnih del, razstav izdelkov ter raznih kulturnih dejanj. Sestajajo se v prostorih DI, kjer pripravljajo vse planirane aktivnosti po zastavljenem programu pod vodstvom Katje Peruzzi. Njihovo delo je na vseh področjih zelo kvalitetno in priznano .

Seveda Društvo UO DIM namenjaja veliko pozornosti in prizadevanja za čim boljšo

prepoznavnost DI in tako sodeluje z ostalimi društvi, Občino Mežica. Želeli bi, da bi člani društva čim bolj sodelovali, se vključevali in podajali predloge, predvsem pa vabimo vse, da se še bolj aktivno vključijo v vse akcije, tako na področju športa, kot sociale.

Upoštevali bomo vse želje in predloge, vabimo pa vas, da se vključite in predlagate sposobne ljudi v Odbor DRUŠTVA INVALIDOV MEŽICA.

Društvo Invalidov Mežica UO

BREZPLAČNA EKSKURZIJA v podjetje KRKA Novo mesto

36 članov našega centra se je 14. maja udeležilo brezplačne ekskurzije v podjetje KRKA Novo mesto v sklopu Krkinge dneva odprtih vrat.

Iz Mežice smo odšli ob 10.45. Ko smo prispeli v Novo mesto, so nas pričakali njihovi zaposleni, nam zaželeli dobrodoščilo in nas pogostili s pecivom in kavo.

Nato smo si ogledali naj-sodobnejši obrat Notol2 za izdelavo tablet in kapsul. Po

ogledu so nam v upravni stavbi izmerili maščobe in sladkor v krvi. Predsednik podjetja g. Colarič pa nam je predstavil razvoj in vizijo podjetja.

V lekarni smo lahko kupili farmacevtske izdelke brez recepta s popustom. V šoto-

ru pred upravno zgradbo so nam pripravili pogostitev. Domov smo se vrnili v poznih večernih urah malce utrujeni vendar vsi zelo zadovoljni, saj smo preživeli čudovit dan.

**Medgeneracijski
center Mežica**

OTVORITEV RAZSTAVE Osamosvojitve Slovenije 1991

V Narodnem domu smo 18. avgusta 2022 odprli razstavo slik, ki jo je pripravilo Združenje Sever. Letos mineva že 31 let od takratnih dogodkov na Slovenskih tleh in zelo pomembno je, da se jih ne bo nikoli pozabilo. Razstava je namenjena širši javnosti za ohranjanje spomina na tiste težke čase, posebej pa je namenjena mlajšim generacijam, saj bodo na ta način spoznali, kaj se je dogajalo v osamosvojitvenem procesu Republike Slovenije.

»Mineva 31 let, odkar je Slovenija postala samostojna suverena država. Nikoli ne smemo pozabiti, kako si je priborila neodvisnost in svobodno odločanje o življenju Slovencev doma in po svetu. Razstava prikazuje obdobje od plebiscitarne odločitve do odhoda zadnjega vojaka Jugoslovanske armade iz Slovenije. Je plod prizadevanj, da prikaže ne le vojno, kot jo kažejo muzejske in druge izobraževalne inštitucije, temveč skuša predstaviti tudi pomembne naloge, ki so jih takratna milica in drugi v Organih za notranje zadeve ter Teritorialna obramba opravili za zavarovanje in obrambo Slovenskega naroda pred agresorjem, Jugoslovansko armado«, je v uvodu predstavila razstavo mag. Biserka Debeljak, upokojena kustosinja.

Koroški policijski veterani smo ponosni na svoja dejanja, ki smo jih kot policijski profesionalci in domoljubi, skupaj z občani Koroške ter pripadniki Teritorialne obrambe, pri osamosvojitvenih procesih in vojni za Slovenijo storili. Žal so dogodki med vojno vzeli mlada življenja miličnikov, Željka Ernoiča, Bojana Štumbergerja, Marjana Doblška in pripadnika TO Vincenca Repnika.

Razstavo je odprl župan Občine Mežica g. Dušan Krebl, kateremu se zahvaljujemo za ponujen prostor v prelepem Narodnem domu. Na odprtju so sodelovali in pozdravili navzoče, Vinko Mlinšek predsednik PVD Sever za Koroško, direktor PU Celje Niko Kolar, Biserka Debeljak, upokojena kustosinja in soustvarjalka razstave. V kulturnem programu sta nastopila mlada glasbenika Tinkara

Lednik s flavto in Benjamin Merzdovnik s harmoniko.
Vsem, ki si boste ogledali razstavo, želimo, da spoznate, da je bilo to dejanje zgodovinsko za Slovenijo. Vsi, ki smo sodelovali v teh procesih, smo na svoja dejanja ponosni in vemo, da boste mladi naša dejana spoštovali, kot je potrebno spoštovati svojo domovino.

Tekst: Željko Kljajić.
Iskrena hvala Občini Mežica, ki je prva od Koroških občin odprla vrata tej razstavi!

Vinko Mlinšek, predsednik
PVD Sever za Koroško

Foto: Arhiv PVD Sever za Koroško

Žgankarija 2022

Pred narodnim domom Mežica se je v soboto, 10. septembra, zbralo šest ekip s ciljem, da pripravijo okusne žgance. Med kuhanjem in pokušino tradicionalne jedi so nam šolarji iz Osnovne šole Mežica predstavili prikupen folklorni program, Vesele kmetice so nam zapele nekaj ljudskih pesmi, harmonikaša Jani in Matevž Orešnik pa sta popestrila celotno dopoldansko dogajanje.

Okoli enajstih je že dišalo po žgancih in ocvirkih. Turistična kmetija Kajžar, ekipa Lenke in Branke ter Društvo veselih kmetic, so pripravili ajdove žgance, ženski pevski zbor Vesele kmetice in Mladinsko društvo Kulturna kibla so se lotili pšeničnih, ekipa Anice in Tonija pa koruznih žgancev. Vse ekipe so žgance postregle z ocvirki, razen Mladinskega društva Kulturna kibla, ki je vegansko različico tradicionalne jedi, pripravilo s sojinim drobljencem. Med pokušino so obiskovalci lahko dobili kavo iz mešanice cikorije, knejpa in proje ter domače kisló mleko turistične kmetije Reht, Sadjarsko društvo Mežiške doline pa je poskrbelo za žejne z žganjem in moštom.

Po prireditvi je Društvo kmetic Mežiške doline otvorilo razstavo v avli Narodnega doma. Bogato zgodovino o Pomenu ajde v zdravilne in kulinaricne namene s fotografskim arhivom si lahko ogledate od 10. do 17. septembra. Zasluga, da je že drugič v Mežici potekala Žgankarija gre organizatoriki Tatjani Smuk in soorganizatorju Narodnemu domu Mežica, vsem kuharicam in kuharjem ter nastopajočim, vsekakor pa tudi vsem prostovoljcem in glavnemu sponzorju Občini Mežica za podporo pri izvedbi tega dogodka v našem kraju.

Vesna Plemen

Foto: Tatjana Smuk

»Moja« šola zdravja

Zakaj vsako jutro telovadim pri bivšem letnem bazenu? »Ali se ti pa ljubi vsako jutro vstati ob sedmih in iti k telovadbi?« je vprašanje, ki ga velikokrat slišim. »Ja, ljubi se mi in fajn mi je!«

Ko sem hodila še v službo, sva z možem med dopustom vsako jutro šla na sprehod. Navadno sva šla mimo »ta oranžnih«, ki so veselo telovadile in na koncu še zapele. Bile so mi všeč!

Pa sem šla v penzijo, ki sem se je tako zelo veselila. Ko smo hodili okrog mežiških vrhov, me je Hedvika povabila, naj se jim pridružim. Takrat še nisem bila pripravljena. Enostavno sem se morala spočiti in naspiti. Nisem marala budilke, nobene obveznosti, ki sem jih imela 40 let.

Po dveh letih pa sem začutila, da še nekaj rabim. Želela sem čutiti spet neko pripa-

dnost, druženje. Kaj je lepšega, kot se družiti in še nekaj dobrega narediti za svoje zdravje?

Odločila sem se in 8. marca 2021 šla prvič na telovadbo Šole zdravja. Bilo je mrzlo, zeblo nas je, ampak sem vztrajala. Ni mi bilo hudo. To je bil čas korone in smo morale miganje za nekaj časa prekiniti, čeprav smo se družile zunaj, nekaj metrov narazen. Ampak, tako je moralo biti. Maja smo spet začele telovaditi in prepevati svojo himno.

Šola zdravja ni samo telovadba 1000 gibov vsak dan. To je tudi klepetanje, smeh, druženje, praznovanje rojstnih dni, kofetkanje, sodelovanje pri raznih aktivnostih v kraju in še bi lahko naštevala. Letos smo telovadile v vrtcu. Skupaj z malčki, s starši in vzgojiteljicami smo preživele zelo prijetno uro.

V okviru Mežiškega poletje smo 21. maja sodelovale na festivalu makaronflajša in tife. Menda smo skuhale zelo dobrega.

20. junija smo pripravile skupno vadbo za vse generacije in pohod na Štalekarjev vrh. Plato pred ND je bil poln učencev, učiteljev, vzgojiteljev in krajanov, vsi smo naredili 1000 gibov, pa še katerega več. Na koncu smo jih pogostile s pijačo in prigrizki. Najbolj zagnani smo se odpravili še na pohod na Štalekarjev vrh.

Naš dan je bil popoln. Sodelovale smo tudi v jesenskem delu. Ob dnevu zdravja smo telovadile v telovadnici OŠ Mežica, kjer so se nam pridružili malčki iz vrtca in vzgojiteljice.

Cveta Dimec,
Šola zdravja Mežica

KOROŠČI PLEZAJO

Letos mineva 85 let, od kar se je alpinizem kot organizirana dejavnost pojavil tudi na Koroškem. Leta 1937 se je na Prevaljah s pomočjo Turistovskega kluba iz Celja in pod okriljem Slovenskega planinskega društva ustanovil alpinistični odsek (AO). Takrat so v Sloveniji delovali le še trije alpinistični odseki in sicer v Ljubljani, Mariboru in Celju. S Prevalj se je alpinizem širil najprej po Mežiški dolini, kasneje pa tudi v Mislinjsko in Dravsko dolino.

Alpinizem je svoje ime dobil po Alpah od koder izhajajo zametki že iz konca 19. stoletja. Alpe so po neuhojenih planinskih poteh, torej preko skal in previsov osvajali in preplezali Italijani, Švicarji, Avstrijci, Nemci, tudi Angleži ter po drugi svetovni vojni še Slovenci. V Alpah so dolgo časa ostajali neosvojeni trije vrhovi po svojih severnih stenah in so vse do sredine 20. stoletja bili poznani pod imenom »trije problemi Alp«.

Severno steno Matterhorna (4478 m) sta leta 1931 kot prva preplezala brata Toni in Franz Schmidt iz Nemčije, **severno steno Eigerja** (3967 m) je leta 1938 prvič preplezala avstrijsko-nemška odprava (Heinrich Harrer, Fritz Kasperek, Anderl Heckmair in Ludwig Wölf) in **severno steno Grandes Jorasses, Walckerjev steber** (4208 m) leta 1938 Italijani (Riccardo Cassin, Gino Esposito in Ugo Tizzon). Vse te »tri probleme Alp« pa so osvojili tudi Koroški alpi-

nisti, čeprav zaradi svojega kasnejšega razvoja, nekoliko kasneje. Preplezali so jih tako v poletnih – suhih kot zimskih razmerah.

Na Matterhornu so Koroški alpinisti prvič ponovili **Schmidtovo smer** že leta 1977. V poletnih razmerah so plezali Milan Kolar (AO Mežica), Rok Kolar (AS Prevalje) ter Jože Emeršič in Silvo Lupša oba iz AO Črna. Prvo koroško zimsko ponovitev te smeri pa sta 2012 plezala Grega Lačen

Schmidtovo smer v severni steni Matterhorna pleza Grega Lačen. Foto: Tadej Zorman, 2012.

Otvoritev razstave Korošci plezajo, Narodni dom, Mežica. Foto: Aleksandra Ramšak, 2022.

(AK Črna) in Tadej Zorman iz Mežice.

Na Eigerju so Korošci prvič ponovili **Klasično smer** v polletnih razmerah leta 1982, preplezala sta jo Stanko Mihev in Franc Pušnik iz AK Ravne. So pa koroški alpinisti še večkrat plezali v Eigerju in sicer že leta 1975 Poljsko smer (Edo Drofelnik in Rajko Robnik iz AO Črna) ter 1978 **Lauperjevo smer** (Milan Kolar iz AO Mežica in Janez Sešel). Smer **Walkerjev steber** v severni steni Grandes Jorasses sta leta 1985 kot prvo koroško ponovitev v letnih razmerah plezala Andrej Gradišnik (AK Ravne) in Mirko Kranjc (AO Črnuče). V zimskih razmerah pa sta leta 1987 smer **Mrtvaški prt – Linceul** po severni steni Grandes Jorasses preplezala Andrej Gradišnik (AK Ravne) in Dare Juhant (AO Litija).

Po koncu druge svetovne vojne se je alpinistična dejavnost ponovno razmahnila. Poleg AO Prevalj, še že leta 1948 ustanovi AO Mežica, leta 1953 AO Ravne na Koroškem, leta 1969 AO Slovenj Gradec, leta 1974 AO Črna na Koroškem in na koncu leta 1995 PK Martinček, Radlje ob Dravi.

Alpinistični odsek Mežica je v obdobju 1948-1952 deloval kot pododsek AO Prevalje. V letih 1962-1974 je deloval v združenem Koroškem alpinističnem odseku in od leta 1974-1979 kot samostojen alpinistični odsek. Odsek je

bil najuspešnejši in najbolj dejaven pod vodstvom Milana Kolarja, ki je bil njegova gonilna sila vse do svoje smrti. Sam je preplezal mnogo zahtevnih in prvenstvenih smeri tako v domačih kot tujih gorah.

Petinosemdeset let je zelo dolgo obdobje obstoja in delovanja katerekoli dejavnosti. V tem času se je iz množice aktivnih alpinistov razvilo nekaj zelo uspešnih posameznikov, ki so izstopali v svojem obdobju. Za seboj so pustili skoraj nepregledno število preplezanih smeri, prvenstvenih smeri in lepo bero odprav v tuja gorstva. Na tem mestu naj omenim le nekatere od njih, ki so pomenile prelomnice v koroškem alpinizmu.

1970 so organizirali **prvo samostojno koroško odpravo** v tuja gorstva. Odšli so v Turčijo na Armensko višavje osvojiti vrh Ararata (5137 m). Odprava je bila uspešna, vsi člani (8) so se povzpeli na vrh.

1989 so organizirali **prvo alpinistično odpravo v Himalajo**. Pet članov AK Ravne se je odpravilo v Nepal na Gangu-purno (7455 m). Po uspešni odpravi so se vrnili z novo prvenstveno smerjo Direktna smer, ki sta jo plezala Rok Kolar in Stanko Mihev. Za to odpravo jim je Planinska zveza Slovenije leta 1990 podelila priznanje za doseženo 3. mesto.

2012 so organizirali **koroško meddruštveno odpravo KO-**

ROŠKA 8000. Sedem članov iz različnih koroških klubov se je odpravilo v Himalajo da osvojijo Broad Peak (8051 m). To je bil prvi koroški osvojen osemtisočak in ena zadnjih velikih odprav.

Razstavo Korošci plezajo sem začela snovati že kar nekaj časa nazaj. Ideja je prišla od zunaj in z velikim zanimanjem sem se lotila nove tematike. Sredi poti sem se zavedala, da je pravi izziv in da potrebujem pomoč alpinistov. Iz vsakega še danes delujočega kluba sem k sodelovanju povabila predstavnike, tako smo na koncu bili kar številna ekipa. Brez njihovega sodelovanja razstava nikoli ne bi nastala, saj sem tako iz prve roke dobila informacije o vzponih, članih in seveda tudi slikovni material, ki ga muzej ne hrani. Za sodelovanje bom vedno hvaležna Stanku Mihevu, Andreju Gradišniku in Francu Pušniku iz AK Ravne, Katarini Radovič in Andreju Ježu iz AK Črna, Sašu Prosenjaku iz AK Slovenj Gradec ter Janezu Semlaku iz PK Martinček, Radlje.

Pregledna razstava zajema vsa področja razvoja, splošni oris in zgodovinski pregled razdeljen po obdobjih, dodano je tudi poglavje o izobraževanju alpinistov, alpinistični opremi in koroških alpinistkah.

Razstava Korošci plezajo je zasnovana kot potujoča razstava, ker vem, kako ljudje »neradi« pridejo v muzej.

Obiskati čim več koroških občin in mogoče še katero izven Koroške je moj namen. Tako smo v mesecu aprilu letos začeli potovanje najprej na Ravnah na Koroškem v Kulturnem centru in se 1. junija preselili v Narodni dom v Mežici ter se 9. avgusta predstavili na Prevalje v Družbeni dom, potem pa v Slovenj Gradec in naprej po dolini dol, po dolini gor še vse naslednje leto.

Razstava je v Mežici bila na ogled dobra dva meseca. Na otvoritvi pa sem v program vključila tudi domače alpiniste, kar je tudi smisel. S glasbeno točko nam je popoldan popestrila Taja Jesih na flavti, Nenad Čmarec kot aktivni alpinist pa je z nami delil spomine na svojo alpinistično odpravo v Južno Ameriko, Peru, Cordillera Blanca leta 2001.

Alpinizem na Koroškem še vedno živi, čeprav se samo plezanje zadnjih dvajset let usmerja bolj v športno in dvoransko. Pa vendar ostajajo posamezniki, ki jih plezanje v naravnih stenah pomeni večje doživetje in bogatejše izkušnje.

Andreja Šipek,
kustodinja, KPM,
Muzej Ravne na Koroškem

26. spominski tek Borisa Keršbaumerja

Sobota, 3. september 2022, je bil pod taktirko Tekaškega kluba Grča Mežica izveden 36. tek v spomin Borisa Keršbaumerja. Gre za prireditev z najdaljšo tradicijo v našem kraju. Kot zanimivost – 1. Borisov tek je bil izveden 26. oktobra 1986 s startom na letnem kopališču. Letošnje tekaške prireditve so se kot gledalci in navijači udeležili tudi sorodniki pokojnega Borisa Keršbaumerja. Za njih je ohranjanje spomina na Borisovo delo na področju športa v Mežici neprecenljivo.

36. Borisov tek se je letos izvedel v dopoldanskem času. Start in cilj teka je bil na platoju Narodnega doma, oziroma pri Športnem parku Mežica.

Najprej so se na stadionu pomerili otroci ki so bili razdeljeni v štiri starostne skupine: predšolski in učenci posameznih triad osnovne šole. Pokazali so odlično pripravljenost in med njimi se

je odvil pravi boj za stopničke. Vsi so bili nagrajeni s spominskimi medaljami, kasneje na stopničkih pa s pravimi medaljami in vrečkami presenečenja. Za povrh pa so bili deležni še sladoleda.

Ob 10. uri se je pričel glavni tek in tekači so se podali na premagovanje osemkilometrsk razdalje v treh krogih po 2670 metrov. Krog je potekal po »pešngi« do Oreš-

nikovega mosta in po drugi strani Meže mimo bivšega kopališča do mosta pri upokojencih ter nazaj do Narodnega doma. Lepo vreme je dodobra ogrelo tekače, zanje pa je bilo dobro poskrbljeno tudi z okrepevalnico različnih napitkov. V letošnjem letu se je uredil tudi preostali del Pešnge, kar so lahko tekači dodobra izkoristili za izboljšanje svojih časov.

S časom 27 minut 9 sekund je prvi v cilj pritekel Dravogorajčan **Tadej Grilc** iz ekipe Vaso Team. Slednji je tudi izboljšal svoj lanski čas za minuto. Drugi je v cilj s časom 27 minut 33 sekund pritekel Slovenjgradčan **Miha Petek**, prav tako iz ekipe Vaso Team, tretje mesto pa je pripadalo Andreju Debeljaku iz Podčetrčka s časom 28 minut 24 sekund.

V ženski kategoriji je bila

absolutno najhitrejša petnajstletna Črnjanka **Lena Lupša** s časom 34 minut 8 sekund, druga sedemnajstletna Mežičanka **Katja Kajžer** s časom 37 minut 52 sekund in tretja **Darinka Presečnik** iz Mozirja s časom 37 minut 54 sekund.

Med vse sodelujoče tekače smo razdelili še vrečke z najrazličnejšimi izdelki naših sponzorjev. Najhitrejši tekači, ki so bili razdeljeni po

starostnih kategorijah (ločeno moški in ženske), pa so poleg pokalov in medalj prejeli še praktične nagrade. Vsi tekmovalci pa so sodelovali še v žrebanju štartnih številok z lepimi nagradami.

Teka so se udeležili tekači iz območja celotne Slovenije in sicer Koroške, Štajerske, Dolenjske, Zagorske doline in Dravske doline. Med njimi je bilo tudi ducat Mežičank in Mežičanov.

Naziv najhitrejše Mežičanke je letos pripadel **Katji Kajžer**, drugo mesto je zasedla **Neža Mori** in tretje **Neža Skuk**.

Najhitrejši Mežičan je bil ponovno **Jože Mori**, drugi **Klemen Kajžer** in tretji **Amadej Grauf**.

Čestitke vsem sodelujočim in seveda še posebej pogumnim Mežičanom, ki so se udeležili teka.

Prireditve je potekala v sproščenem vzdušju, kar se je občutilo med tekači, vsemi sodelujočim in tudi med gledalci. Kot se spodobi in je v Mežici že tradicija, so se tekmovalci po teku okrepčali z odlično malico in sicer z dunajskim zrezkom in krompirjevo solato.

Za zaključek bi rad izpostavil še sledeče: tekaške prireditve se lahko udeležimo za zabavo, za pridobivanje

tekaških izkušenj ali dosego nekih ciljev. V katero skupino spadate vi, se sami odločite. Oziranje na druge, kaj bo kdo rekel, je zame popoln nesmisel.

Se vidimo v letu 2023 na 37. teku Borisa Keršbaumerja.

Matej Mori, predsednik Tekoškega kluba Grča Mežica

Foto: Alen Odžaković

SVETOVNI POKAL V GORSKEM KOLESARSTVU TUDI V MEŽICI

MED 16. IN 19. JUNIJEM JE NA OBEH STRANEH PECE POTEKALO TEKMOVANJE SVETOVNEGA POKALA V DISCIPLINI ENDURO Z GORSKIMI KOLESI – EWS PETZEN-JAMNICA. V ČETRTEK, 16. JUNIJA, PA JE DEL DIRKE EWS-E POTEKAL TUDI NA PROGAH V MEŽICI.

Gorsko kolesarstvo je eden izmed najbolj priljubljenih športov v naravi. Deli se na številne tekmovalne discipline, za mnoge je najbolj razburljiva prav disciplina enduro. Enduro spominja na same začetke tega športa, ko si je moral kolesar spuste zaslužiti, saj je treba

pri enduru vzpone ali tako imenovane transferje (povezovalne etape) prevoziti z lastno močjo. Transferji so sicer časovno omejeni, glavni poudarek pa je seveda na spustih, kjer se meri čas. Dirka je sestavljena iz več takšnih spustov (etap), zmaga pa tekmovalec z naj-

boljšim skupnim seštevkom časov posameznih etap.

Serija Enduro World Series je svetovni pokal v enduru in predstavlja najvišji nivo tekmovanja v tej disciplini. V letošnjem koledarju je osem prizorišč v sedmih državah. Poleg EWS Petzen – Jamnica, ki je potekala v Sloveniji in Avstriji, bo EWS letos potekal še na Škotskem, v Italiji, Kanadi, ZDA, Švici in Franciji.

Serija EWS se je letos po letu 2018 zopet vrnila na Koroško. Na dirki EWS Petzen – Jamnica so tekmovalke in tekmovalci prevozili veliko območje okoli Pece na obeh straneh meje. V koraku z modernimi časi pa so prireditelji gostili tudi dirko EWS-E za tekmovalce z električnimi ali e-kolesi, ki so dirkali na čisto svojih, prav tako izjemno zanimivih etapah.

Medtem ko je glavna dirka EWS potekala na avstrijski strani Pece, na smučišču Petzen/Pece in na Jamnici, pa je dirka EWS-E potekala v Črni na Koroškem in seveda tudi v Mežici.

EWS-E je "elektrificirana" verzija dirke EWS, na njej kolesarji namesto z "navadnimi" kolesi dirkajo z električnimi kolesi oziroma tako ime-

novanimi e-kolesi. Dirka EWS-E je tekmovalce popeljala na čudovite lokacije med Peco in Zgornjo Mežiško dolino. EWS-E pooseblja osnovne vrednote serije EWS, torej etape z zahtevnim terenom in spektakularnimi lokacija, vendar zaradi specifikke koles poteka na ločenih progah. Nov format dirke prisili tekmovalce v premikanje meja na spustih, kakor tudi na tehničnem vzponu, t.i. power stage.

Glavno prizorišče tekme EWS Petzen – Jamnica 2022 je bilo na smučišču Peca v Avstriji, kjer je potekal tudi bogat spremljevalni program, vse od otroške kolesarske tekme EWS-Kids, šov z jadralnimi padali in zabave z živo glasbo.

Na dogodku je bilo prisotnih več kot 1000 tekmovalcev in članov ekip iz več kot 40 držav. Med (domačimi) tekmovalci je največ zanimanja zagotovo požel domačin Vid Peršak iz Šentanela. Glavna zmagovalca dirke EWS Petzen – Jamnica 2022 pa sta bila Francozinja Isabeau Courdurier in Kanadčan Jesse Melamed.

Tadeja Oderlap

Foto: Miran Žlebnik

Mežica Open 2022

PO DVEH LETIH PREMORA SE JE V MEŽICO VRNIL TURNIR V ODBOJKI NA MIVKI MEŽICA OPEN. TURNIR, KI JE POTEKAL OD ČETRTEKA, 30.6., DO SOBOTE, 2.7.2022, JE BIL ORGANIZIRAN NA NAJVIŠJEM MOŽNEM SBT RANGU PRI NAS. ZARADI TEGA SO BIL V MEŽICI PRISOTNI VSI NAJBOLJŠI SLOVENSKI IGRALCI IN IGRALKE ODBOJKE NA MIVKI.

V moški konkurenci je bilo prijavljenih 14 ekip, tako da so nekatere ekipe že v četrtek odigrale kvalifikacije, skozi katere sta se dve ekipi prebili na glavni turnir. Pri ženskah je bilo prijavljenih 8 ekip.

V petek so ekipe po skupinah tekmovali za preboj v četrtfinale. Kljub visokim temperaturam je bila prikazana lepa in atraktivna

igra ki je ob igrišče privabila številne gledalce. V soboto, ko se je temperatura ozračja ogrela do 34 stopinj Celzija, so se ogreli tudi navijači, ki so napolnili tribune do zadnjega kotička.

V moškem in v ženskem finalu smo lahko spremljali izenačeno a vrhunsko igro, kjer nobena ekipa ni popuščala do zadnje točke, tako, da sta se obe

finali končali z rezultatom 2:1. Polfinalne in finalne dvoboje je spremljalo preko 600 gledalcev, ki so bučno spodbujali igralce in igralke, pri tem pa ob pijači in dobri jedi uživali v atraktivni igri, ki je po svetu zelo priljubljena. Število gledalcev je pokazalo, da je odbojka na mivki tudi v Mežici zelo priljubljena in da so takšen dogodek v Mežici že pogrešali.

Rezultati Mežica Open 2022

Ženske

1. MAJA / ŽIVA (Maja Marolt, Živa Javornik)
2. ASJA / NINA (Asja Šen, Nina Lovšin)
3. ŽUŽEK / KREGAR (Lana Žužek, Klara Kregar)

Moški

1. POKI TEAM (Danijel Pokeržnik, Jan Pokeržnik)
2. ŠEN / BOŽENK (Klemen Šen, Tadej Boženek)
3. ŠKILLAH (Žak Lukšič, Tine Malnar)

Število gledalcev, pohvale igralcev in sodnikov glede same organizacije nam veliko pomenijo in nam nalagajo odgovornost, da bomo v prihodnje organizirali turnir na vsaj enakem nivoju. Ob tem gre posebna zahvala glavnemu organizatorju Nacetu Ledniku, organizacijskemu odboru, vsem sponzorjem in tudi vsem, ki so pomagali pri organizaciji, postavitvi, pospravljanju ali kakorkoli drugače prispevali, da je turnir Mežica OPEN uspel.

Damir Ocepek

Na konju!

Nekdanja Mežičanka Nina Hobič (rojena Kamnik) je na državnem prvenstvu v dresurnem jahanju na hipodromu v Kamnici pri Mariboru, ki je potekalo med 2. in 4. septembrom 2022, osvojila naslov ekipe državne prvakinje v dresurnem jahanju med člani. Čestitamo!

Luka Hobič

POLETNE DELAVNICE HIŠE OTROK MALI KORAKI

Čas, ki ga otroci vsako leto nestrpno pričakujejo, so poletne počitnice. Otroška definicija tega obdobja je čas za zabavo, neobremenjenost, druženje s prijatelji in uživanje daleč stran od šolskih klopi. Medtem ko starši ta čas opišejo povsem drugače: kot čas, ko je potrebno poskrbeti za varstvo otrok v času službe, jih usmerjati v razne dejavnosti, da jim ni dolgčas, ter včasih celo utrditi kakšno šolsko snov, ki je med letom povzročala težave.

Kot vsako leto, smo tudi letošnje leto podali svojo definicijo poletnih počitnic tudi v Hiši otrok Mali koraki. Želimo, da so poletne počitnice čas, ki ga otroci preživijo v super družbi ob dnevih polnih zabavnih aktivnosti. Seveda ne pozabimo tudi na pridobivanje novega znanja, kar naredimo na najbolj zabaven način.

Namesto poznega vstajanja, so otroci v času poletnih delavnic že zgodaj zjutraj prišli nasmejani in polni energije v prostore Medgeneracijskega centra Mežica, kar nam je ob slastnem zajtrku in jutranjih gibalnih aktivnostih kot so telovadba, joga, brain gym in mnoge druge zagotovilo uspešen dan.

Kako zabaven je svet kemije, fizike in umetnosti, če lahko naredimo ogromno zanimivih poskusov, izdelamo svoje lava lučke in krede, s katerimi nato ustvarimo svoje grafite? Mi smo vse to in še več ugotovili. Ker pa iznajdljivost nima meja, smo si učilnico, kjer smo spoznali več o orientaciji in tudi o kamninah in mineralih, ustvarili kar v naravi.

Le kaj je lahko boljši zaključek tedna, kot ogled fantastičnega animiranega filma na udobnih dekah ob kokicah ter pijači?

Za vso predano znanje se zahvaljujemo gospodu Alojzu Pristavniku. Zahvaljujemo se tudi Medgeneracijskemu centru Mežica za možnost koriščenja njihovih prostorov ter občini Mežica za sofinanciranje naših poletnih delavnic.

Se kmalu spet vidimo!

Nina Jug in Jana Rečnik

DOJENČKI SE VRAČAJO V VRTEC

Letošnje leto je v našem vrtcu v znamenju praznovanja 50-letnice novega dela stavbe vrtca. Ob tako pomembnih jubilejih in brskanju po zgodovini, se nam utrnejo mnogi spomini na pretekle dogodke, upokojenke, naša druženja, strokovna izpopolnjevanja, sodelovanje z okoljem ...

Odstirajo pa se tudi mnoga spoznanja o bogastvu zgodovine našega vrtca. Ob pripravi na praznovanje so nas misli ponesle, v ne tako daljno zgodovino, ko je bila naša vodja Milena Konečnik.

Učila nas je, da je vrtec naš drugi dom, in skrbno negovala okolico in notranjost vrtca. Hkrati pa skrbela za naše strokovno izpopolnjevanje, saj je bil v času njenega vodenja vrtec Mežica eden vo-

dilnih vrtcev pri uvajanju kurikula. In tako, kot je imela rada urejeno okolico in notranjost vrtca, nas je učila, da morajo imeti dojenčki, s katerimi se igrajo otroci v vrtcu, oblačila. Porodila se je ideja, da bi za

sodelovanje prosili članice Medgeneracijskega centra in ostale občanke Mežice, da bi s svojimi pridnimi rokami spletle, skvačkale ali zašile oblačila našim dojenčkom. Pred desetletji so v vrtec vodile svoje otroke, nato vnuke, sedaj pa so dneve polepšale našim otrokom s skrbno izdelanimi oblačili. Naši dojenčki so sedaj oblečeni v nova oblačila in izjemno smo

hvaležni vsem, ki so pri tem sodelovali. Velika hvala velja Simoni Rožej, predsednici MC Mežica, Mateji Mešnjak, vodji projekta Medgeneracijsko povezovanje v Mežiški dolini ter vsem pridnim babicam, mamam in tetam: predstavnicam skupine Lipa, skupini za samopomoč ter medgeneracijski skupini druženja ob kavi pod mentorstvom Kristine Kasnik in Marte Pehaček v

sodelovanju z Dimkami ter nekaterim posameznicam iz Mežice in tudi sosednje občine Črne na Koroškem.

Dojenčki bodo otrokom polepšali praznovanje rojstnega dne! **HVALEŽNI SMO VAM!**

Majhni in veliki iz vrtca Mežica

Romana Šepul, pomočnica ravnateljice vrtca pri OŠ Mežica

TEDEN BREZ IGRAČ, V SKUPINI NAJMLAJŠIH

V mesecu februarju, smo pripravili naše igrače in jih nadomestili z odpadnim materialom – škatlami. Pri tem so nam na pomoč priskočili tudi starši, ki so nam priskrbeli škatle različnih oblik in velikosti. Za načrtovanje tematskega sklopa Škatle sva se odločili, ker igra z nestrukturiranim materialom pri otrocih razvija ustvarjalnost ter bogati domišljijo, saj jim takšen material omogoča mnogo različnih načinov uporabe.

Otrokom sva želeli pustiti prosto pot pri raziskovanju materiala, zato sva jim na sredini igralnice ponudili različne škatle in opazovali, kaj se bo zgodilo. Nekaj otrok je takoj pričelo z raziskovanjem.

Škatle so opazovali, tipali, trgali, jih odpirali ter zapirali, predstavljali po prostoru in se vanje skrivali. V naslednjih dneh je k dejavnosti pristopilo vedno več otrok. Vsak dan sva z navdušenjem

opazovali, kako so otroci ob ustreznih spodbudah nadgrajevali svojo igro, ob vsakem izzivu, ki se je pojavil, pa so našli popolnoma svoje, edinstvene rešitve. Sprva je prevladovala predvsem

konstrukcijska igra, otroci so iz škatel z veseljem gradili različne stolpe, hiše – s še večjim užitkom pa so jih podirali. V naslednjih dneh pa je njihova otroška domišljija poskrbela, da so naše večje škatle postale hiše, avtomobili, ladje, posteljice, prikolice ... Manjše škatle pa so se v njihovih rokah spremenile v telefone, skodelice in posodice, s katerimi so se otroci pogosto igrali v največji škatli, ki so jo nekateri poimenovali kar »naša hiška«. Vsak dan so naju presenečali s svojo kreativnostjo, tako so

škatlo nekateri uporabili kot plezalo, drugi pa kar kot pravi pravcati tobogan in tunel. S tem so nama dali idejo, da smo si iz škatel izdelali poligon, na katerem smo urili naše gibalne spretnosti. Nekatero izmed otrok so škatle navdihnile za ustvarjanje zvoka, zato smo jih uporabili kot instrumente in z njimi ustvarjalno spremljali naše najljubše pesnice. Pri opazovanju igre otrok z nestrukturiranim materialom sva pri otrocih opazili velik napredek v razvoju simbolne in sodelovalne igre, mlajši

so se veliko učili s posnemanjem starejših, iz dneva v dan pa se je večala tudi njihova koncentracija. Tudi, ko smo naše igrače vrnili na svoje mesto, so otroci še vedno ostali motivirani za igro z škatlami, ki so jo z igračami le še dodatno nadgradili. Ker so škatle otroke pritegnile, smo jih v igralnici obdržali še kar nekaj časa, iz njih pa smo izdelali tudi različne didaktične igrače, s katerimi smo se urili na različnih področjih dejavnosti.

Lana Iglar

SODELOVANJE V MEDNARODNEM PROJEKTU »»POMAHAJMO V SVET««

V letošnjem šolskem letu smo v dveh skupinah vrtca Mežica v okviru projekta sodelovali z dvema drugima vrtcema, in sicer z vrtcem iz Zagreba na Hrvaškem in z vrtcem iz Zabrz na Poljskem. Otroci so skozi igro in raziskovanje spoznavali svojo kulturo in tradicije ter kulturo in tradicije otrok s Hrvaške in Poljske, odkrivali so domače in tuje okolje, razvijali ustvarjalnost ter imeli priložnost za rahljanje predsodkov in nestrpnosti do ljudi drugih narodnosti.

Naše druženje je potekalo tako, da smo najprej obravnavali posamezne teme po principu petih prstov: palec – To sem jaz, kazalec – Jaz in moja družina, sredinec – Jaz in moj vrtec/moja šola, prstanec – Jaz in moje mesto ter mezinec – Jaz in moja država. Ko smo posamezno temo obdelali, smo izvedli video srečanje s sodelujočim vrtcem, kjer smo obravnavano temo drug drugemu predstavili. Otroci so med projektom imeli veliko stika z računalnikom, s pomočjo katerega so si ogledovali slike in posnetke ter pridobivali nova znanja in informacije. Sami so s pomočjo telefonov

in fotoaparatorov tudi fotografirali svoje okolje ter posnete fotografije predstavili v obliki razglednice in predstavitevnega filmčka svojega kraja Mežice. Pri pripravi predstavitev za prijatelje in nastopanju pred kamero so otroci postajali vse bolj samostojni, pogumni in samozavestni, skozi srečanja pa so spoznali tudi nekaj hrvaških, poljskih in angleških besed. V mesecu decembru smo si preko pošte izmenjali novoletne voščilnice, ki so jih otroci sami izdelali.

V projektu smo videli čudovito priložnost za promoviranje našega vrtca in šole, našega

kraja in naše države, zato smo v pripravo predstavitev vložili veliko truda in ustvarjalnosti, da smo na kar se da inovativne načine predstavili svoje domače okolje. Na video srečanju predstavitev naše šole se nam je pridružil ravnatelj Janko Plešnik, ki je otroke preko kamere pozdravil in izrazil ponos in zadovoljstvo ob tako ustvarjalnem povezovanju vseh sodelujočih vrtcev. K sodelovanju ob predstavitvi naše Mežice smo povabili gospoda župana Dušana Krebla, ki se je našemu vabilu z veseljem odzval in si vzel čas, da je eno dopoldne preživel z nami v vrtcu in za

otroke iz sodelujočega vrtca posnel kratek pozdrav, za kar smo mu izjemno hvaležni. Med video srečanjem nas je s svojim obiskom presenetil tudi kralj Matjaž, ki je otrokom prinesel skromen zaklad izpod gore Pece. Skupaj z glasbenikom Luko Pernekom smo Mežico promovirali tudi skozi pesem Milana Kamnika, v kateri smo ponosno prepevali o prelepi Koroški

in o Peci, ki »gleda dov na nas«. Prav tako pa smo na koncu poskrbeli tudi za promocijo Slovenije. Oblečeni v slovensko narodno nošo so otroci ob harmonikarski spremljavi Lenarta Skudnika zaplesali polko, predstavili potico kot slovensko tradicionalno jed ter s pomočjo predstavitvenega videa in svojih likovnih izdelkov pokazali in predstavili glavne

slovenske značilnosti in znamenitosti.

Sodelovanje v projektu je bilo za vse nas nova in nepozabna izkušnja, skozi katero smo se skupaj učili, zabavali in stkali prijateljske vezi, ki nam bodo zagotovo ostale v lepem spominu.

**Rebeka Verhnjak in
Mojca Šimenc**

»Mesec september z vetrom zableše in vsem otrokom v vrtcu Mežica laske počese«

NOBEN POLJUB, KI GA DAŠ OTROKU, NI IZGUBLJEN, NE IZRAZ VESELJA, NE DOTIK V POMIRITEV, NOBENA PESEM, NOBENA ZGODBA O ČUDESIH. VSE TO SE BO ZLILO V TISTO, KAR BO POSTAL. (Pam Brown)

Mesec september je za zaposlene v vrtcu poseben mesec. V svoje »zavetje« sprejmemo nove otroke, otroke ki se vračajo v vrtec po počitnicah in vse tiste, ki med počitnicami večino časa preživijo v vrtcu.

Je čas novih izzivov, tako za otroke kot strokovne delavce. Je čas spoznavanja novih prijateljev in navezovanja ponovnih stikov z že znanimi. Je čas, ko je pomembno, da si zaupamo in skupaj s starši »zgradimo most« po katerem bodo varno stopali naši otroci.

V letošnjem letu je v našem

vrtnu 8 skupin in skupaj kar 142 otrok. 2 oddelka vrtca sta v stavbi šole, ostalih 6 pa je v stavbi vrtca. Vsi oddelki razen enega, ki je kombiniran, so homogeni. Veseli smo, da smo vsem otrokom, ki so bili vpisani v vrtec, z mesecem septembrom lahko zagotovili mesto.

Zadnji dan meseca avgusta smo imeli srečanje za starše, katerih otroci prvič prestopajo prag vrtca.

V sredo, 28. 9. 2022, ob 16. uri, pa bomo imeli skupni roditeljski sestanek za vse

starše, v Narodnem domu.

Trudili se bomo, da se bodo otroci v vrtcu počutili dobro, sprejeto in varno. Hkrati pa bomo oblikovali spodbudno okolje, ki bo omogočalo optimalni napredek vsakega otroka na vseh področjih učenja. Prepričani smo, da nam bo z dobrim sodelovanjem s starši to tudi uspelo.

**PRED NAMI JE LETO POLNO
IZZIVOV – UJEMIMO JIH!**

Romana Šepul, mag., pomočnica ravnatelja vrtca pri OŠ Mežica

PODZEMLJE PECE – NAJBOLJŠA POPOTNICA za zaključek šolskega leta

Z učenci od 1. do 5. razreda smo ob koncu šolskega leta obiskali Podzemlje Pece. To je bila zagotovo najboljša popotnica za zaključek in hkrati skok v težko pričakovane in zaslužene počitnice.

Razdelili smo se v dve veliki skupini. Ena skupina otrok si je ob osmi uri zjutraj malico privoščila kar na dvorišču šole in se kot prva podala na Glančnik. Tam smo se morali najprej ustrezno opremiti. Brez čelad in svetilk pač ne gre. S starim rudarskim vlakom smo se odpeljali v osrčje rudnika, kjer smo ob spremstvu vodnikov spoznali zgodovino rudarjenja in s po-

močjo razstavljenih eksponatov doživeli pravi »knapovski šiht«. Škrat Perkmandelj pa je za (zdaj že bivše) tretješolce skrtil tudi zaklad. So ga našli?

V času našega raziskovanja podzemlja se nam je na Glančniku pridružila še druga skupina otrok. V muzeju smo si ogledali zbirko mineralov, rudnin, jamomersko pisarno, rudarsko stanovanje ter razstavo fotografij Maksa Kunca. Ob razlagi prijaznih vodnikov in vodnic smo si tako še lažje predstavljali preteklost in čudoviti svet žive in nežive narave.

Po končanem ogledu smo se sprostili še v Doživljajskem

parku pred TIC Podzemlja Pece nato pa dejavnosti zaključili v šoli.

Ob tej priložnosti se učiteljice in učenci zahvaljujemo podjetju TAB Tovarna akumulatorskih baterij d.d., ki nam je doniralo vstopnino za ogled rudnika z vlakom in ogled muzeja, ter vsem zaposlenim Podzemlja Pece za naklonjenost, prijaznost, srčnost ter nam razumljivo in predvsem zanimivo vodenje. Mi smo imeli nepozaben dan, poln doživetij.

Bi ga imeli tudi vi?

Rudnik Mežica vas pričakuje.

Polonca Bivšek,
učiteljica

25 LET Podzemlja Pece

LETOS MINEVA 25 LET OD PRIČETKA DELOVANJA TURISTIČNEGA RUDNIKA IN MUZEJA V MEŽICI POD TRŽNIM IMENOM PODZEMLJE PECE.

Zgodovina rudnika svinca in cinka Mežica, sega daleč nazaj v čase starih Rimljanov, kot uradni začetek pa šteje leto 1665, ko je cesarska rudarska sodnija v Brežah dovolila Sigmundu Ottenfelške-mu izkoriščanje svinčevega sijajnika na pobočjih Pece. Od takrat naprej se je neprekinjeno, bolj ali manj intenzivno, rudarilo na pobočjih Pece in Uršlje gore. Vzporedno z rudnikom pa se je razvijala tudi močna predelovana industrija, katere potomka je tudi Tovarna akumulatorskih baterij Mežica.

Rudnik svinca in cinka Mežica je bilo močno podjetje, ki je zaposlovalo domačine, številni, ki so pri rudniku našli delo, pa so se preselili tudi od drugod. Tako sta ob rudniku rasla tudi kraja Mežica in Črna na Koroškem, z rudnikom so bile povezane skoraj vse družine teh krajev. Odločitev, da se rudnik leta 1987 začne zapirati, je bila za prebivalce teh krajev kar boleča. Vendar pa je zapiranje potekalo postopno. Izločile so se družbe, ki uspešno delujejo še danes. V času prestrukturiranja zaposlenih pa

so nastale tudi nove družbe. Odločitev zaposlenih, bivših zaposlenih in takratne lokalne uprave je bila, da bogata industrijska kulturna in naravna dediščina ne sme utoniti v pozabo, zato smo pričeli razmišljati, kako jo ohraniti in kako ji najti novo vlogo. Odločili smo se, da naredimo turistični rudnik in muzej, po vzoru številnih podobnih rudnikov v Evropi, ki so jih zapirali še pred nami. V okviru programa zapiranja rudnika smo pripravili projekt Zavarovanje delov rudišč Mežica za namen ohranitve naravne,

tehnične in kulturne dediščine. Na osnovi odobritve te dejavnosti je ostal del rudnika odprt za nove namene – turizem, izobraževanje, raziskovanje ... Z lokalnimi odloki smo dele rudnika in nekatere zgodovinsko pomembne zgradbe, med katerimi je najpomembnejša separacija v Žerjavu, ki bo čez 2 leti praznovala 110. rojstni dan, zaščitili kot kulturno, naravno in tehnično dediščino.

Ko smo leta 1994 iz rudnika še zadnjič pripeljali rudo, se je začelo intenzivno zapiranje, zalivanje spodnjih delov rudnika, istočasno pa smo začeli z aktivnostmi za postavitve muzeja in turističnega rudnika. Bivši zaposleni v rudniku smo se začeli učiti novih veščin za delo v muzejsko-turistični dejavnosti. Leta 1997 smo najprej odprli muzej, ki smo ga uredili v stari stanovanjsko poslovni zgrad-

bi, in del turističnega rudnika. Začeli smo z izvajanjem ogledov turističnega rudnika in muzeja z vlakom ter muzejskih zbirk. Turistični rudnik in muzej je sprava deloval v okviru Rudnika svinca in cinka Mežica v zapiranju, potem v podjetju Gradbeni materiali d.o.o., od leta 2009 pa deluje samostojno kot družba Podzemlje Pece, d.o.o., ki je članica skupine TAB d.d..

Pričeli smo s skromno ponudbo muzejskih zbirk in odprtjem dela turističnega rudnika, ki smo mu nenehno dodajali novo atraktivno ponudbo. V letih delovanja smo postali glavna turistična atrakcija na Koroškem, prepoznavni tudi preko državnih meja. Naša ponudba obsega zanimive, inovativne programe, ki so primerni za različne ciljne skupine, tako da pri nas vsakdo najde kaj zanimivega zase. V osrčju Pece se lahko

podate z rudarskim vlakom, nato pa ga raziskujete še peš. Ogledate si lahko stroje in opremo, ki so jih rudarji uporabljali od začetkov rudarjenja do zadnjih dni, naši izkušeni vodniki pa vam povedo številne zanimive zgodbe o delu in življenju rudarjev. Po potopljenem delu rudnika se lahko popeljete s kajakom in raziskujete skrivnostna podzemna jezera ter preskusite, kako izgledata popolna tema in tišina. Svetovna posebnost je podzemno kolesarjenje. Z gorskimi kolesi kolesarite tudi skozi goro, saj smo našli prehod po opuščeni in skrivnostnih rudarskih rovih. Z vodnikom in svetilkami lahko varno prekolesarite več kot pet kilometrov edinstvene podzemne poti iz ene doline v drugo in doživite nepozabno pustolovščino. Tisti najbolj izkušeni kolesarji pa se lahko podajo na Black Hole trail, ki je urejen tako, da predstavlja

izziv in avanturo tehnično dobro podkovanim in zelo izkušenim gorskim kolesarjem. Proga je polna tehnično zelo zahtevnih odsekov, med spustom pa je tudi nekaj zelo zanimivih tekočih odsekov, kjer se je mogoče sprostiti in naužiti pogledov v neskončno črnino velikih dvoran.

V muzeju so številne zbirke s krasnimi primerki rud, mineralov in fosilov, v rudarskem stanovanju pa lahko podživite, kako so včasih živeli rudarji.

Poleg te osnovne ponudbe izvajamo tudi številne druge programe in kulturne prireditve, med katerimi so ospredju koncerti.

V našem doživljajskem parku pred vhodom v rudnik pa vas dinozavri in predstavitve v opornem zidu, opomnijo na

bogato geološko dediščino območja. V labirintu najdete tudi zanimive pripovedi o Kralju Matjažu.

Družba Podzemlje Pece varuje, ohranja in vzdržuje objekte rudnika, ki so zavarovani kot tehnični in kulturni spomeniki, ohranja pa tudi zgodovinsko znanje o rudniku in ljudeh, ki so dolga leta živeli z njim in zanj.

V 25 letih delovanja smo skovali številne dobre povezave in sodelujemo z različnimi strokovnimi, turističnimi, kulturnimi in izobraževalnimi institucijami na lokalnem, regijskem, državnem in mednarodnem nivoju. Podzemlje Pece smo predstavljali tudi na številnih domačih in mednarodnih konferencah in posvetovanjih, sodelovali pa smo tudi pri številnih domačih in mednarodnih projektih.

V letih delovanja je Podzemlje Pece prejelo tudi več priznanj. Srebrnega sejälca nam je podelila Slovenska turistična organizacija za inovativni produkt leta 2004. Leta 2007 je bil muzej nominiran za Evropski muzej leta. Leta 2011 se je družba Podzemlje Pece, d.o.o., z občinama Črna na Koroškem in Mežica uvrstila med finaliste za naziv Evropske destinacije odličnosti – EDEN 2011. Leta 2012 smo prejeli Zlati grb Občine Mežica. Leta 2013 smo bil finalisti za sejälca za leto 2013 za produkt s kajakom v podzemlju Pece. Slednje se od leta 2019 ponša tudi z nazivom Slovenian Unique Experience, ki ga nam je podelila Slovenska turistična organizacija. S tem smo postali eno od prvih in še danes maloštevilnih petzvezdičnih doživetij v Sloveniji.

Do danes je Podzemlje Pece obiskalo preko 400.000 obiskovalcev, od tega s kolesom preko 50.000, s kajakom po okrog 20.000. Beležimo veliko obiskovalcev iz tujine, tako rekoč od vse povsod, saj gre za edinstveno ponudbo v svetu. Zato nas pogosto obiščejo tudi številni domači in tuji novinarji.

Zaradi bogate naravne in geološke dediščine območja in želje po njeni ohranitvi, smo na pobudo Podzemlja Pece skupaj s štirinajstimi slovenskimi in avstrijskimi občinami, regionalnima razvojnima agencijama z obeh strani meje ter Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave

ustanovili čezmejni geopark. Karavanke UNESCO Globalni geopark je od leta 2013 član evropske in globalne mreže geoparkov. V njem skupaj čezmejno razvijamo trajnostni turizem, ki ohranja in še dodatno krepi geološki in geografski značaj območja, tako njegovo naravno in kulturno dediščino kot tudi blaginjo lokalnega prebivalstva, ki jo ta, t. i. odgovorni turizem, prinaša. Skozi geopark varujemo in promoviramo vse elemente območja.

V 25 letih delovanja nam je uspelo trajno ohraniti spomin na številne generacije rudarjev, ki so v rudniku opravljale težko delo, da so

zagotovile preživetje svojim družinam ter postaviti temelje za nadaljnji razvoj turistično-muzejske dejavnosti na našem območju. Bogat nabor zbranih predmetov, obnovljenih objektov in neizmerna širina jamskih prostorov pa seveda ponujajo priložnost za nadaljnji razvoj novih inovativnih turističnih produktov. Pri tem pa seveda ne smemo pozabiti, da dostop do jamskih prostorov še vedno daje priložnost za znanstveno-raziskovalno delo.

SREČNO!

mag. Suzana Fajmut Štrucl,
dipl. uni. ing. geologije

Ohranjanje rudarske dediščine

GENERALNA SKUPŠČINA RUDARSKIH DRUŠTEV IN KRESNI VEČER V MEŽICI

18. junija 2022 je v Narodnem domu v Mežici potekala generalna skupščina Evropskega združenja rudarskih in topilniških društev – Vereinigung Europäischer Bergmanns- und Hüttenvereine (krajše VEBH). Del tega pomembnega evropskega združenja so tudi rudarska društva iz Slovenije. Njihove interese v ustroju VEBH zastopa Združenje za ohranjanje rudarske dediščine Slovenije (krajše RUDA).

Evropsko združenje VEBH je bilo ustanovljeno 6. februarja 1965 v Luisenthalu v Nemčiji. Ob ustanovitvi se je imenovalo Federation Europeane des Mineurs et Siderurgistes. Leta 2007 pa se je preimenovalo v Vereinigung Europäischer Bergmanns- und Hüttenvereine. Za spremembo imena so se odločili zato, ker je velika večina članov prihajala iz nemško govorečih dežel. Nemščina pa je postala tudi uradni jezik združenja.

VEBH danes povezuje društva iz Nemčije, Avstrije, Slovenije, Češke, Slovaške, Poljske, Madžarske, Nizozemske in Luksemburga. Z letošnjim letom je polnopravna članica postala tudi Hrvaška, ki jo v združenju predstavljajo rudarji iz Labina.

Na podlagi statuta VEBH vodi petčlanski rudarski prezidij. Na generalni skupščini v Mežici so bili v prezidij za naslednje mandatno obdobje izvoljeni Kurt Wardenga (Nemčija), Dietmar Richter (Nemčija), Pavel David (Češka), mag. Tadej Pungartnik (Slovenija) in Branislav Seleš (Slovaška).

Glavne naloge združenja VEBH so povezovanje društev, ohranjanje in promocija bogate evropske rudarske dediščine. Tesno povezovanje evropskih akterjev je pomemben korak pri skupnem ohranjanju izročila, znanja, tradicij in tovarištva, ki so nam ga zapustili ponosni rudarji, naši predniki.

Po uradnem delu generalne skupščine je za udeležence sledil spremljevalni program, v okviru katerega so si lahko ogledali kulturne znamenitosti Mežice in okolice. V večernih urah pa so se gostje pridružili krajanom pred Narodnim domom Mežica, kjer sta Turistično društvo Mežica in Združenje RUDA organizirala Kresni večer. Na prijetni kulturni prireditvi, ki jo je povezovala Špela Šavc, smo lahko prisluhnili melodijam Pihalnega orkestra rudnika Mežica in zvokom Moškega pevskega zbora Mežiški knapi.

Prireditve se sedaj odvija že tradicionalno, vsakič v obdobju poletnega solsticija ali sončevega obrata, ki v ljudskem izročilu velja za enega najskrivnostnejših obdobj letnega koledarja. Poletni solsticiji je imeli velik pomen že v starodavnih kulturah, saj je bilo to obdobje povezano s številnimi šegami in verovanji. Takrat naj bi namreč svojo moč preizkušali škratje – zelišča in nekatere rože pa naj bi še posebej izžarevale svoje pozitivne lastnosti. Nadnaravno moč naj bi v tem obdobju imela tudi voda, saj naj bi samska dekleta v njej videla celo odsev svojega bodočega moža. Pri mnogih evropskih ljudstvih so ta praznovanja vrhunec dosegla na kresni večer – letošnje leto je nastopil v torek, 21.

junija. Pravijo, da na dan poletnega solsticija sonce obstoji – »Ob kresi se dan obesi«. Dan je namreč najdaljši, noč pa najkrajša. Od tega dne pa sonce začne pojemati in ravno to je bil razlog za prižig kresov, da bi s pomočjo ognja sonce ohranilo svojo moč.

Kresni večer so v preteklosti praznovali tudi mežiški rudarji. Tako sta v obdobju pred prvo svetovno vojno Rudnik Mežica in njegov pihalni orkester na kresni večer večkrat pripravila tako imenovani Sommerfest oziroma svečani koncert na prostem pred jamo.

Kresni večer zadnjih nekaj let poteka pred

Narodnim domom Mežica, ki je ena najpomembnejših stavb v kraju. Med drugo svetovno vojno je pomemben delež zanjo prispeval tudi rudnik.

Podobno, kot je včasih vodstvo rudnika ob tej priložnosti svoje zaposlene pogostilo s klobasami in pivom, je to storilo tudi Turistično društvo za Pihalni orkester Rudnika Mežica in MPZ Mežiški knapi, ki se trudita ohranjati našo mežiško rudarsko dediščino.

dr. Darja Komar,
mag. Tadej Pungartnik
Foto: Ambrož Blatnik

ZNANI MEŽIČAN

**Jožef
Libnik**

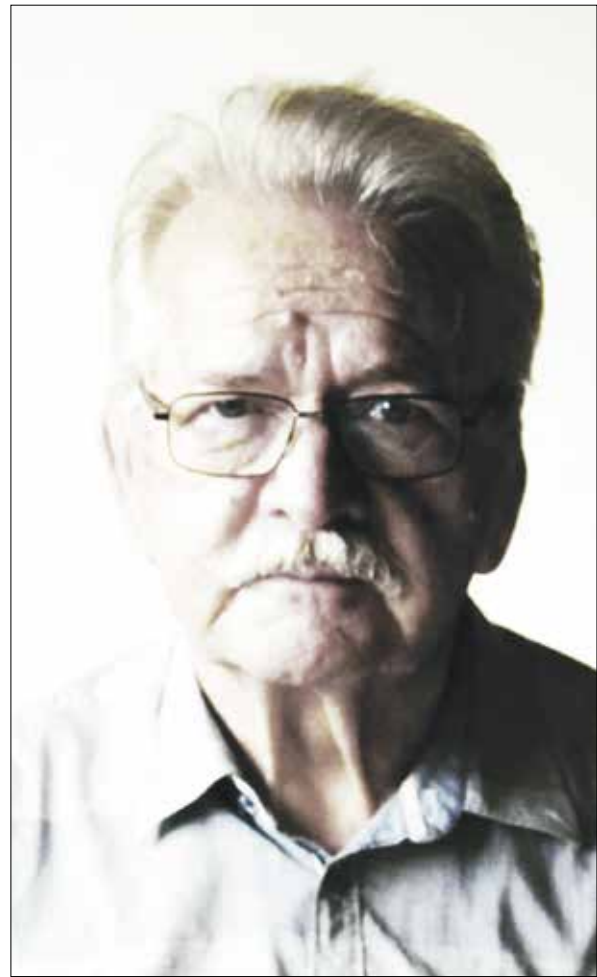
Letos februarja je častitljivih osemdeset let dopolnil vsestransko aktiven Jožef Libnik. O svojem jubilejnem letu je spregovoril tudi za bralke in bralce glasila Šumc.

Gospod Libnik, iskrene čestitke za vaš okrogli in visok jubilej v mojem in v imenu uredniškega odbora Šumc. Zaupajte mi, kako ste praznovali svoj okrogli rojstni dan?

Rojstni dnevi so pravzaprav vsi enaki, odvisno, kako si jih zamišljaš in organiziraš. Seveda so okrogle obletnice drugačne, saj se zavedaš, da prestopiš iz enega desetletja v drugo. Rojstni dan sem preživel v krogu svoje družine in prijateljev, saj je to smisel, da se družiš s tistimi, ki jih imaš rad in se v njihovi družbi počutiš srečnega in zadovoljnega.

Zaupajte mi vaše začetke, spomine na otroštvo in predvsem, kdaj ste rojeni in kako pomembno je bilo to obdobje, predvsem osnovnošolsko?

Rojen sem bil 9. februarja 1942 v Mežici. Imam se za Mežičana, pa čeprav sem 17 let z družino preživel na Ravnah na Koroškem. Spomini na otroštvo so vezani tudi na 2. svetovno vojno, saj sem bil ob njenem koncu star tri leta. Spomnim se na beg nemške vojske skozi Mežico, saj so se nekateri vojaki zadrževali tudi pri nas doma, ter velikega hrupa, ki so ga povzročala letala, ki so odmetavala aluminijeve lističe za motenje radarjev, otroci pa smo tekmovali med seboj, kdo bo zbral

največ lističev.

Ne bom pozabil na prvi in drugi razred osnovne šole, ko smo bili pionirji ozaljšani z rdečimi ruticami. Pred pričetkom pouka je desetar pozdravil z »za domovino« mi pa smo odzdravili »s Titom naprej«. Prav tako hitro smo se naučili tudi pesem »Mi smo slovenski pionirji«. Toliko o domovinski vzgoji takratnih generacij.

Kam vas je po osnovni šoli popeljala pot izobraževanja, kje ste nadaljevali šolanje in kakšen poklic vas je veselil?

Šolanje sem nadaljeval na srednji takrat Metalurški industrijski šoli na Ravnah na Koroškem, ki sem jo končal leta 1960 in se zaposlil v Železarni Ravne s poklicem brusilec. Pravzaprav me je veselil poklic kiparja, ki pa zaradi spleta okoliščin in pomanjkanja denarja ni bil uresničljiv. Štiričlansko družino je preživljal samo oče. Ob delu sem dokon-

čal delovodsko šolo strojne stroke ter se leta 1978 zaposlil na Srednji šoli Ravne kot učitelj praktičnega pouka in nadgradil manjkajočo pedagoško-andragoško izobrazbo. Upokojil sem se leta 2002.

Omenili ste, da ste sedemnajst let preživel na Ravnah. Vrnili ste se nazaj v svoj rojstni kraj. Kaj je bil vzrok?

Zaradi stanovanjske stiske v mojem domu sem se začasno preselil na Ravne. Naj povem, da se na Ravnah nisem počutil domač, zato sva z ženo sklenila, da zgradiva svoj dom v Mežici in se po tem času tudi vrnila.

Midva sva se skozi leta srečevala na področju literature – literarnih večerov. Predstavite nam svojo literarno dejavnost. Ali ste na tem področju še aktivni?

Vsa pretekla leta so bila prežeta z delovanjem na različnih področjih – od ustvarjanja družine, gradnje hiše, članstva v različnih društvih z različnimi funkcijami. Širše delovanje v kulturi je zajeto v ustvarjanju pesmi, ki sem jih večkrat ustno predstavil na različnih prireditvah, nisem pa jih še zbral v pisni obliki. Najbolj znani sta: »Tisto na tri« in »Na Peco bi šel«. Ti dve tudi prepevamo v Lovskem oktetu, katerega član sem tudi sam. Prepevam tudi v moški pevski skupini »Viharniki« pri Društvu upokojencev Mežica, za kar sem prejel vse tri Gallusove značke.

Vem, da ste tudi predsednik Društva upokojencev Mežica. Kako dolgo že vodite društvo? Kaj vam predsedovanje društvu pomeni in kakšne načrte imate pri društvu še naprej?

V Društvo upokojencev Mežica sem se včlanil po odhodu v pokoj leta 2002 in postal član odbora za kulturo, kjer sem deloval v kulturnih programih z recitacijami lastnih pesmi. Leta 2009 sem bil izvoljen za predsednika društva upokojencev Mežica, kar sem še danes. Za svoje delo sem prejel društveno priznanje in »Malo plaketo« Zveze

društev upokojencev Slovenije. Predsedovanje tako številčnemu članstvu je zelo odgovorno delo, saj kot predsednik ne smeš izpostaviti sebe, temveč strmiš za tem, da je članstvo zadovoljno in ti zaupa. Zavedam se, da vsem ne moremo ugoditi. Moja želja in tudi želja celotnega upravnega odbora je, da stavbe – našega društvenega doma ne zanemarimo, da bo našim zanamcem še dolgo služil. Čeprav smo veliko že postorili, je načrtov še veliko. Naj omenim obnovo fasade z izolacijo zunanjih sten, menjavo žlebov ter sanacijo ostalih društvenih prostorov. Prilivi, ki jih pridobimo od zbrane članarine naših članov, zadostujejo komaj za osnovno dejavnost, zato se s pisnimi prošnjami obračamo na različne sponzorje.

Aktivni pa niste postali šele v pokoju, ampak ste verjetno vse življenje aktivni v društvem oz. športnem življenju Mežice?

Začetek je bil v telovadnem društvu Partizan. Bil sem sorazmerno aktiven, kar je zasluga takratnega vadiatelja Tomija Vevarja, ki je zbral naše generacije in nas pripravljajal za skupne nastope v Ljubljani. To je bilo takrat popularno – manifestiranje telesne kulture in vsakoletni nastopi v Narodnem domu. Planinstvo je bila moja naslednja všečna dejavnost. Z njim sem pričel v srednji šoli, kjer sem sodeloval pri gradnji planinskega doma na Peci. Pobudnika sta bila brata Jurhar. Za Ivanom Praperjem sem prevzel vodenje mladinskega odseka in ga s pomočjo ostalih mladinskih vodnikov vodil štiri leta. Po odhodu na Ravne sem s to dejavnostjo v društvu prekinil, sem pa še naprej deloval pri vzgoji mladih planincev, saj sem z lastnim dopolnilnim izobraževanjem pridobil naziv »inštruktor planinske vzgoje za vremenoslovje in orientacijo«. S Pavlom Stropnikom sva organizirala tečaje za mladinske vodnike za Koroško, jaz pa sem jih vodil. Za vso planinsko dejavnost sem prejel bronasti znak za zasluge ter zlati znak mladinskega vodnika Mladinske komisije pri Planinski zvezi Slovenije.

Poznamo vas tudi kot lovca in pevca v Lovskem oktetu. Kakšno vlogo ima lovstvo v vašem življenju in ustvarjanju?

Lovstvo je poleg splošne aktivnosti v prehojeni poti pustilo najtrdnejši pečat delovanja, saj mi še vedno omogoča fizično in duševno izobraževanje. Z naravo živim tako rekoč od otroštva, rad imam živali, zato mislim, da je lovstvo zelo povezano z obojim.

V zeleno bratovščino sem se včlanil leta 1976, najprej v LD Koprivna – Topla, kjer sem bil tajnik 17 let ter starešina 7 let. Leta 2008 sem se včlanil v LD Peca Mežica, kjer sem tudi prevzel različne funkcije – od prosvetarja, člana disciplinske komisije in člana nadzornega odbora.

Poleg jubilejnih priznanj sem prejel bronasti in zlati znak za lovske zasluge ter plaketo za lovsko kulturo II. stopnje.

Poleg sodelovanja v društvih ste tudi član uredniškega odbora glasila Šumc. Kako je prišlo do tega sodelovanja? Kaj lahko po vaše izkušenejši člani družbe prispevajo v takih odborih?

V občinskem merilu sem bil en mandat član Upravnega odbora za Narodni dom, sedaj pa

sem drugi mandat član uredniškega odbora glasila Šumc. Za člana sem bil predlagan s strani društva upokoјencev. Mislim, da vsak, ki ima rad svoj kraj, kulturo in svoje sokrajane, lahko veliko prispeva k razvoju in prepoznavnosti v kraju samem in izven.

Ali vam ob vseh teh dejavnostih ostane še kaj prostega časa? Kaj počnete takrat?

Poleg vsega naštetega imam veliko opraviti okrog hiše, saj sem velik ljubitelj gojenja sadja in vrtnin, kar mi predstavlja veselje in razvedrilo. V zimskih mesecih si krajšam dolge večere z izdelovanjem gamsjih čopov za prijatelje.

Kako na vaše dejavnosti gleda vaša družina? Vas podpira?

Podpira me moja družina, čeprav so včasih kritični, češ preveč dela si si naložil na pleča. Najbolj me podpira žena, tako zasebno kot tudi v smislu delovanja društva, saj imava veliko skupnih interesov.

Najlepša hvala za pogovor.

Želim vam še mnogo zdravih in uspešnih let!

Ajda Vasle

Predstavitev knjige Nika R. Kolarja: VSAKDANJE KOMUNIKACIJE v Narodnem domu Mežica

V začetku meseca junija smo v mali dvorani Narodnega doma lahko poslušali zanimiva in bogata doživetja Slovenjgradčana s Prevalj, Nika R. Kolarja. Predstavitev njegove knjige z naslovom Vsakdanje komunikacije je postregla s premnogimi zgodbami iz njegovega življenja, ki so se dogajale tudi v Mežici.

Knjiga ima, kot je zapisala Danica Čerče v uvodu, ne-

izmeren ustvarjalen elan in nešteto bogatih zgodb v

kulturnem, profesionalnem delu, na družbenopolitičnem področju in še in še, ki so se morale izpisati na papir.

Avtobiografija Nika R. Kolarja predstavlja delo in pot koroškega kulturnika, galerista,

založnika, revijalnega urednika, publicista, pesnika, novelista, govorca, rekreativnega športnika, profesionalnega kulturno-družbenopolitičnega delavca, občinskega in strankarskega funkcionarja, nadomestnega župana itn., povezovalnega duha kulturne srenje od študentskih let, ko je vstopil na kulturno sceno, do upokojitve.

Večer smo začeli z njegovo poezijo, ki je prav tako ovekovečena v knjigi, in glasbo Luke Krofa ob spremljavi flavtistike Laure Vavh.

Sprehodili smo se skozi zgodbe avtorjevega otroštva, ki ga je preživljal ob Meži,

na Prevaljah. Pa na Holmcu in v Podpeci. Spomini so se ustavili pri mnogih znanih imenih kulturniške srenje pri nas, Karel Pečko, prof. Stanko Kotnik, Leopold Suhodolčan, Jože Tisnikar in mnogi drugi. Niko R. Kolar je obiskovalcem večera bogato opisoval svoja doživetja, izkušnje, pomembne odločitve v življenju. Kako se je odločal za svoje poklicne poti, od politične, do umetniške, kulturne. Bil je župan MO Slovenj Gradec, v času, ko je poslanec postal takratni župan Matjaž Zanoškar. Bil je prvi predsednik občinskega sveta MO SG, podžupan, mestni svetnik, kandidat za poslanca DZ RS. Tudi član stranke LDS in DESUS. Najlepši spomini

ga vežejo na Galerijo Kolar v Rotenturnu, katere vodja in lastnik je bil, pa likovne kolonije, srečanja, razstave.

Nenazadnje pa se je avtor ustavil tudi v Mežici. S krajem je povezan ne samo preko nogometa, temveč s skupnimi zgodbami mnogih znanih Mežičarjev. In kot je sam zapisal v zahvali, gre v tej knjigi za skupek mreženja različnih mnenj in zapisov 21 soavtorjev, da je ta knjiga sodobno urejena in inovativna avtobiografska knjiga. Vzemite jo v roke in morda vam spomini v knjigi Vsakdanje komunikacije Nika R. Kolarja priključijo kakšno prijetno nostalgijo.

Špela Šavc

VIRI POMOČI NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA

V SKRBI ZA DUŠEVNO ZDRAVJE LJUDI

ZA KREPITEV SVOJEGA ZDRAVJA IN BOLJŠEGA POČUTJA LAHKO
VELIKO STORIMO SAMI. VČASIH PA TO NI DOVOLJ. TAKRAT,
KO SAMI NE ZMOREMO, NAM NA POTI DO NOTRANJEGA
RAVNOVESJA IN DUŠEVNEGA ZDRAVJA LAHKO POMAGAJO DRUGI.

Iščete pomoč v duševni stiski? Bi se zgolj radi s kom pogovorili, spoznali osebe s podobnimi izkušnjami in dilemami ali poiskali novo podporno okolje? V sklopu Nacionalnega programa duševnega zdravja smo pripravili iskalnik virov pomoči, kjer lahko interaktivno poiščete obliko pomoči ali podpore, ki najbolj ustreza vašim potrebam in geografski lokaciji. V našem seznamu izvajalcev so zbrane brezplačne zdravstvene ter socialne storitve s področja pomoči v duševnih in drugih stiskah ter krepitve duševnega zdravja.

<https://www.zadusevnozdravje.si/kam-po-pomoc/mreza-virov-pomoci/>

Ob nujnih in za življenje ter zdravje ogrožajočih stanjih poiščite pomoč v urgentnih centrih oziroma pokličite nujno medicinsko pomoč na 112.

Seznam izvajalcev v mreži virov pomoči je na voljo tudi v obliki PDF knjižice primerne za tisk za vsako zdravstveno regijo.

Tesnoba ob vrnitvi v šolske klopi – kako pomagati otroku?

Gremo v šolo – napotki za starše

Zabava, dolgčas, igra, vročinski valovi, počitek, pustolovščine in še bi lahko naštevali. Čas poletnih počitnic je mešanica doživetij in občutkov. Nekateri otroci so komaj čakali, da se poletne počitnice končajo, drugi so si želeli, da bi trajale dlje časa. Nekaj pa imajo vsi otroci skupnega. Ko se poletje bliža h koncu, bodo sedli v šolske klopi. Mnogi prvič. Obdobje povratka v šolo nekaterim predstavlja razlog za veselje, za mnoge otroke pa je stresno. Podobno velja za njihove starše. Določeni odzivi s strani otrok so pričakovani in običajni, dobro pa je, da starši poznajo razliko med običajnimi občutki zaskrbljenosti ob povratku v šolo in tesnobo, ki zahteva, da ji namenijo več pozornosti.

Tesnoba

Stisko ob ločitvi od staršev ob vrnitvi oziroma prvem vstopu v šolo doživljajo mnogi otroci. Kljub temu pa spremljajoči izbruhi jeze, težave s spanjem ali zavračanje aktivnosti brez staršev morda nakazujejo na težave, ki zahtevajo strokovno obravnavo. Podobno velja za sramežljivost ali zaskrbljenost glede urnikov, domačih nalog in prijateljev. Otrok je lahko zaskrbljen zaradi nove šole, novega razreda, novih učiteljev, novih sošolcev. Morda ga skrbijo določena pravila. Strah lahko izvira iz pretekle izkušnje medvrstniškega nasilja. Morda ga skrbi, kako bo pridobil prijatelje. Sprašuje se, če bo uspešen. Pred njim so veliki izzivi. Če zaskrbljenost traja krajši čas v obdobju povratka ali vstopa v šolo, je to povsem normalno. Dalj časa trajajoča zaskrbljenost, tesnoba ali odpor do obiskovanja pouka pa staršem sporočajo, da nekaj ni v redu.

Obstaja več enostavnih načinov kako prepoznati ali je otrokova tesnoba oziroma anksioznost razlog za skrb. Če simptomi tesnobe vztrajajo več, kot dva tedna po vstopu v šolo in se zdijo čezmerni, je potreben posvet s strokovnjakom.

Otroci pogosto ne znajo ubesediti svojih občutkov, ko so tesnobni.

Tedaj so starši lahko pozorni na naslednje simptome:

- izogibanje aktivnostim v šoli ali izven nje,
- oklepanje staršev,
- nemirnost,
- bolečine v trebuhu,
- pogosti glavoboli,
- težave s spanjem,
- spremembe pri prehranjevanju,
- izražanje negativnih misli ali skrbi,
- hitra jeza ali razburjenje,
- nepojasnen jok ali
- težave s koncentracijo.

Več o anksioznosti si lahko preberete na spletni strani Programa MIRA

<https://www.zadusevnozdravje.si/pomagam-sebi/spoprijemanje-s-tezavami-in-stiskami/anksioznost-tesnoba/>

Kaj lahko storijo starši?

Tesnoba ob povratku v šolske klopi je nekaj, na kar morajo biti starši pozorni. Ključno je, da starši otroku, ko doživlja stres in občutke tesnobe, prisluhnejo. Pri tem naj ne zmanjšujejo pomena njegovih čustev. Otroku naj nudijo prostor in čas, da izrazi svoje občutke, brez obsojanja. Včasih otroku zadošča že, da ve, da nekdo razume, kaj doživlja. Včasih potrebuje več pomoči. V kolikor otrok pomoči ne prejme pravočasno, se lahko posledice kažejo v slabšem šolskem uspehu, težavah pri vzpostavljanju prijateljstev in drugih elementih otrokovega življenja, tudi izven šole.

Če starši pravočasno prepoznajo znake stresa ali tesnobe, lahko otroku prehod v šolo olajšajo tako, da skupaj z njim načrtujejo in se vnaprej pripravijo na prve šolske dni. Otroci pogosto čutijo tesnobo, ko so v negotovi situaciji. To je povsem običajno.

Eden izmed načinov, kako se otroku olajša vrnitev v šolsko okolje oziroma prvi prihod v šolo je »testna vožnja«. Starši se lahko skupaj z otrokom odpeljejo v šolo, da si v miru ogleda šolsko okolje. Če bo otrok sam odhajal v šolo z javnim prevozom, lahko nekaj dni

pred pričetkom pouka sam opravi pot do šole in nazaj. Otrok naj dobro spozna pot do šole. Starši se lahko povežejo tudi s šolsko svetovalno službo in se dogovorijo, da otroku razkažejo šolo in bodočo učilnico. Otroku je lahko v pomoč, če skupaj s starši še pred začetkom novega šolskega leta pripravijo šolski kotichek, kjer se bo lahko učil in opravljal domače naloge. Starši lahko otroku pomagajo tudi tako, da ga spodbujajo, da svojo pozornost usmeri v to, česar se ob pričetku novega šolskega leta lahko veseli. V šoli se bo otrok lahko veliko naučil, sklenil nova prijateljstva in pridobil nove pozitivne izkušnje.

Koristno je, če so starši otroku na voljo v prvih dneh povratka domov iz šole. Morda lahko otroku v šolskem nahrbtniku pustijo tudi kakšno spodbudno sporočilo. Mogoče lahko pripravijo manjše praznovanje ob prvem šolskem dnevu, da bo dan ostal v lepem spominu. Če otrok čuti tesnobo večer pred poukom, mu starši lahko pomagajo pri pripravi šolskega nahrbtnika. Vnaprej naj si izbere oblačila za naslednji dan. Predhodna priprava pomaga, da se na dan pouka izognemo hitenju, ki bi utegnilo okrepiti otrokove občutke tesnobe in stresa. Bolj, ko so otroku stvari poznane in jih ima pod nadzorom, lažje se bo sprostil in se čutil samozavestnega.

Ko se otrok spoprijema z anksioznostjo, je v pomoč, če posebno pozornost namenimo njegovim zdravim življenjskim navadam: zdrava prehrana, kakovosten spanec in zadostna telesna vadba. Vse to prispeva k boljšemu počutju in k boljšemu duševnemu zdravju otroka. Vse to pa se navsezadnje odraža tudi pri otrokovi osredotočenosti pri pouku in njegovemu počutju v šoli.

Starši naj bodo pozorni tudi na svoja občutja. Če ob otrokovem vstopu v šolo oziroma povratku v šolske klopi sami občutijo tesnobo ali stres, naj imajo svoje občutke pod nadzorom. Bolj, ko bodo starši mirni in otroku predstavili šolo kot nekaj pozitivnega, lažji prehod bo omogočen otroku.

Kam po pomoč?

Kaj lahko storijo starši, ko njihov otrok doživlja tesnobo in so ocenili, da tovrstni prijemi ne zadostujejo? Da otrok morda potrebuje pomoč strokovnjaka. Ko bolečine v trebuhu ali glavoboli oziroma vsi ostali razlogi, ki jih otrok navede, da ne bi šel v šolo, prerastejo v vzorce, govorimo o odklanjanju šole. V kolikor se je otrok znašel v tovrstni stiski, je pomembno, da starši zanj čimprej poiščejo pomoč in podporo. Starši pomoč lahko poiščejo pri svojih bližnjih (družina ali prijatelji), ki jim zaupajo, podpornih skupinah, društvih, svetovalnih ali strokovnih službah.

Še nekaj koristnih in uporabnih virov najdete v spodnjem seznamu:

- Nasveti kako pomagati bližnjim ob doživljanju tesnobe
<https://www.zadusevnozdravje.si/pomagam-drugemu/dodatne-vsebine/anksioznost-tesnoba/>
- Depresivni in tesnobni občutki pri otrocih in mladostnikih
<https://www.zadusevnozdravje.si/pomagam-drugemu/dodatne-vsebine/depresivni-in-tesnobni-obcutki-pri-otrocih-in-mladostnikih/>
- Seznam Prvih virov pomoči v stiski
<https://www.zadusevnozdravje.si/kam-po-pomoc/prvi-viri-pomoci-v-stiski/>

Več informacij o različnih oblikah pomoči, ki so na voljo, starši najdete v interaktivni Mreži virov pomoči <https://www.zadusevnozdravje.si/kam-po-pomoc/mreza-virov-pomoci/>

ŠKOLJKA SKRIVA DRAGOCENOST, KI VAM LAHKO REŠI ŽIVLJENJE

Rak debelega črevesa in danke (RDČD) je znan kot prihuljena bolezen, ki pogosto dolgo poteka brez očitnih bolezenskih znakov. Posledično pridemo k zdravniku prepozno.

Verjetnost, da zbolimo za to pogosto obliko raka, je precej velika po 50. letu starosti. Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) – Centra za odkrivanje raka kar 91 % RDČD odkrijejo v tem življenjskem obdobju.

Preden je v Sloveniji začel delovati Program Svit, ki vključuje moške in ženske med 50. in 74. letom starosti na vsaki 2 leti, je bila večina primerov tega raka odkrita v napredovani obliki. Danes s pomočjo Programa Svit več kot 70 % primerov te bolezni odkrijejo tako zgodaj, da onkološko zdravljenje sploh ni potrebno. Ob hitro odkritih predrakavih spremembah

(polipih) je možno razvoj bolezni celo preprečiti.

Lastna skrb za zdravje in zdrav življenjski slog pomembno izboljšata kakovost življenja, redno odzivanje na vabilo programa Svit vsaki dve leti in sodelovanje v njem lahko naše življenje rešita.

Po podatkih NIJZ in Zveze društev za boj proti raku je s testiranjem prikrite (očem nevidne) krvavitve v dveh oddanih vzorčkih blata in s kolonoskopijo v Programu Svit na letni ravni odkritih do 200 primerov raka. Pri več kot 20 % pregledanih ljudeh odstranijo predrakave spremembe, ki predstavljajo večje tvega-

nje za raka debelega črevesa in danke.

NIJZ, Center Svit ugotavlja, da je bila odzivnost vabljenih moških in žensk iz ciljne populacije v Program Svit v štirih občinah Zgornje Mežiške doline v prvem polletju 2022 v občini Mežica najnižja (58,10 %). Kljub temu, da je verjetnost razvoja te oblike raka nekoliko večja pri moških, je bila odzivnost moških v Mežici v program 51,75 % ali 10 % nižja od odzivnosti žensk, ki je znašala 61,70 %.

Redno testiranje na prikrito kri v blatu v dveh oddanih vzorčkih blata je zelo pomembna naložba v zdravje in zares modro se je vključiti v Program Svit vsakokrat, ko ste vanj povabljeni! Le nekaj truda je potrebna za izpolnitev ter oddajo podpisane izjave o sodelovanju. Komplet testerjev, ki ga nato prejmete za enostaven odvzem dveh vzorčkov blata, je potrebno uporabiti v skladu s prejetimi navodili in vrniti v priloženi kuverti po pošti na

navedeni naslov. Iz Svitovega centra vas o izidu testiranja obvestijo.

Pozitiven test na prikrito krvavitev v blatu seveda še ne pomeni, da imate raka. Za razjasnitev, zakaj je kri v blatu prisotna, je potreben natančen pregled debelega črevesa s kolonoskopijo, ki jo boste opravili, če bo to potrebno.

Če se pri vključevanju v program soočate z dilemami ali

vprašanji, na katere sami ne najdete odgovorov, bomo veseli, če se boste obrnili na nas.

Za vse informacije o Programu Svit in za pomoč pri vključevanju v program smo vam na voljo na naši kontaktni točki v II. nadstropju upravne stavbe zdravstvenega doma Ravne, ob Suhi 11, kjer vas pričakujemo vsak četrtek med 13. in 15. uro. Lahko nas pokličete tudi na telefonsko številko 02 8705 214 ali 041

296 158, ali pa vaša vprašanja naslovite na naš elektronski naslov: aleksandra.horvat@zd-ravne.si (kontaktna oseba: Aleksandra Saša Horvat, dipl. m. s.).

Več informacij o Programu Svit lahko poiščete tudi na spletni strani www.program-svit.si

V skrbi za vaše zdravje,
**Zdravstvenovzgojni center –
Zdravstveni dom Ravne**

Msgr. dr. Maksimilijan Matjaž

Intervju s tokratnim sogovornikom je enkrat že bil objavljen, le, da takrat v malo drugačni vlogi. Pozorni bralci se morda še spomnijo, da je bil septembra leta 2018 v rubriki »Mežičarji od tu in tam« predstavljen eden največjih poznavalcev Svetega pisma na Slovenskem, takrat izredni profesor katedre za Sveto pismo na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani, dr. Maksimilijan Matjaž, ki je bil marca 2021 imenovan za novega celjskega škofa. Po dobrem letu škofovanja, smo ga prosili, da bralcem Šumca zopet nameni nekaj besed.

Gospod škof, od vašega imenovanja za celjskega škofa in škofovskega posvečenja je minilo že dobro leto. Kako danes gledate na prvo leto škofovanja? Se je vaše življenje po posvečenju spremenilo v večji meri, kot ste pričakovali?

Priznati moram, da je hitro minilo to leto od posvečenja in prevzema škofije. Pravzaprav sem v letih, ko življenje zelo hitro teče. Po eni strani se je življenje bolj spremenilo, kot sem si sprva predstavljal, po drugi strani pa spet ne. Največje spremembe so v

tem, da sam način življenja in obveznosti posrkajo celega človeka, s čimer zelo hitro padeš v nove odnose in obveznosti. Množica novih odnosov te kar posrka in marsikdaj zmanjka časa za vse. Po drugi strani pa tudi po posvečenju človek ostane

stari človek, tako da spet ni tako veliko sprememb.

Na kakšen način povežete različne dolžnosti, ki jih imate? Kako krmarite med obveznostmi na ordinariatu in prisotnostjo na župnijah?

Običajno sem dopoldan na ordinariatu (sedežu škofije), ko so tukaj tudi drugi sodelavci, s katerimi sooblikujemo delovanje škofije, veliko je srečanj, pogovorov in pošte. Trenutno potekajo intenzivni obiski župnij, iskanje sodelavcev, postavljanje novih struktur, kar zelo popestri dneve. Ob koncih tedna pa so običajno na urniku zgoščeni obiski župnij, vizitacije in v tem obdobju tudi birmovanja. Ob škofovstvu pa imam še nekaj obveznosti pri Škofovski konferenci v Ljubljani in na Teološki fakulteti, kar me na nek način povezuje še s starim načinom življenja.

Ste v zadnjem letu škofovstvo doživljali tudi kot breme?

Človeško gledano je zame sprejem škofovstva velika sprememba življenja, navsezadnje je za mano petindvajset let profesure, kjer sem lahko bolj samostojno deloval in oblikoval svoje življenje. Sedaj sem bolj vpet v različne odnose, tako da časa vedno primanjkuje. A hkrati doživljam ogromno milosti in naklonjenosti, tako da so lahko tudi izzivi večji.

S čim se trenutno soočate na škofiji? Oziroma, kaj vas trenutno zaposluje?

Trenutno se soočamo s

spremenjenim načinom evangelizacije, s spremenjenim načinom dela na župnijah. Pokoronski čas je pred nas postavil nove izzive, saj se je odprl svet elektronskih medijev tudi v oznanjevanju. Papež Frančišek nas spodbuja k razmišljanju o novih načinih življenja struktur, o preobrazbah struktur in novem sinodalnem načinu delovanja Cerkve, kar pomeni vključevanje laikov in celotnih cerkvenih občestev pri soodgovorni skrbi za Cerkev.

Omenili ste sinodo, ki jo je papež Frančišek odprl lansko leto in poteka po vseh škofijah Katoliške Cerkve. Kako ste v vaši škofiji pristopili k sinodalnemu procesu?

V naši škofiji se sinodalni proces, ki se je pričel lansko jesen, prikrija s procesom iskanja vizije škofije in hkratnim preoblikovanjem škofijskih struktur. Škofija je bila namreč nekaj let brez škofa, kar je vplivalo na delovanje škofije, zato sedaj postavljamo nova delovna telesa. Naša prenova sovпада s pobudo papeža Frančiška, da mora Cerkev zaživeti kot občestvo, da mora na obrobje. Število duhovnikov se manjša, prav tako tudi vernikov, zato bodo morale biti tudi župnije drugače organizirane. Laiki bodo morali prevzeti bistveno več odgovornosti. Nastopa obdobje, ko bomo kristjani dejansko postajali vedno bolj »sol zemlje in luč sveta« (Mt 5.13).

Kaj je cilj in namen sinodalnega procesa?

Glavna misel in spodbuda sinode je zavedanje, da smo Cerkev občestvo, enakopravna skupnost vernikov. Življenje v Cerkvi se namreč začinja s krstom, ko je vernik krščen v Kristusovo telo. Kaj pomeni, da je Cerkev telo, pa zelo lepo razloži apostol Pavel, ko pravi, da ima telo različne ude in organe, ki imajo svoje funkcije, vsi pa tvorijo eno telo, pri čemer mora vsak opravljati svojo nalogo. Pomembno je, da se sleherni kristjan zaveda svojega poslanstva, ki ga ima v Cerkvi, kaj je naš poklic, kaj je naše poslanstvo. To je pravzaprav temeljni namen in spodbuda sinode. Sinoda namreč v svojem bistvu pomeni način bivanja oziroma življenja Cerkve v občestvu, ki se je v vzhodnem delu krščanstva ohranil v večji meri kot na zahodu. Na zahodu se je oblikovala piramidalna struktura, ki ima na vrhu enega voditelja, na vzhodu pa je ohranjena zbornost, pri čemer je patriarh prvi v zboru enakih.

Je ta pogled tisti, ki vas je vodil k spremembam, ki ste jih že sprejeli v škofiji?

Spremembe, ki smo jih že sprejeli vodijo k temu, da bi bili globlje povezani – na župnijah in med župnijami – in bi se zavedali, da smo del ene celote. K škofovstvu sem namreč pristopil s pogledom Svetega pisma, kjer je škof oče in pastir, ki hodi pred, med ali za svojo čredo, kjer je potrebno, da spodbuja

edinost oziroma povezanost. Na prvem mestu je zagotovo povezanost duhovnikov in škofov, prva naloga škofa je, da na očetovski način skrbi za duhovnike. Ena izmed šibkosti oziroma ran, s katerimi se soočamo, je gotovo individualizem, ki je tudi v naših vrstah močan. K temu je veliko pripomogla tudi formacija, saj smo bili vzgajani za individualni način življenja in dela, zdaj pa prihaja čas, ko bomo drug drugemu veliko bolj pristopali na pomoč. Duhovniki smo namreč vedno starejši, zato bo potrebna takšna razporeditev, ki bo omogočala starejšim duhovnikom bivanje v okolju, ki jim bo omogočalo

opravljanje dejavnosti, ki jih še lahko delajo, mlajši duhovniki pa bodo ob tem pomoč in opora starejšim duhovnikom pri tistih stvareh, ki jih ne morejo več opravljati. Seveda pa ne bo več mogoče, da bodo, kakor v preteklosti, vse dejavnosti na vseh župnijah.

Lahko rečemo, da je sinoda tudi priložnost za soočenje z upravičenimi kritikami Cerkve?

Gotovo. Vsaka institucija namreč potrebuje preveritve. Po domače povedano, če gre nekemu dobro, da mu niti nič na manjka, da nima posebnih izzivov ali preizkušenj, potem se začne takšna oseba ali institucija kvariti, postaja vedno bolj okorna, morda celo ved-

no manj senzibilna za druge ljudi. Prav tako je v institucijah, ki so povezane z nekim načinom vodenja, delom z ljudmi, organizacijo ... vedno prisotno tudi vprašanje oblasti, ki lahko zelo hitro pokvari človeka in medsebojne odnose. Menim, da je to prečiščevanje miselnosti Cerkve zelo potrebno. Papež Francišek nas dejansko vabi k osebni in strukturnemu spreobrnjenju. Kar pomeni, da se moramo kot posamezniki zavedati, zakaj smo sploh tukaj, zakaj nas Bog kliče, kakšno je naše poslanstvo. Kot Cerkev smo skupaj predvsem zato, da bi lahko skupaj živeli in pričevali za Evangelij, zunanje dejavnosti bodo dobivale druge oblike delovanja.

Dejali ste, da imamo Kristjani poslanstvo biti »sol zemlje in luč sveta«, ki daje okus življenju. Na kakšen način Cerkev v sodobnem svetu živi to poslanstvo? Katere drže so pristno cerkvene?

Najprej mi pride na misel tisto, kar je Jezus dejal farizejem, ko ga je eden od njih vprašal »Katera je največja zapoved v postavi?« (Mt 22,36). In On mu je odgovoril »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z vsem mišljenjem. To je največja in prva zapoved. Druga pa je njej podobna: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« (Mt 22,37-39). Se pravi, da je pristno evangelijska drža občestvenost, ki se izraža v sprejemanju drugega, pozornosti do najmanjših, ubogih; da smo glas tistih, ki nimajo ali ne morejo izraziti glasu; ter navsezadnje zavedanju in pričevanju za lepoto življenja, da so življenje, bivanje in odnosi, dar, ki nam je podarjen od Boga. Ob tem je pomembno tudi zavedanje svetosti in nedotakljivosti življenja, ter navsezadnje stvarstva, kar je po svoji naravi vloga nekoga, ki veruje v stvarnika in očeta vsega, kar nas obdaja. Menim, da je potrebno ohranjanje tega duha in navsezadnje senzibilnosti, ki nam omogoča videti globlje v pomen tega, kar se v svetu dogaja. Končno je to nedokončano poslanstvo evangelijskega Krščanstva.

Ko sva govorila o Cerкви sva se dotaknila tudi vprašanja

oblasti in zlorabe oblasti – klerikalizma. Apostolski nuncij vam je ob škofovskem posvečenju dejal »Ne bodi klerikalen škof, ampak mož Cerkve, ves od Boga.« Kaj pravzaprav je klerikalizem? Je klerikalizem samo stvar duhovnikov in škofov, ali se tiče tudi vernikov?

Beseda klerikalizem je sicer vezana na duhovnike in škofove, pravzaprav pa je neke vrste zloraba oblasti na vseh področjih življenja Cerkve, ko si neka »elita« prevzame oblast in zavzame stališče, da mora iti vsako odločanje preko njih. V Cerкви to konkretno pomeni, da se vse dejavnosti vrtijo izključno okoli posvečenih ljudi – duhovnikov. Po domače rečeno to pomeni, da je župnik glava, začetek in konec celotnega aktivnega življenja župnije. To ne pomeni samo tega, da je župnik edini, ki ve, kaj piše v Svetem pismu ali pozna vsebine vere, kar je sicer prav, da pozna malo bolj poglobljeno, ker se navsezadnje s tem srečuje vsakodnevno. Klerikalizem je drža, ko je župnik edini, ki pozna vse povsem vsakdanje stvari, ki se tičejo cerkve in župnišča, od odklepanja vrat do gradbenih projektov na župniji. Končno pa klerikalizem ni zgolj bolezen ali skušnjava duhovnikov, temveč dejansko tudi vernikov. Večkrat se zgodi, da verniki sami z držo, da je celotno župnijsko življenje stvar župnika, spodbujajo klerikalizem. Tukaj vidimo, da zelo hitro pridemo v situacijo oziroma mišljenje, da je edino

župnik tisti, ki zna prižigati sveče in postavljati rože po cerkvi. In, da če ni župnik tisti, ki naredi te stvari, potem to ni dobro narejeno.

Katera pa je tista drža in navsezadnje način življenja, ki nasprotuje klerikalizmu?

Po mnogih župnijah veliko ljudi bolj aktivno sodeluje pri oblikovanju bogoslužja, pripravah na prejem zakramentov, morda celo, če ni to že pohujšljivo, usposobljeni laiki vodijo pogrebne obrede. V takšnih primerih nemalokrat prihaja do vznemirjenja, tudi med samimi verniki, ki zagovarjajo, da mora vse to opravljati duhovnik, za kar pa vemo, da ne drži. Prav tako vlada prepričanje, da je duhovnik edini, ki lahko blagoslavlja jedila, kar zopet ne drži. Pri tem gre namreč za pobožnosti, ki so po zaslugi obeh strani – vernikov in duhovnikov – pristale na plečih duhovnika. Vemo pa, da se vse to tiče celotne Cerkve in ne le duhovnikov.

Ob škofovskem imenovanju ste si za svoje geslo izbrali Kristusove besede iz Janezovega evangelija »Oče, povečaj svoje ime.« Ste si te besede izbrali s kakšnim posebnim namenom?

Sam čutim, da je geslo, kot vodilo, vedno povezano s poklicem, da vedno pride skupaj s klicem v službo, tako prej v duhovništvo kot zdaj v škofovstvo. Pri meni je to vedno povezano z Besedo, s

Svetim pismom. V tistih dneh odločanja je potem najmočnejše dozorela prav ta Jezusova beseda iz konca njegovega javnega delovanja, ko so prišli do njega Grki in so želeli z njim razpravljati. Vemo, da so imeli Grki drugačen konceptualen oziroma razumski pristop do stvarnosti, ne takšen, kot so ga imeli Judje, ki so bilo bolj celostni. Gotovo so Grki od Jezusa pričakovali bolj filozofsko razpravo. On pa jim je dal, vsaj zame, eno najlepših možnih evangeljskih podob življenja. Dejal jim je »Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umre, ostane samo; če pa umre, obrodi obilo sadu.« (Jn 12,24) Človek je pravzaprav poklican k darovanju, kar se v medsebojnih odnosih na najkonkretnjši način izraža ravno v družini. Starši so tisti, ki živijo za svoje otroke in otroci postajajo starši, postajajo nekdo, ki se je pripravljen darovati za življenje drugega človeka. Na koncu te razprave z Grki Jezus pravi »Oče, povelčaj svoje ime!« (Jn 12,27), kar pomeni, razodeni se kot Oče, kar bo za človeka največje možno razodetje Boga. To je pravzaprav tudi moje vodilo, da bi s svojim življenjem razodeval Boga kot Očeta, ki pa ni vedno samo prijeten, ampak je tudi oče, ki zna potrpeti, a tudi odločiti, končno pa tudi odpustiti.

Zelo zanimiv je tudi vaš škofovski grb, ki ste si ga izbrali ob posvečenju. Nam ga lahko predstavite?

V ozadju grba je celjski grb s svojimi tremi zvezdami, v središču tega grba pa niso zvezde ampak zemlja in pšenično zrno, ki kljuje. Osrednja podoba pravzaprav izhaja iz te prilike, da mora biti življenje, da postane rodovitno, kot zrno, ki pade v zlo. Rana razodeva način bivanja Boga, ki je tako ljubil svet, da je dal svojega sina v roke ljudem, ko smo bili še njegovi sovražniki. V to rano je položeno pšenično zrno, ki vzkljuje. Poganjek je občestvo oseb po podobi svetih treh oseb. To je Cerkev. Zemlja je potem obdana z rdečo barvo, ki pomeni barvo ljubezni, barvo Boga, srčnosti, krvi ... tega, kar je Bog storil za nas. Rdeča barva je barva Boga. Spominja na kri, v krvi pa – po Tretji Mojzesovi knjigi – prebiva življenje vsakega živega bitja. To življenje je dar Boga Očeta. Okrog tega kalčka so potem tri osmerokrake zvezde, ki so pokristjanjene celjske zvezde. Osmica v svetopisemskem pomeni označuje novo dobo, Kristusovo dobo novega stvarstva. Osmerokraka zvezda odpre osmi dan – življenje, ki ga prejmemo pri krstu. To je bož-

je življenje, ki ga grob ne uniči. To življenje je neuničljivo, ker je ljubezen treh svetih Oseb in je tako absolutna, celostna, da je nič ne more uničiti. Zato so tri zvezde simbol treh Božjih oseb, ki v svoji edinosti razodevajo enega samega Boga.

Ob vašem škofovskem posvečenju je izšla tudi knjiga iz besede, ki vsebuje zbirko vaših razmišljanj ob Svetem pismu, za katerega ste dejali, da je kraj srečanja Boga in človeka. Na kakšen način sodobnemu človeku približati Sveto pismo? Kako živeti iz Svetega pisma?

Vsekakor mora biti človek nagovorjen. Ta, ki išče, ki si nekaj želi, bo našel pristop k Svetem pismu. Sveto pismo ni mrtva črka, ampak je nastajalo v življenju oziroma v dialogu med Bogom in človekom, kot rečemo po navdihu. To pomeni, da ni nastajalo za mizo, ampak v kontekstu življenja. To pomeni, da moram za razumevanje Svetega pisma izhajati iz življenja, iz konkretne resničnosti. Predvsem pa se mi zdi ključno, da se osredotočam na Tistega, ki me po Svetem pismu nagovarja. To je pravzaprav najpomembnejši kontekst Svetega pisma. Drugače pa, po mojih izkušnjah z delom s študenti, je potrebna nekakšna demitizacija branja, ker ljudje pogosto zelo površno beremo. V Svetem pismu pa imajo besede zelo globok pomen, zaradi česar tudi ne smemo preskočiti tistega prvega pomena

zapisanih besed, ki dejansko izražajo konkretno zgodbo. Ko z branjem vstopamo v zapise zgodbe, se tudi v nas samih prebujajo zgodbe, ki nas potem postopoma vodijo v globlje sporočilo.

To sem skušal pokazati tudi v tej knjigi, ki je izhajala v dolgih letih priprav duhovne misli za tednik Družina, ko sem izbral eno besedo in potem skušal tisto besedo povezati s tistim, kar je pravzaprav z njo izraženo. Branje Svetega pisma je namreč vedno dejanje osebnega odnosa. V Sveto pismo tako vstopamo preko branja, v katerem beseda prebujajo besedo in ko odkrijem, da je Beseda pravzaprav oseba, potem je tudi moje branje in dialog s Svetim pismom rodovitno. Za branje Svetega pisma je tako nujna drža poslušnosti. Pri branju tako ne smem pristopati s preišljevanjem o mojem odzivu na slišano, ker potemtakem niti ne vstopim v Sveto pismo. Podobno kot pri odnosu ne smemo nenehno iskati odzivov na slišano, ker potemtakem niti ne vstopamo v odnos z drugo osebo.

Kakšno sporočilo ima Evangelij za sodobnega človeka, ki se sooča z mnogimi preizkušnjami, stiskami, osebnimi in medosebnimi dramami, razprtijami ...? Na kakšen način naj evangeljsko sporočilo o odrešenju posredujemo bolnim, trpečim, onemoglim?

Evangelij nam sporoča, da je Bog vstopil v konkretno človeško življenje, v konkretne stiske, preizkušnje ... in

navsezadnje tudi veselje. Bog po učlovečenju svojega Sina ni več nekje nad nebom in zemljo, ampak je to, kar pravi »Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.« (Mt 25,40) Evangelij odkriva življenjske zgodbe, ki sporočajo, da je Bog navzoč v realnosti moje-ga življenja. Kot pravi v Janezovem evangeliju »Tistim pa, ki so jo sprejeli, je dala moč, da postanejo Božji otroci.« (Jn 1,12) Temeljno sporočilo je gotovo to: »Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje.« (Jn 3,16) Evangelij nam tako v svojem bistvu sporoča, da nismo sami. Končno pa lahko evangeljsko sporočilo o odrešenju na najkonkretnjši način posredujemo naprej, če izhajamo iz zavedanja svojega odrešenja. Apostol Pavel pravi »Zdaj se veselim, ko trpim za vas ter s svoje strani dopolnujem v svojem mesu, kar primanjkuje Kristusovim bridkostim, in to v prid njegovemu telesu, ki je Cerkev.« (Kol 1,24) Pomembno je zavedanje, da lahko novost življenja v Kristusu, ki smo ga prejeli pri krstu, živimo le v svoji konkretnosti. Vera nam govori, da me odnosi v tej konkretnosti vodijo naprej, da imajo svoj smisel in kontekst.

Dejali ste, da tudi vero najlažje posredujemo, če izhajamo iz konteksta svoje konkretnosti. Kako danes, po več kot štiridesetih letih od selitve

iz Mežice, gledate na svoja otroška leta v Mežici? Se iz tega obdobja spominjate kakšnega dogodka, ki bi ga lahko posebej izpostavili?

Moram reči, da me je teh prvih šestnajst let najbolj zaznamovalo. Vse, kar opazujem, kar pritegne moj pogled, kar mi je lepo, izhaja iz tega obdobja. To je gotovo obdobje domačnosti, prijetnosti, varnosti, pa čeprav nismo bili vsepovsod navzoči. Šumc, ki je tekel mimo hiše me je povezoval z izviro, izvir nato s Peco in z ljudmi, ki so živeli v tisti okolici. Ko pomislim na Mežico se vedno spominjam lepe narave in tista intimna otroška poznanstva iz prvih let življenja.

Če sem lahko še malo bolj osebni, vaš oče je pred vašim škofovskim posvečenjem dejal, da je edina skrb, ki mu je še ostala, ali boste ob novih nalogah in poslanstvu še prihajali domov in mu pomagali na vrtu. Kako vaš oče danes gleda na vaše poslanstvo? Si še vzamete čas za pomoč na vrtu in v gozdu?

Verjetno ima sedaj še druge skrbi na vrtu, ker takrat je zgledalo, da se bo življenje kar ustavilo. Hvala Bogu je oče še vedno zdrav in pri močeh, tako da z veseljem dela na vrtu. Zame je veliko veselje, ko se mu lahko kdaj pridružim na Remšniku. On pa ima poleg tega, če bom utegnil priti do njega, še druge povsem vsakdanje skrbi, ali bo dovolj toplo, vlažno, ali bodo srne pojedle pridelke ... Tako,

da življenje, Bogu hvala, teče normalno naprej.

Znano je, da se zelo radi rekreirate v naravi, od gornišтва, teka, do kolesarjenja. Koliko vrhov v škofiji ste osvojili? Ste že prekolesarili škofijo? Si ob vseh obveznostih na Teološki fakulteti in v škofiji sploh lahko vzamete čas za sprostitvev in rekreacijo?

Pred časom sem si pripeljal kolo in sem si tudi že vzel nekaj časa za kolesarjenje,

kaj daljšega zaenkrat še ne. Vrhov v škofiji je ogromno, tako da vseh po vsej verjetnosti nikoli ne bom osvojil, četudi bi živel še nekaj desetletij. Se pa veselim poletja, ko načrtujem osvojiti nekaj manj znanih vrhov po naši škofiji, ki je zelo velika – vse tam od Koroške Rinke v Kamniških do Posavskih hribov. Nekaj bom hodil, nekaj kolesaril, precej je pa tudi vožnje, da pridem do teh naših lepih krajev.

Pred vašim škofovskim posvečenjem sem vas povabil na vzpon na Peco, naj poudarim, da vabilo še vedno velja.

Hvala lepa. Z veseljem bo tudi to prišlo na vrsto.

Gospod škof, hvala za vaš čas in za vse besede, ki ste jih namenili bralcem Šumca. Pri vašem delu vam še naprej voščim obilo Božjega blagoslova.

Martin Perčič

Praznik svete birme in prvega svetega obhajila

Slovesnost ob sveti birmi in svetem obhajilu je v naši župnijski cerkvi Sv. Jakoba potekala v soboto in nedeljo, 11. in 12. junija 2022.

Zakrament svete birme je prejelo sedemnajst birmancev, k svetemu obhajilu je pristopilo sedem prvoobhajancev.

Slovesno sveto mašo je vodil domači župnik g. Jože Hrastnik. Letošnji birmovalec je bil g. nadškof Alojzij Cvikl.

To sta bila dva praznična dneva. Že samo iskri-

vi pogledi, polni vznemirjenja, nasmejani obrazi, pričeske, obleke, čudovito okrašena cerkev, prelepo petje ... so kazali na to.

Našim prvoobhajancem in birmancem želim, da bi okrepljeni z močjo svete evharistije in Svetega Duha, z veseljem v srcu in nasmehu na ustih, stopali v svet, da ga polepšajo sebi in drugim.

Barbara Naveršnik Belhaima

Foto: Foto Ocepek

PRAVNI NASVET

Dedovanje in potek zapuščinskega postopka

V zapuščinskem postopku sodišče ugotovi, kdo so pokojnikovi dediči, katero premoženje sestavlja njegovo zapuščino in, katere dele zapuščine prejmejo dediči in druge osebe. V zapuščinskem postopku se razporedi vse imetje zapustnika, s katerim je razpolagal na dan smrti, kot tudi dolgovi, katere je zapustnik imel na dan smrti.

O ZAPUŠČINSKEM POSTOPKU NA SPLOŠNO

Zapuščinski postopek je postopek pred sodiščem in je lahko čustveno obremenjujoč za vse vpletene, a je nujno potreben, da se lahko po zapustniku stvari prodajo, razdelijo ali sploh uporabljajo naprej. Zapuščinski postopek prične okrajno sodišče po uradni dolžnosti po prejemu smrtovnice s strani upravne enote. Iz podatkov smrtovnice sodišče pridobi podatke o dedičih, morebitnem obstoju oporoke zapustnika ter o (okvirnem) obsegu zapuščine.

Sklep o dedovanju se izda le, če je po zapustniku ostalo premoženje. Če sodišče ugotovi, da zapustnik ob smrti ni imel premoženja, se zapuščinski postopek ustavi. Potrebno pa se je zavedati in sprejeti dejstvo, da sodišče v zapuščinskem postopku od-

loča le o prenosu premoženja zapustnika na dediče ali druge osebe, in ne o drugih družinskih ali medsebojnih razmerjih, ki jih občasno želijo v sklopu zapuščine dediči ali sorodniki urediti.

Udeleženci zapuščinskega postopka so dediči, zakoniti dediči (oporočni dediči, nujni dediči), volilojemniki, ločitveni upniki ter Republika Slovenija in občina, v kateri je zapustnik živel.

Dediči so osebe, za katere zakon določa, da po zapustnikovi smrti lahko pridobijo njegovo premoženje (dedujejo) na podlagi zakona ali oporoke. Dediči, ki podedujejo premoženje, so odgovorni tudi za dolgove zapustnika do višine vrednosti podedovanega premoženja.

Zakon določa primere, v katerih oporočni oziroma zakoniti dedič zaradi dedne nevrednosti ne more dedovati, a so ti zelo redki in dejansko

le-to v praksi zgolj izjemoma pride v poštev.

V primeru, ko ima zapustnik ob smrti narejeno oporoko, premoženje po njem dedujejo oporočni dediči, torej osebe, za katere je zapustnik v oporoki določil, da dedujejo. Če pa oporoka ni narejena, pa premoženje dedujejo zakoniti dediči, ki jih razvrščamo v več dednih redov. Če obstajajo dediči v bližjem dednem redu (otroci, zakonec, starši) dediči v bolj oddaljenih dednih redih ne dedujejo.

Poznamo pa še nujne dediče, katerih dedovanje pride v poštev v primeru, ko je bila oporoka narejena in niso prišli na vrsto kot zakoniti dediči. Zakon določa, da lahko v tem primeru takšni dediči zahtevajo nujni dedni delež, ki pa je manjši od deleža, katerega bi pridobili,

če bi do dedovanja prišlo po samem zakonu.

Povsem nekdo tretji, ki običajno ni v sorodstvenem razmerju z zapustnikom, pa je volilojemnik. To je oseba, ki ji je zapustnik v oporoki namenil kakšno stvar ali pravico (dedič dobi vso zapuščino ali en del zapuščine, npr. hišo, volilojemnik pa posebej določeno stvar ali pravico, npr. dosmrtno služnost stanovanja v hiši). Volilojemnik je zaradi navedenega prav tako klican na sodišče. Pomembno za volilojemnika pa je, da ne odgovarja za dolgove zapustnika, kot odgovarjajo dediči.

V samem postopku zapuščine pa je dobro vedeti še, kdo je ločitveni upnik. Ločitveni upnik je zapustnikov upnik, ki v roku 3 mesecev po smrti zapustnika prijavi terjatev v zapuščinski postopek in predlaga, da se zapuščina loči od dedičevega premoženja (ločitev zapuščine). Takšen upnik ima status stranke v postopku in lahko zahteva

plačilo svojih terjatev samo iz zapuščinskega premoženja. Upnik, ki samo prijavi terjatev, ni stranka postopka in ga sodišče ne vabi na zapuščinsko obravnavo.

Velikokrat pa je nehvaležno dedovati nepremičnino, na primer, kadar je pokojnik prejemal socialno podporo, ali je zanj dom za starostnike doplačevala občina. V tem primeru sta namreč običajno v zapuščinskem postopku soudeleženi tudi Republika Slovenija in občina. Leti lahko vložita zahtevek za omejitev dedovanja. Republika Slovenija je udeleženka postopka tudi v primeru, ko gre za zapuščino brez dedičev in ni sprožen postopek stečaja zapuščine brez dedičev.

Pravice iz sklepa o dedovanju lahko uveljavljate po njegovi pravnomočnosti. Sklep o dedovanju postane pravnomočen po izteku pritožbenega roka, ki znaša 15 dni od vročitve strankam postopka, oziroma v primeru, če je bila

vložena pritožba, po odločitvi višjega sodišča o pritožbi.

KAJ NAS ČAKA NA SODIŠČU?

Sodišče najprej ugotovi kdo so dediči, kaj je predmet dedovanja, kakšni so stroški do zapuščine (stroški pogreba, spomenik, cvetje, sedmina...) ter ali obstajajo dolgovi. Dediče nato sodnik na zapuščinski obravnavi pozove, da podajo dedne izjave in morebitne zahtevke. Dedič namreč lahko sprejme dedni delež (premoženje IN dolgove), lahko pa se odpove dedovanju ali svoj dedni delež odstopi kateremu od sodičev. Svojo voljo sporoči z dedno izjavo, ki je lahko pisna ali ustna (na zapisnik pred sodiščem), do konca zapuščinske obravnave. Dedna izjava je nepreklicna. Stranke se lahko sporazumejo o delitvi premoženja, kar pomeni, da lahko pred sodiščem sklenejo dedni dogovor. Navedeno je zavezujoč dogovor in velja kot sklep o dedovanju le da je po dogo-

voru upoštevana volja strank in ne zakon.

Primer. Vid svojima otrokoma zapusti hišo in avto. Po zakonu bi vsak otrok bil upravičen do polovičnega deleža na hiši in avtomobilu, a se dogovorita, da prevzame en hišo, drugi pa avto. V primeru, da so med strankami odprta sporna vprašanja, dejanska in nekatera pravna vprašanja (npr. kaj spada v zapuščino, veljavnost oporoke), jih sodišče ne rešuje, temveč prekine postopek in stranke napoti na pravdo.

Primer. Vid kot dedič zatrjuje, da je imel pokojni oče tudi sliko večje vrednosti, ki bi morala biti predmet dedovanja. Njegov brat se ne strinja, saj meni, da je slika njegova, ker mu jo je oče podaril. Sodišče enega od njiju napoti na vložitev tožbe (v tem postopku bo sodišče razrešilo vprašanje glede obsega zapuščine).

NAKNADNO NAJDENO PREMOŽENJE

Če se po pravnomočnosti sklepa o dedovanju najde premoženje, za katerega se ob izdaji sklepa o dedovanju ni vedelo, lahko dediči pred sodiščem, ki je vodilo zapuščinski postopek po pokojnem, vložijo predlog za izdajo dodatnega sklepa o dedovanju. V predlogu je potrebno predvsem opredeliti obseg

naknadno najdenega premoženja in predložiti dokazila o obstoju premoženja ter navesti njegovo vrednost zaradi odmere sodne takse. Lahko pa se že podajo tudi dedne izjave, da je postopek hitrejši. Postopek za izdajo dodatnega sklepa o dedovanju se praviloma vodi pisno in sodišče ne opravi nove zapuščinske obravnave.

Primer. Vid po pravnomočnosti sklepa o dedovanju ugotovi, da je bil zapustnik tudi lastnik nepremičnine, ki ni omenjena v sklepu o dedovanju. To sporoči sodišču in predlaga izdajo dodatnega sklepa o dedovanju.

Če se po pravnomočnosti sklepa o dedovanju najde oporoka, sodišče oporoko razglasi in obvesti prizadete osebe, ki lahko svoje pravice uveljavljajo v pravdi. Če se po pravnomočnosti sklepa o dedovanju najde oz. zahteva svoj delež nov dedič, sodišče ne opravi nove zapuščinske obravnave, temveč napoti to osebo, da lahko uveljavlja svoje pravice v pravdi.

Primer. Vid je imel nezakonskega sina, ki je šele po pravnomočnosti sklepa o dedovanju sodišču sporočil, da je upravičen do dedovanja. Sodišče mu sporoči podatke, da je po pokojnemu bila opravljena zapuščinska obravnava, da je bilo dedovanje zaključeno ter novega dediča napoti,

da v pravdi uveljavlja pravice od dedičev, kateri so dedovali delež, ki bi dejansko pripadal njemu. Dolžnost plačila sodne takse nastane v vsakem postopku. Sodna taksa je določena v Zakonu o sodnih taksah in se odmeri glede na vrednost premoženja, ki jo ugotovi sodišče v postopku. V zapuščinskem postopku se sodna taksa odmeri ob koncu postopka, ko sodišče zaključi obravnavo. Taksa je lahko nižja v primeru, da se prijavijo terjatve do zapuščine, saj se le-te odštejejo od siceršnje zapuščine in se tako vrednost, od katere se računa taksa, zmanjša.

Primer. Vid je zapustil hišo, avto in denar na računu. Vrednost hiše je 102.000 eur, avto je razbit, zato je brez vrednosti, na računu pa je 15.000 eur prihrankov. Sodišče od te vsote odbije pogrebne stroške v višini 2.000 eur in dolgove v višini 15.000 eur. Vrednost zapuščine je torej 100.000 eur. Sodna taksa pa je tako nižja, kot če bi se odmerila od 117.000 eur.

Dediči morajo praviloma plačati tudi davek na dediščino, ki ga odmerja FURS na podlagi podatkov sodišča. Dediči I. dednega reda, ki so najpogosteje dediči v postopkih, pa so oproščeni plačila davka na dediščino.

**Odvetnica
Janja Podričnik**

Novičke iz Narodnega doma

KAMIŠIBAJ

V mesecu juniju so se najmlajši obiskovalci na platuju za Narodnim domom Mežica zabavali ob ogledu kamišibaja – japonske umetniške oblike pripovedovanja zgodb ob slikah na malem lesenem odru. Kamišibajkarka Vanja je otroke razveseljevala s pripovedovanjem številnih zgodb ob avtorskih ilustracijah, ki jih je, vložene v lesen oder – butaj, ob pripovedovanju menjavala in s tem prikazovala dogajanje v zgodbi.

Foto:
Kolektiv Narodnega doma Mežica

KINO V MEŽICI

Konec avgusta smo se tudi Mežičarji v našem kraju lahko razveselili kina. V Narodnem domu sta bili na ogled dve filmski predstavi. Prva so dvorano zavzela mala rumena nagajiva bitja – Minioni v novem animiranem filmu z naslovom Minioni: Grujev vzpon in zelo razveselila in nasmejala mlajši del občinstva. Za tem pa je na mežiško filmsko platno priletel Tom Cruise kot pilot Maverick v enem najbolj pričakovanih filmov letošnjega leta Top Gun: Maverick, nadaljevanju kulturne filmske uspešnice izpred 34 let.

Foto:
Kolektiv Narodnega doma Mežica

JKZ NARODNI DOM MEŽICA RAZPISUJE

OTROŠKI ABONMA ZA LETO 2022/23

V abonma je vključenih sedem predstav profesionalnih slovenskih gledališč. Predstave se bodo začele v mesecu oktobru 2022 in bodo trajale do aprila 2023.

VPIS IN PRODAJA

Abonenti iz prejšnje sezone lahko svoje sedeže potrdijo do 6. 10. 2022. Vpisa za nove abonente je od objave v medijih in do prve predstave oz. do zasedbe mest. Rezervacija in prodaja abonmajev je mogoča v prostorih Komunale Mežica, Trg svobode 1 (Občina Mežica) ali preko elektronske pošte info@narodnidommezica.si.

PROGRAM ABONMAJA

13. 10. 2022
PIKA POTUJE PO SVETU
Enostavno prijateljji

10. 11. 2022
ŽELODKOVA SKRIVNOST
Lutkovno gledališče Maribor

8. 12. 2022
ČAROBNA SMREČICA
Melita Osojnik

19. 1. 2023
PALIČICA
KU-KUC gledališče

23. 2. 2023
PAZI, KAKTUSSI!
Teater Cizamo

13. 3. 2023
NANA MALA OPICA
Lutkovno gledališče Velenje

6. 4. 2023
SKRIVNO DRUŠTVO KRIVZ
Lutkovno gledališče Ljubljana

CENA

50 € v enem obroku.
Cena predstave za izven je 10 €. Starše, ki želijo biti prisotni z otrokom v dvorani, obveščamo, da morajo kupiti abonma oz. vstopnico tudi zase. Ponujamo vam tudi možnost obročnega odplačevanja.

UGODNOSTI

- nižja cena vstopnic
- stalni sedež
- obveščanje o predstavah in prejemanje programa prireditelj

Več na info@narodnidommezica.si.
DOBRODOŠLI NA SEDEŽIH KULTURE!

Pridržujemo si pravico do spremembe programa.

JKZ NARODNI DOM MEŽICA RAZPISUJE

GLEDALIŠKI ABONMA ZA LETO 2022/23

V abonma je vključenih pet predstav profesionalnih slovenskih gledališč. Predstave se bodo začele v mesecu oktobru 2022 in bodo trajale do marca 2023.

VPIS IN PRODAJA

Abonenti iz prejšnje sezone lahko svoje sedeže potrdijo do 10. 10. 2022. Vpis za nove abonente je od objave v medijih in do prve predstave oz. do zasedbe mest. Rezervacija in prodaja abonmajev je mogoča v prostorih Komunale Mežica, Trg svobode 1 (Občina Mežica) ali preko elektronske pošte info@narodnidommezica.si.

PROGRAM ABONMAJA

20. 10. 2022

TIH VDIH

Mestno gledališče Ljubljana

17. 11. 2022

RESNO MOTENI

Šentjacobsko gledališče Ljubljana

11. 12. 2022

LAPONSKA

Gledališče Koper

26. 1. 2023

VSE ZASTONJ! VSE ZASTONJ!

Prešernovo gledališče Kranj

31. 3. 2023

POPOLNI TUJCI

Slovensko narodno gledališče Maribor

CENA

80 € v enem obroku.

75 € za upokojence, dijake in študente

65€ za sedež na balkonu

Cena predstave za izven je 20 €.

Ponujamo vam tudi možnost obročnega odplačevanja.

UGODNOSTI

- nižja cena vstopnic
- stalni sedež
- obveščanje o predstavah in prejemanje programa prirediteljev

Več na info@narodnidommezica.si.

DOBRODOŠLI NA SEDEŽIH KULTURE!

Pridržujemo si pravico do spremembe programa.

GLASBENA MONOKOMEDIJA

JURE IVANUŠIČ: OD TIŠINE DO GLASBE

Sobota, 8. 10. 2022

JKZ NARODNI
DOM MEŽICA RAZPISUJE

OTROŠKI IN GLEDALIŠKI ABONMA ZA LETO 2022/23

Več informacij o vpisu in prodaji
preberite na straneh 90 in 91.

Dobrodošli na sedežih kulture!

www.narodnidommezica.si

IZOBRAŽEVALNO KULTURNO
DRUŠTVO MLADIH PERKMANDELCI
VABI NA 23. BOŽIČNO-NOVOLETNI
DIRENDAJ, KI BO V SOBOTO,
17. DECEMBRA 2022,
OD 13.00 URE DALJE V
TELOVADNIGI OŠ MEŽICA.

UREDNIŠKI
ODBOR

župan
Dušan Krebel

direktor občinske uprave
Blaž Saloven

uredniški odbor
Tadeja Oderlap
Vesna Plemen
Jerneja Vertačnik
Jožef Libnik

odgovorna urednica
Ajda Vaste

Glasiło Občine Mežica izhaja 4 x letno v nakladi 1.600 izvodov in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Vsem, ki ste s prispevki sodelovali, se najlepše zahvaljujemo. Prosimo, da s svojimi prispevki tudi v bodoče sodelujete, ker bo le na ta način naše glasiło pestro in zanimivo.

Prispevki ne bodo honorirani, uredniški odbor pa si pridružuje pravico do njihovega izbora.

Oddaja dokumentov naj bo na digitalnem mediju (tekstovni članki v Microsoft Word-u, fotografije pa priložene ločeno v formatu jpeg ali tiff, in sicer na resoluciji 300 dpi s krajšo stranico najmanj 10 cm). Fotografije, ki ne bodo primerne velikosti (npr. snete iz spleta – 72 dpi / 70 KB) ne bodo objavljene. Fizično oddane fotografije, ki ste jih prispevali, lahko po objavi glasiła dvignete na tajništvo občine Mežica.

Svoje prispevke pošljite na naslov:

Občina Mežica
Trg svobode 1,
2392 Mežica

info@mezica.si

izdala
Občina Mežica

lektoriranje
Jerneja Vertačnik

fotografije
avtorji člankov

avtor fotografije na naslovcni
Miran Zlebnik

oblikovanje
Jasna Kalčič Rajzer, atelje jk®

tisk
Malex d.o.o.

naklada
1.600 kosov